

Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej kraju w listopadzie 2018 r.

Socio-economic situation of the country in November 2018

Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej kraju w listopadzie 2018 r.

Socio-economic situation of the country in November 2018

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Główny Urząd Statystyczny, Departament Opracowań Statystycznych
Statistics Poland, Statistical Products Department

pod kierunkiem

supervised by

Magdaleny Ambroch

Zespół autorski

Editorial team

Dominika Borek, Justyna Gustyn, Anna Kozera, Joanna Kozłowska, Marcin Marikin, Teresa Nowak,
Marcin Safader, Anna Zielkowska, Maciej Żelechowski

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Anna Korczak-Żydaczewska, Elżbieta Lisiak, Urszula Wilczyńska, Marek Wilczyński

Autorzy ikon użytych na okładce

Icons used on the cover

Freepik, Kirensshastry i Pixel Perfect z Flaticon

Designed by Freepik, Kirensshastry i Pixel Perfect from Flaticon

ISSN 1505–6449

Publikacja dostępna na stronie

Publication available on website

stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła.

When publishing Statistics Poland data – please indicate the source.

Zakład Wydawnictw
Statystycznych

00-925 WARSZAWA, AL. NIEPODLEGŁOŚCI 208.

Informacje w sprawach sprzedaży publikacji — tel. (22) 608 32 10, 608 38 10
Zam. 601/2018/nakł. 280

Spis treści

Contents

Synteza	5
<i>Executive Summary .....</i>	<i>7</i>
Rynek pracy	9
<i>Labour market</i>	
Wynagrodzenia i świadczenia społeczne	18
<i>Wages and salaries; social benefits</i>	
Ceny	22
<i>Prices</i>	
Rolnictwo	30
<i>Agriculture</i>	
Przemysł	35
<i>Industry</i>	
Budownictwo	41
<i>Construction</i>	
Budownictwo mieszkaniowe	44
<i>Housing construction</i>	
Rynek wewnętrzny	47
<i>Domestic market</i>	
Transport	50
<i>Transport</i>	
Bilans płatniczy	52
<i>Balance of payments</i>	
Handel zagraniczny	55
<i>Foreign trade</i>	
Wyniki finansowe banków	63
<i>Financial results of banks</i>	
Wyniki finansowe ubezpieczycieli	66
<i>Financial results of insurance companies</i>	
Produkt krajowy brutto	69
<i>Gross domestic product</i>	
Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju	72
<i>Selected indicators regarding the socio-economic situation of the country</i>	
Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne	76
<i>Main macroeconomic indicators</i>	

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol <i>Symbol</i>	Opis <i>Description</i>	Symbol <i>Symbol</i>	Opis <i>Description</i>
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło <i>magnitude zero</i>	Znak x	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe <i>not applicable</i>
Zero (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 <i>magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit</i>	„W tym” <i>“Of which”</i>	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy <i>indicates that not all elements of the sum are given</i>
Zero (0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 <i>magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit</i>	Comma (,)	<i>used in figures represents the decimal point</i>
Kropka (.)	oznacza zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych <i>data not available or not reliable</i>		

Skróty

Abbreviations

Skrót <i>Abbreviation</i>	Znaczenie <i>Meaning</i>	Skrót <i>Abbreviation</i>	Znaczenie <i>Meaning</i>
tys. <i>thous.</i>	tysiąc <i>thousand</i>	kg	kilogram <i>kilogramme</i>
mln	milion <i>million</i>	szt. <i>pc.</i>	sztuka <i>piece</i>
mlrd	miliard <i>billion</i>	l	litr <i>litre</i>
p.proc.	punkt procentowy <i>percentage point</i>	hl	hektolitr <i>hectolitre</i>
zł <i>zl</i>	złoty <i>zloty</i>	t	tona <i>tonne</i>
USD	dolar USA <i>US dollar</i>	dt	decytona <i>decitonne</i>
EUR	euro <i>euro</i>		
CHF	frank szwajcarski <i>Swiss franc</i>		
UE <i>EU</i>	Unia Europejska <i>European Union</i>		

Synteza

Rynek pracy w listopadzie 2018 r.

przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw	+3,0% r/r
stopa bezrobocia rejestrowanego (stan w końcu okresu)	5,7%

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wzrosło w skali roku w nieco wolniejszym tempie niż w poprzednich miesiącach. Stopa bezrobocia rejestrowanego nie uległa zmianie w porównaniu z notowaną w końcu października br. i była niższa niż przed rokiem.

Według wyników badania popytu na pracę w okresie trzech kwartałów br. utworzono więcej nowych miejsc pracy niż w analogicznym okresie ub. roku, jednocześnie zwiększyła się skala likwidacji miejsc pracy.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w listopadzie 2018 r.

nominalne	+7,7% r/r
realne	+6,3% r/r

Utrzymała się wysoka dynamika przeciętnych nominalnych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw. Wzrost siły nabywczej płac, przy spowolnieniu dynamiki cen konsumpcyjnych, był szybszy niż w poprzednich miesiącach.

Przeciętne miesięczne emerytury i renty brutto w listopadzie 2018 r.

z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych	
nominalne	+2,3% r/r
realne	+1,2% r/r
rolników indywidualnych	
nominalne	+1,8% r/r
realne	+0,7% r/r

Nominalne emerytury i renty brutto w obu systemach wzrosły w skali roku w mniejszym stopniu niż w październiku br. Zwolniło tempo wzrostu siły nabywczej świadczeń z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych; dynamika realnych emerytur i rent rolników indywidualnych była podobna do notowanej przed miesiącem.

Rolnictwo w listopadzie 2018 r.

Na rynku rolnym przeciętne ceny większości podstawowych produktów roślinnych były wyższe niż w listopadzie ub. roku. Poniżej poziomu sprzed roku kształtowały się natomiast ceny produktów pochodzenia zwierzęcego, z wyjątkiem cen żywca wołowego i drobiowego.

Według wynikowego szacunku, tegoroczne zbiory większości głównych ziemioplodów rolnych były niższe od uzyskanych przed rokiem, na co wpłynął długotrwały okres suszy. Mniejsze były m.in. zbiory zbóż, rzepaku i rzepiku, ziemniaków i buraków cukrowych. Wyższe niż przed rokiem były natomiast zbiory owoców z drzew, krzewów owocowych i plantacji jagodowych.

Ceny w listopadzie 2018 r.

ceny towarów i usług konsumpcyjnych	+1,3% r/r
ceny produkcji w przemyśle	+2,7% r/r
ceny produkcji w budownictwie	+3,4% r/r

Dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych uległa dalszemu osłabieniu. Wolniej niż w poprzednich miesiącach wzrosły ceny towarów i usług związanych z transportem oraz ceny żywności i napojów bezalkoholowych. Podobne do notowanego w październiku br. było tempo wzrostu cen towarów i usług związanych z mieszkaniem.

Ceny producentów w przemyśle wzrosły w mniejszym stopniu niż w poprzednich miesiącach, natomiast nieco umocniła się dynamika cen produkcji budowlano-montażowej.

Produkcja sprzedana przemysłu w listopadzie 2018 r.

niewyrównana sezonowo	+4,7% r/r
wyrównana sezonowo	+5,5% r/r

Wzrost produkcji sprzedanej przemysłu był słabszy niż w październiku br., na co wpłynęły m.in. czynniki o charakterze sezonowym. Produkcja zwiększyła się we wszystkich sekcjach przemysłu. Również we wszystkich głównych grupowaniach przemysłowych odnotowano wzrost sprzedaży, najwyższy w przypadku dóbr zaopatrzeniowych.

Produkcja budowlano-montażowa w listopadzie 2018 r.

niewyrównana sezonowo	+17,1% r/r
wyrównana sezonowo	+15,9% r/r

Produkcja budowlano-montażowa wzrosła w znacznym stopniu, choć mniej niż w poprzednim miesiącu. Wyższa niż przed rokiem była produkcja we wszystkich działach budownictwa, w tym najbardziej zwiększyła się w jednostkach specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej. W większym stopniu wzrosła sprzedaż robót remontowych niż robót inwestycyjnych.

Sprzedaż w listopadzie 2018 r.

sprzedaż detaliczna	+6,9% r/r
sprzedaż usług w transporcie	+8,7% r/r

Tempo wzrostu sprzedaży detalicznej było nieco słabsze niż w październiku br. Wolniejsza niż przed miesiącem była dynamika sprzedaży usług w transporcie.

Handel zagraniczny w okresie styczeń–październik 2018 r.

eksport	+5,6% r/r
import	+8,5% r/r

Obroty towarowe z zagranicą wzrosły w mniejszym stopniu niż przed rokiem. Wymiana zamknęła się ujemnym saldem wobec dodatniego w okresie styczeń–październik ub. roku. Wyższe niż przed rokiem były obroty ze wszystkimi grupami krajów. Wskaźnik terms of trade w okresie styczeń–wrzesień br., podobnie jak rok wcześniej, kształtował się niekorzystnie.

Koniunktura gospodarcza w grudniu 2018 r.

Przedsiębiorcy prowadzący działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego oceniają koniunkturę pozytywnie, podobnie jak przed miesiącem. Mniej korzystne opinie niż w listopadzie formułują natomiast przedsiębiorcy w jednostkach handlu detalicznego. Nastroje w budownictwie są bardziej pesymistyczne niż w poprzednim miesiącu.

Koniunktura konsumencka w grudniu 2018 r.

Wyraźnie pogorszyły się nastroje konsumenckie. Niekorzystne wobec pozytywnych w poprzednich miesiącach są m.in. przewidywania dotyczące sytuacji ekonomicznej kraju oraz sytuacji finansowej gospodarstwa domowego. Bardziej negatywne są oceny możliwości przyszłego oszczędzania pieniędzy.

Executive Summary

Labour market in November 2018

average paid employment in enterprise sector	+3.0% y/y
registered unemployment rate (as of the end of period)	5.7%

The average paid employment in the enterprise sector increased in annual terms to a slightly smaller extent than in the previous months. Registered unemployment rate remained unchanged as compared to the one recorded in the previous month and it was lower than a year before.

According to the results of the labour demand survey in the period of three quarters of 2018, more new jobs were created than a year before. Simultaneously, an increase in the number of jobs liquidated was observed.

Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector in November 2018

nominal	+7.7% y/y
real	+6.3% y/y

High annual dynamics of average nominal gross wages and salaries in the enterprise sector maintained. An increase in purchasing power of wages and salaries was faster than in the previous months, with decelerated dynamics of consumer prices.

Average monthly gross retirement and other pensions in November 2018

from non-agricultural social security system	
nominal	+2.3% y/y
real	+1.2% y/y
of farmers	
nominal	+1.8% y/y
real	+0.7% y/y

Nominal and real gross retirement and other pensions in both systems increased in annual terms to a smaller extent than in October 2018. The increase rate of purchasing power of benefits from non-agricultural social security system weakened; the dynamics of real gross retirement and other pensions of farmers was similar to the one observed in the previous month.

Agriculture in November 2018

In the agricultural market, the average prices of most basic products of plant origin were higher than in November 2017. Prices of products of animal origin were lower than a year before (except for the prices of cattle and poultry for slaughter).

According to the output estimate, production of the main crops was lower than a year before as a result of long-standing drought. A decrease was recorded, among others, in the production of cereals, rape and turnip rape, potatoes, vegetables and sugar beets. Higher than a year before was production of tree fruits, bush fruits and berries.

Prices in November 2018

prices of consumer goods and services	+1.3% y/y
producer prices in industry	+2.7% y/y
producer prices in construction	+3.4% y/y

The annual dynamics of consumer prices of goods and services slowed down further. The increase in prices of goods and services related to transport and prices of food and non-alcoholic beverages was slower than in the previous months. The pace of growth in prices of goods and services related to dwelling was similar to the one recorded a month before.

The producer prices in industry increased to a lesser extent than in the previous months, while the dynamics of prices in construction and assembly production slightly strengthened.

Sold production of industry in November 2018

seasonally unadjusted	+4.7% y/y
seasonally adjusted	+5.5% y/y

The annual growth in sold production of industry was slower than in October 2018, which was influenced, among others, by seasonal factors. Production increased in all sections of industry. Also in all main industrial groupings an increase in sales was recorded, the highest one in case of intermediate goods.

Construction and assembly production in November 2018

seasonally unadjusted	+17.1% y/y
seasonally adjusted	+15.9% y/y

Construction and assembly production increased significantly in annual terms, albeit slower than in the previous month. Production was higher than a year before in all divisions of construction, including the highest growth in units specialising in civil engineering. Sales of restoration works increased to a greater extent than of investment works.

Sales in November 2018

retail sales	+6.9% y/y
sales of services in transport	+8.7% y/y

The annual growth rate of retail sales was slightly weaker than in October 2018. Sales of services in transport grew at a lower pace than a month before.

Foreign trade in January–October 2018

exports	+5.6% y/y
imports	+8.5% y/y

The foreign trade turnover increased to a lesser extent than a year before. The total turnover balance was negative in comparison to the positive one in the period of January–October 2017. The exchange with all groups of countries was higher than a year before. The terms of trade index in the period of January–September 2018 was unfavorable, similarly to the previous year.

Business tendency in December 2018

Entrepreneurs conducting business in manufacturing assess business tendency climate positively, similarly as a month before. Less favorable opinions are formulated by entrepreneurs from retail trade units. Sentiments in construction are more pessimistic than in the previous month.

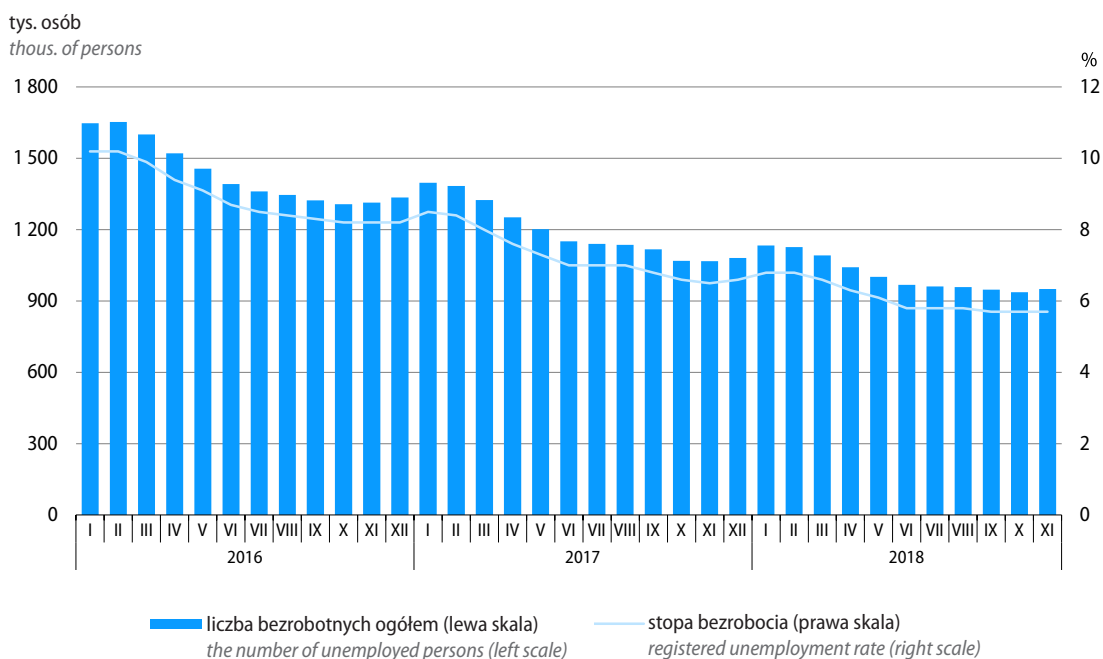
Consumer tendency in December 2018

Consumer sentiments clearly deteriorated. Unfavorable are, among others, predictions concerning the economic situation of the country and the future financial situation of the household (against positive ones in the previous months). More negative are indications about possibility of saving money.

Rynek pracy Labour market

W listopadzie br. wzrost przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w skali roku był nieco słabszy od notowanego w poprzednich miesiącach. Bezrobocie rejestrowane nadal było niższe niż przed rokiem. W porównaniu z poprzednim miesiącem liczba zarejestrowanych bezrobotnych nieznacznie wzrosła, a stopa bezrobocia nie uległa zmianie. Według wyników badania popytu na pracę w okresie trzech kwartałów br. utworzono więcej nowych miejsc pracy niż w analogicznym okresie ub. roku; jednocześnie zwiększyła się liczba zlikwidowanych miejsc pracy.

Wykres 1. Bezrobocie rejestrowane
Chart 1. Registered unemployment

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw¹ w listopadzie br. ukształtowało się na poziomie 6232,4 tys. osób, tj. było o 3,0% większe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 3,2% w październiku br.). Najbardziej wzrosło zatrudnienie w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 6,9%), transporcie i gospodarce magazynowej (o 6,3%), zakwaterowaniu i gastronomii (o 5,2%), informacji i komunikacji (o 4,5%), budownictwie (o 4,3%) oraz dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; recyktywacji (o 3,4%). Wzrost zatrudnienia (w granicach 2,7%–0,5%) notowano również w handlu; naprawie pojazdów samochodowych, przetwórstwie przemysłowym, wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę oraz górnictwie i wydobywaniu. Spadek zatrudnienia w skali roku obserwowano w obsłudze rynku nieruchomości (o 1,5%) oraz administrowaniu i działalności wspierającej (o 1,0%).

¹ W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

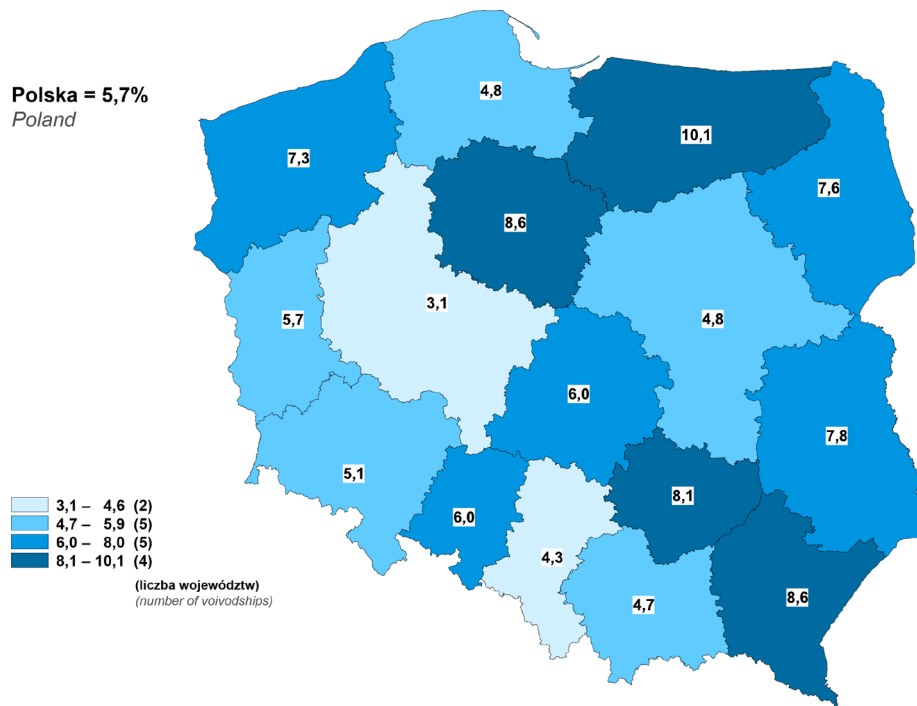
Tablica 1. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw
Table 1. Average paid employment in enterprise sector

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2018		2017		2018	
	XI		I-XI			
	w tys. <i>in thous.</i>	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>			w tys. <i>in thous.</i>	
Sektor przedsiębiorstw <i>Enterprise sector</i>	6232,4	103,0	104,5	104,4	103,6	6220,4
w tym: <i>of which:</i>						
Przemysł <i>Industry</i>	2724,8	102,3	103,0	103,1	102,6	2717,2
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	129,1	100,5	97,9	95,4	100,0	129,4
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	2351,9	102,4	103,6	103,9	103,0	2346,1
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	116,7	101,1	98,5	98,5	99,6	115,6
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	127,1	103,4	101,8	102,6	102,4	126,1
Budownictwo <i>Construction</i>	402,6	104,3	102,6	100,7	105,5	405,6
Handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	1281,0	102,7	104,3	104,3	103,3	1277,1
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	587,3	106,3	107,2	106,6	106,5	578,8
Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>	121,1	105,2	108,9	109,8	104,4	121,7
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	230,9	104,5	105,8	107,4	104,5	227,8
Obsługa rynku nieruchomości <i>Real estate activities</i>	94,6	98,5	103,5	104,5	98,2	95,2
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a <i>Professional, scientific and technical activities^a</i>	221,4	106,9	107,9	108,4	107,1	218,3
Administrowanie i działalność wspierająca <i>Administrative and support service activities</i>	415,7	99,0	110,5	109,4	102,7	424,1

a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.
a Does not include divisions: Research and experimental development and Veterinary activities.

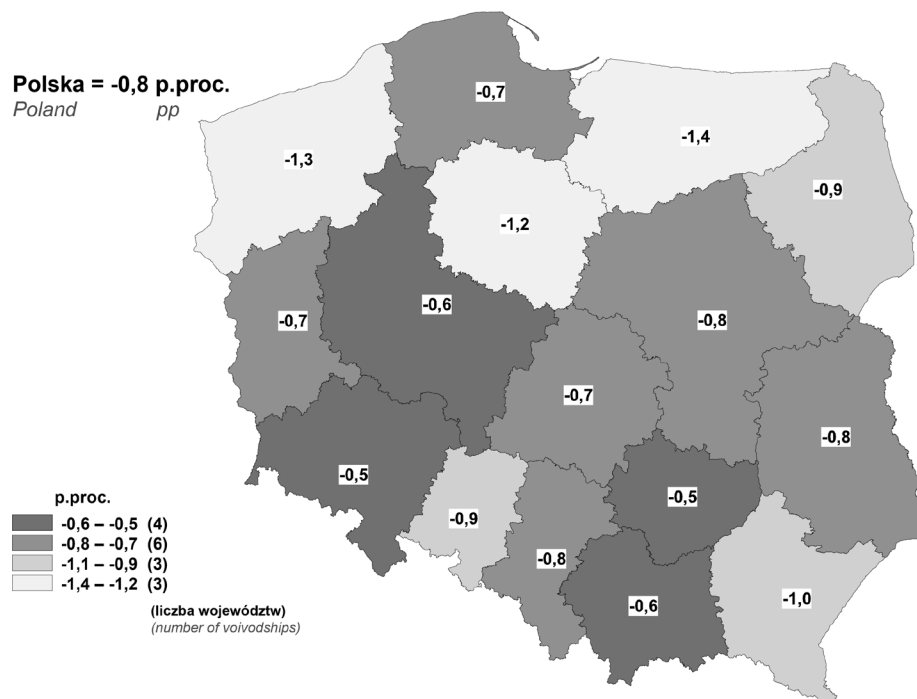
Mapa 1. Stopa bezrobocia rejestrowanego stan w końcu listopada 2018 r.

Map 1. Registered unemployment rate as of the end of November 2018

Mapa 2. Zmiany stopy bezrobocia rejestrowanego listopad 2018 r. do listopada 2017 r.

Map 2. Registered unemployment rate changes November 2018 to November 2017

Spośród działów o znaczącym udziale w zatrudnieniu, w listopadzie br. wyższy niż przeciętnie wzrost zatrudnienia w skali roku obserwowano m.in. w przedsiębiorstwach zajmujących się transportem lądowym i rurociągowym (7,9%), robotami budowlanymi specjalistycznymi (5,6%), handlem hurtowym i detalicznym pojazdami samochodowymi oraz ich naprawą (4,9%), produkcją maszyn i urządzeń (4,8%), budową budynków (4,0%), produkcją wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych oraz magazynowaniem i działalnością usługową wspomagającą transport (po 3,4%), a także produkcją pojazdów samochodowych, przyczep i naczep oraz budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (po 3,3%). Niższe niż w listopadzie ub. roku zatrudnienie notowano w działach produkcja odzieży (o 3,7%) oraz wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego (o 0,5%).

W okresie styczeń–listopad br. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 6220,4 tys. osób, tj. było o 3,6% wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku.

W końcu listopada br. liczba **bezrobotnych zarejestrowanych** w urzędach pracy ukształtowała się na poziomie 950,5 tys., tj. wzrosła w porównaniu z październikiem br. (o 13,2 tys., tj. o 1,4%), jednak zmniejszyła się w porównaniu z listopadem ub. roku (o 117,2 tys., tj. o 11,0%). **Stopa bezrobocia rejestrowanego** wyniosła 5,7%, tj. utrzymała się na poziomie sprzed miesiąca i była o 0,8 p.proc. niższa niż przed rokiem.

Stopa bezrobocia w województwach kształtowała się w granicach od 3,1% w wielkopolskim do 10,1% w warmińsko-mazurskim. W porównaniu z październikiem br. w sześciu województwach stopa bezrobocia nie uległa zmianie, a w dziesięciu wzrosła, najbardziej w podkarpackim, świętokrzyskim oraz warmińsko-mazurskim (po 0,2 p.proc.). W stosunku do listopada ub. roku stopa bezrobocia obniżyła się we wszystkich województwach, w największym stopniu w warmińsko-mazurskim, zachodniopomorskim oraz kujawsko-pomorskim (w granicach 1,4 p.proc. – 1,2 p.proc.), a w najmniejszym – w dolnośląskim oraz świętokrzyskim (po 0,5 p.proc.).

W strukturze **bezrobotnych zarejestrowanych** udział kobiet w końcu listopada br. był wyższy niż przed rokiem o 1,0 p.proc. i wyniósł 56,6%. Zmniejszył się odsetek osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku (o 1,0 p.proc. do 84,6%), osób dotychczas niepracujących (o 0,6 p.proc. do 13,7%), zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładów pracy (o 0,5 p.proc. do 3,9%) oraz absolwentów (o 0,1 p.proc. do 3,7%). Osób bezrobotnych nieposiadających kwalifikacji zawodowych w końcu listopada br. było 295,0 tys., co stanowiło 31,0% ogółu bezrobotnych (o 0,2 p.proc. więcej niż przed rokiem).

Spośród osób bezrobotnych znajdujących się w **szczególnej sytuacji na rynku pracy**, w stosunku do listopada ub. roku zmniejszył się udział następujących kategorii w liczbie zarejestrowanych ogółem:

- osób długotrwale bezrobotnych² (o 2,3 p.proc. do 52,6%),
- osób bezrobotnych w wieku powyżej 50 roku życia (o 0,4 p.proc. do 26,8%),
- osób bezrobotnych w wieku poniżej 30 roku życia (o 0,3 p.proc. do 26,5%, w tym udział osób poniżej 25 roku życia obniżył się o 0,4 p.proc. i wyniósł 12,6%),
- osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (o 0,2 p.proc. do 2,1%).

Zwiększył się natomiast odsetek osób bezrobotnych:

- posiadających co najmniej jedno dziecko w wieku do 6 roku życia (o 1,1 p.proc. do 20,9%),
- niepełnosprawnych (o 0,1 p.proc. do 6,3%).

Odsetek osób bezrobotnych posiadających dziecko niepełnosprawne w wieku do 18 roku życia, podobnie jak przed rokiem, wyniósł 0,2%.

² Do długotrwale bezrobotnych zalicza się osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

Liczba **nowo zarejestrowanych bezrobotnych** w listopadzie br. wyniosła 139,5 tys., tj. obniżyła się zarówno w porównaniu z poprzednim miesiącem (o 6,7%), jak i w skali roku (o 12,3%). Najlicniejszą grupę nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, a ich udział w nowo zarejestrowanych ogółem obniżył się w stosunku do notowanego przed rokiem o 0,2 p.proc. do 82,9%. Zmniejszył się także odsetek osób długotrwale bezrobotnych, dotychczas niepracujących, absolwentów, osób zamieszkałych na wsi, osób bez kwalifikacji zawodowych oraz zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy.

Tablica 2. Liczba bezrobotnych nowo zarejestrowanych
Table 2. *Newly registered unemployed*

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	XI 2017		XI 2018			XI 2017	
	w tys. <i>in thous.</i>	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>	okres poprzedni= =100 <i>previous period=100</i>	w tys. <i>in thous.</i>	w % bezrobotnych nowo zarejestrowanych <i>in % of newly registered unemployed</i>		
Bezrobotni nowo zarejestrowani ogółem <i>Newly registered unemployed – in total</i>	159,1	88,2	87,7	93,3	139,5	x	x
Z liczby ogółem – bezrobotni: <i>Of total – registered unemployed:</i>							
zarejestrowani po raz kolejny <i>reentrants to unemployment rolls</i>	132,2	87,3	87,5	97,7	115,6	82,9	83,1
dotychczas niepracujący <i>previously not employed</i>	21,4	84,7	77,3	73,4	16,6	11,9	13,5
absolwenci ^a <i>graduates^a</i>	13,2	90,6	81,0	62,2	10,7	7,7	8,3
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy <i>terminated for company reasons</i>	5,1	76,6	84,5	96,8	4,3	3,1	3,2
zamieszkali na wsi <i>living in rural areas</i>	70,5	89,3	87,2	94,0	61,5	44,1	44,3
bez kwalifikacji zawodowych <i>without occupational qualifications</i>	46,1	88,5	87,0	90,7	40,1	28,8	29,0
długotrwale bezrobotni ^b <i>long-term unemployed^b</i>	46,9	78,9	75,4	94,6	35,3	25,3	29,4

a Zaliczono osoby, dla których okres od momentu zakończenia nauki do momentu rejestracji nie przekroczył 12 m-cy.
b Zaliczono osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 m-cy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

a *Unemployed graduates include the persons registered within the period of 12 months since the completion of education.*
b *Long-term unemployed persons include the persons who stayed in the registers of the powiat labour office for the overall period exceeding 12 months in the last two years, excluding the periods of trainee-ship occupational preparation of adult at the workplace.*

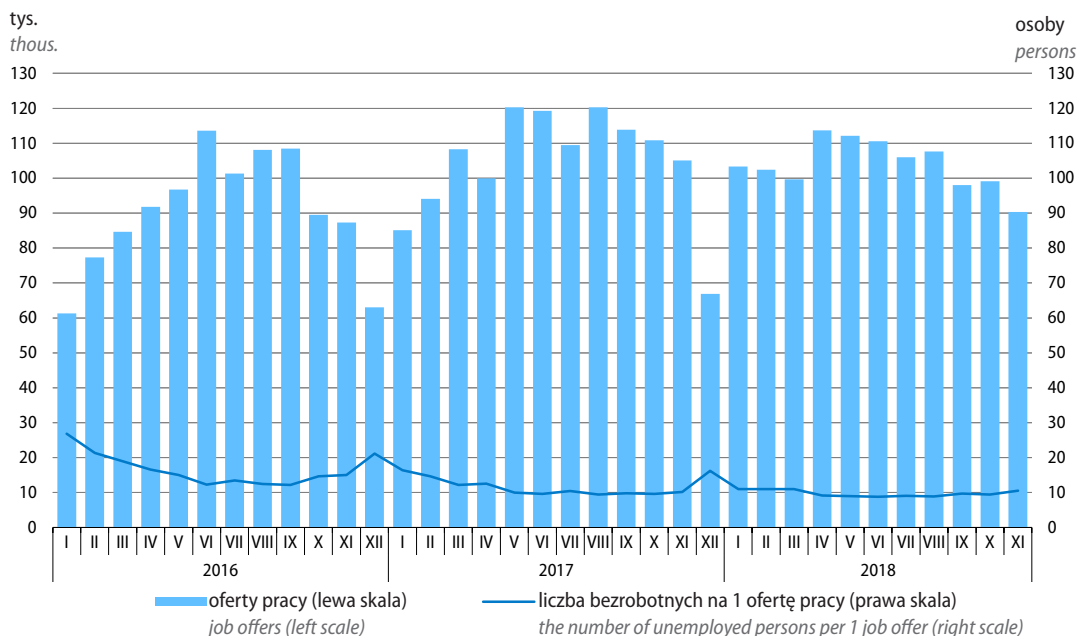
Z ewidencji bezrobotnych w listopadzie br. **skreślono** 126,3 tys. osób, tj. mniej niż przed miesiącem (o 20,9%) i przed rokiem (o 21,6%). Główną przyczynę wyrejestrowania (tak jak przed rokiem 53,7% przypadków) stanowiło podjęcie pracy, w wyniku czego z rejestru bezrobotnych skreślono 67,8 tys. osób (tj. mniej niż przed miesiącem – o 19,0% i przed rokiem – o 21,5%). Mniej niż przed rokiem było zarówno osób, które podjęły pracę niesubsydiowaną (o 15,2%), jak i tych, które podjęły pracę subsydiowaną (o 42,6%). Wśród wyrejestrowanych ogółem wzrósł udział osób, które nie potwierdziły gotowości do podjęcia pracy oraz tych, które dobrowolnie zrezygnowały ze statusu bezrobotnego. Zmniejszył się natomiast udział osób, które rozpoczęły szkolenie lub staż, nabyły prawa emerytalne lub rentowe oraz nabyły uprawnienia do świadczenia przedemerytalnego.

Tablica 3. Liczba bezrobotnych wyrejestrowanych z ewidencji urzędów pracy według przyczyn
 Table 3. *Unemployed persons removed from unemployment rolls by reasons*

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	XI 2017		XI 2018			XI 2017	
	w tys. <i>in thous.</i>	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>	okres poprzedni= =100 <i>previous period=100</i>	w tys. <i>in thous.</i>	w % bezrobotnych wyrejestrowanych <i>in % of unemployed persons removed from unemployment rolls</i>		
Bezrobotni wyrejestrowani ogółem <i>Unemployed persons removed from unemployment rolls – in total</i>	161,0	92,1	78,4	79,1	126,3	x	x
Z liczby ogółem – bezrobotni, którzy: <i>Of total – unemployed persons, who:</i>							
podjęli pracę <i>took work</i>	86,4	94,2	78,5	81,0	67,8	53,7	53,7
niesubsydiowaną <i>unsubsidised</i>	66,5	89,8	84,8	81,3	56,4	44,7	41,3
subsydiowaną <i>subsidised</i>	19,9	112,9	57,4	79,5	11,4	9,0	12,3
rozpoczęli szkolenie lub staż <i>started training or traineeship</i>	13,1	99,3	57,1	62,6	7,5	5,9	8,2
nie potwierdzili gotowości do podjęcia pracy <i>did not confirm availability for work</i>	28,9	85,4	86,6	82,2	25,0	19,8	17,9
dobrowolnie zrezygnowali ze statusu bezrobotnego <i>voluntarily resigned from the status of unemployed</i>	10,1	97,7	82,7	82,9	8,4	6,6	6,3
nabyli prawa emerytalne lub rentowe <i>acquired the right to retirement pay pension</i>	1,7	92,0	41,4	102,0	0,7	0,6	1,1
nabyli uprawnienia do świadczenia przedemerytalnego <i>acquired the right to pre-retirement allowances</i>	1,7	79,0	63,7	87,9	1,1	0,8	1,0

Wykres 2. Oferty pracy stan w końcu miesiąca

Chart 2. Job offers as of the end of a month

Do urzędów pracy w listopadzie br. zgłoszono 108,7 tys. **ofert zatrudnienia**³, tj. mniej niż przed miesiącem (o 17,1%) i przed rokiem (o 16,5%). Spadek odnotowano zarówno w przypadku ofert z sektora prywatnego, jak i publicznego. Oferty z sektora publicznego stanowiły 5,7% ogółu ofert (wobec 6,5% w październiku br. i 6,6% przed rokiem). W końcu listopada br. oferty zatrudnienia niewykorzystane dłużej niż jeden miesiąc stanowiły 27,6% ogółu ofert (wobec 26,2% w październiku br. i 28,0% w listopadzie ub. roku). Spośród ofert pozostających do dyspozycji 4,4% adresowanych było do osób niepełnosprawnych, 1,0% dotyczyło stażu, a 0,1% było przeznaczonych dla absolwentów.

W końcu listopada br. zadeklarowano więcej niż przed miesiącem i przed rokiem zwolnień grupowych – 163 zakłady **zadeklarowały zwolnienie** 19,6 tys. pracowników, w tym 2,0 tys. z sektora publicznego (w końcu października br. odpowiednio 142 zakłady, 15,9 tys. pracowników, w tym 2,7 tys. z sektora publicznego, natomiast w końcu listopada ub. roku – 163 zakłady, 14,7 tys. pracowników, w tym 3,2 tys. z sektora publicznego).

Według wyników kwartalnego badania **popytu na pracę** w końcu III kwartału br. liczba **wolnych miejsc pracy** wyniosła 157,2 tys. i była o 19,8% wyższa niż przed rokiem. Wolnymi miejscami pracy dysponowało 50,8 tys. podmiotów, tj. 6,8% jednostek ogółem (wobec 46,8 tys. podmiotów, tj. 6,2% jednostek ogółem przed rokiem). Wzrost liczby wolnych miejsc pracy odnotowano we wszystkich kategoriach wielkości podmiotów: w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 49 osób – o 28,3%, 10–49 osób – o 14,9% i poniżej 10 osób – o 12,4%. W porównaniu z sytuacją sprzed roku, w strukturze wolnych miejsc pracy według sekcji najbardziej zwiększył się udział budownictwa (o 0,9 p.proc. do 16,4%) oraz opieki zdrowotnej i pomocy społecznej (o 0,6 p.proc. do 4,0%). Wzrósł również udział m.in. handlu; naprawy pojazdów samochodowych (o 0,4 p.proc. do 16,3%), transportu i gospodarki magazynowej (o 0,4 p.proc. do 8,4%), administracji publicznej i obrony narodowej; obowiązkowych zabezpieczeń społecznych (o 0,4 p.proc. do 3,6%) oraz edukacji (o 0,4 p.proc. do 2,8%).

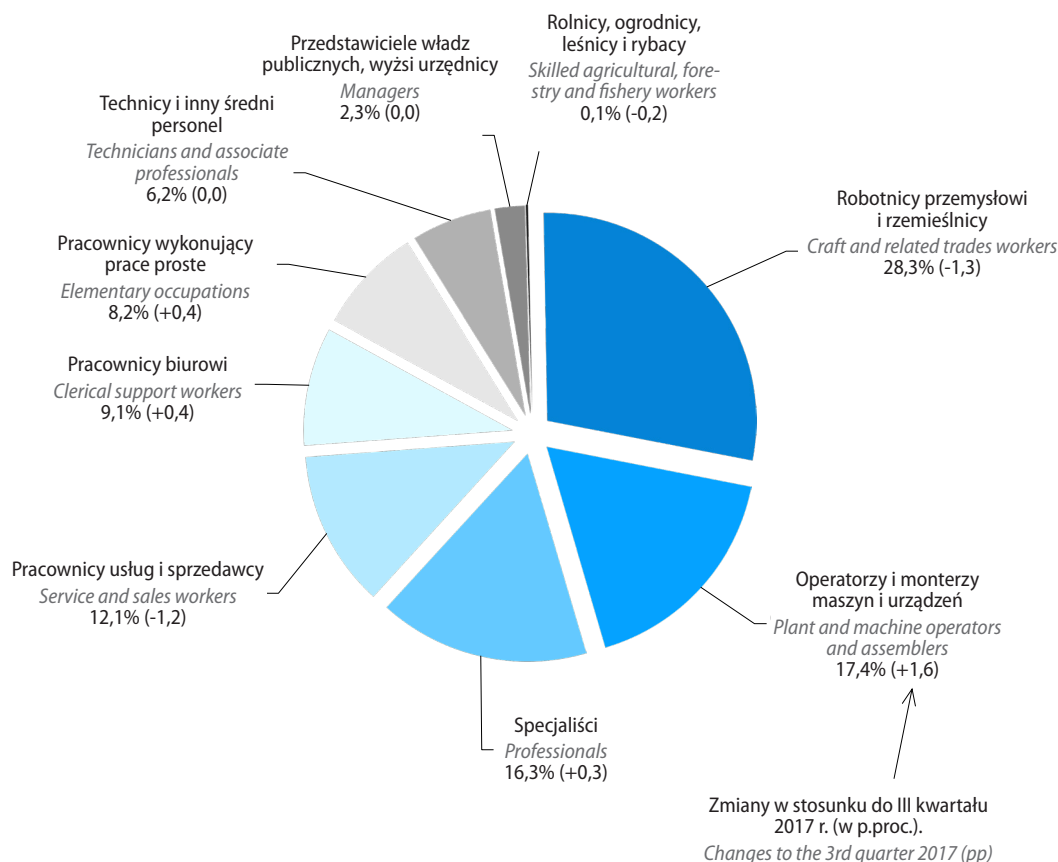
3 Dotyczy wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej.

Obniżył się natomiast m.in. udział administrowania i działalności wspierającej (o 1,1 p.proc. do 3,5%), działalności finansowej i ubezpieczeniowej (o 0,8 p.proc. do 1,4%), informacji i komunikacji (o 0,4 p.proc. do 4,4%) oraz obsługi rynku nieruchomości (o 0,4 p.proc. do 0,7%).

W strukturze wolnych miejsc pracy według zawodów, w porównaniu z końcem III kwartału ub. roku, zwiększył się udział miejsc pracy dla operatorów i monterów maszyn i urządzeń (o 1,6 p.proc. do 17,4%), pracowników biurowych (o 0,4 p.proc. do 9,1%), pracowników wykonujących prace proste (o 0,4 p.proc. do 8,2%) oraz specjalistów (o 0,3 p.proc. do 16,3%). Zmniejszył się natomiast udział wolnych miejsc pracy przeznaczonych dla robotników przemysłowych i rzemieślników (o 1,3 p.proc. do 28,3%) oraz pracowników usług i sprzedawców (o 1,2 p.proc. do 12,1%).

Wykres 3. Struktura wolnych miejsc pracy według zawodów w końcu III kwartału 2018 r.
Chart 3. Structure of vacancies by occupations as of the end of the 3rd quarter 2018

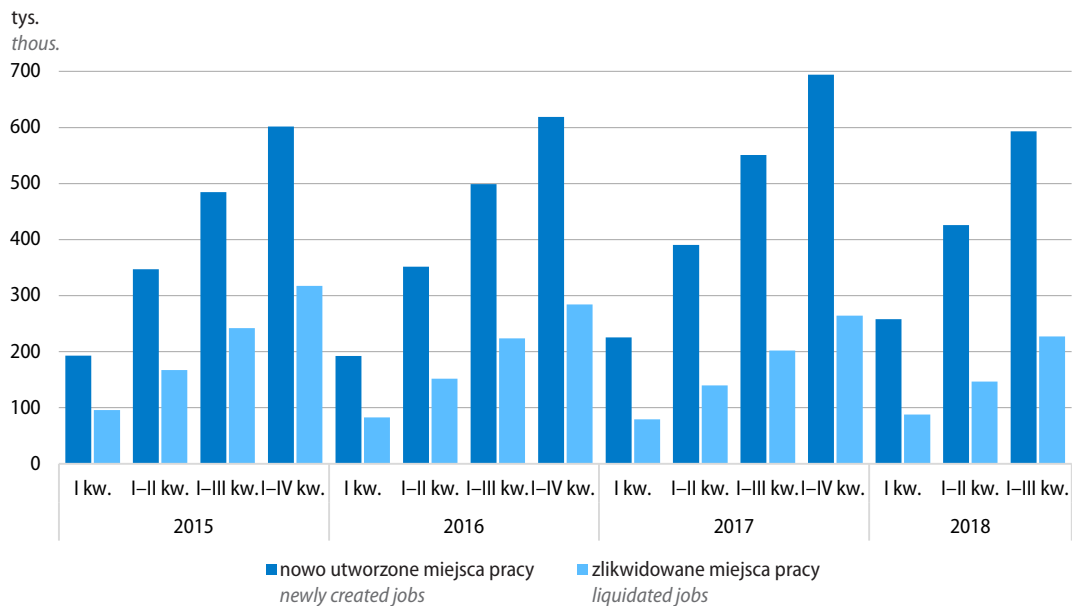

W okresie trzech kwartałów br. **utworzono 593,3 tys. nowych miejsc pracy**, tj. o 7,7% więcej niż przed rokiem. Wzrost odnotowano w jednostkach o liczbie pracujących 10–49 osób (o 19,5%) oraz jednostkach o liczbie pracujących powyżej 49 osób (o 13,0%). Spadek wystąpił w jednostkach o liczbie pracujących poniżej 10 osób – o 1,6%. W ogólnej liczbie nowych miejsc pracy zwiększył się udział stanowisk utworzonych m.in. w edukacji (o 0,7 p.proc. do 8,0%), przetwórstwie przemysłowym (o 0,6 p.proc. do 18,8%), administrowaniu i działalności wspierającej (o 0,5 p.proc. do 5,7%) oraz opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (o 0,5 p.proc. do 3,0%). Zmniejszył się natomiast udział stanowisk utworzonych m.in. w transporcie i gospodarce magazynowej (o 0,8 p.proc. do 6,6%), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 0,7 p.proc. do 5,9%) oraz informacji i komunikacji (o 0,3 p.proc. do 3,8%).

Spośród nowo utworzonych miejsc pracy w końcu III kwartału br. wolnych było jeszcze 35,9 tys. miejsc – najwięcej w przetwórstwie przemysłowym (22,1%), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (19,8%) oraz budownictwie (17,2%).

W okresie styczeń–wrzesień br. **zlikwidowano** 227,2 tys. miejsc pracy, tj. o 12,6% więcej niż przed rokiem. Wzrost liczby zlikwidowanych miejsc pracy odnotowano we wszystkich kategoriach wielkości podmiotów: w podmiotach o liczbie pracujących 10–49 osób (o 17,2%), poniżej 10 osób (o 12,5%) i powyżej 49 osób (o 6,8%). W strukturze zlikwidowanych miejsc pracy ogółem według sekcji, w porównaniu z okresem trzech kwartałów ub. roku, zwiększył się udział miejsc zlikwidowanych m.in. w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 4,8 p.proc. do 31,2%), a także w transporcie i gospodarce magazynowej (o 0,4 p.proc. do 6,4%), edukacji (o 0,4 p.proc. do 5,6%) i przetwórstwie przemysłowym (o 0,3 p.proc. do 15,9%). Zmniejszył się natomiast udział miejsc zlikwidowanych m.in. w administrowaniu i działalności wspierającej (o 2,0 p.proc. do 4,4%), działalności finansowej i ubezpieczeniowej (o 1,6 p.proc. do 1,9%) oraz zakwaterowaniu i gastronomii (o 0,8 p.proc. do 3,9%).

Wykres 4. Nowo utworzone i zlikwidowane miejsca pracy
Chart 4. *Newly created and liquidated jobs*

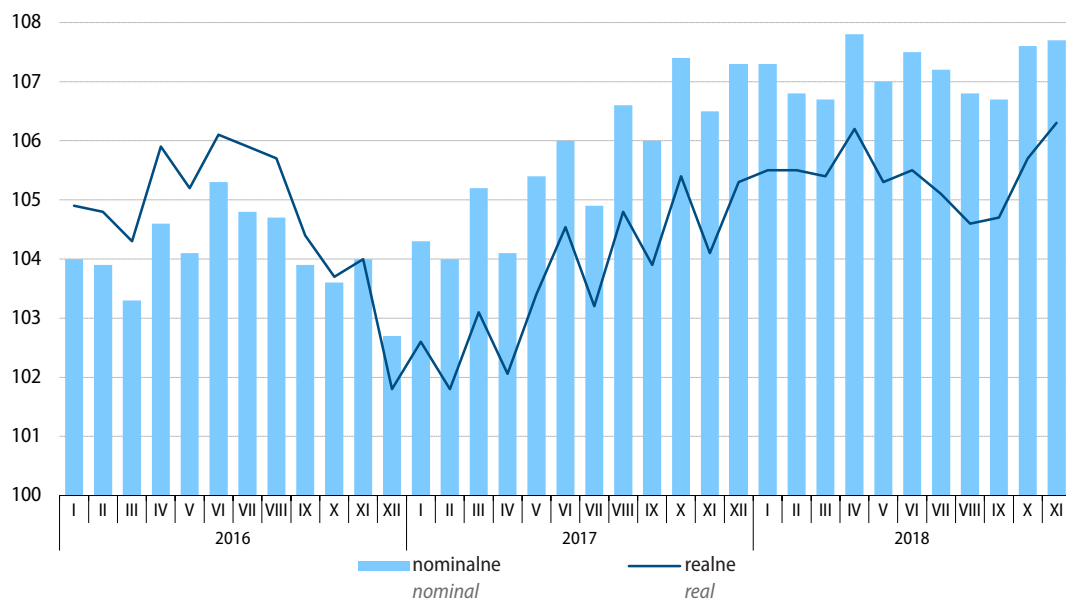

Wynagrodzenia i świadczenia społeczne Wages and salaries; social benefits

W listopadzie br. utrzymał się znaczny wzrost przeciętnych nominalnych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw w skali roku. Przy spowolnieniu dynamiki cen konsumpcyjnych, siła nabywcza płac wzrosła w większym stopniu niż w poprzednich miesiącach. Dynamika nominalnych emerytur i rent brutto w obu systemach uległa osłabieniu. Tempo wzrostu realnych świadczeń z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych zwolniło, a rolników indywidualnych było podobne do notowanego w październiku br.

Wykres 5. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 5. Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector corresponding period of previous year=100

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw¹ w listopadzie br. wyniosło 4966,61 zł i było wyższe niż przed rokiem o 7,7% (wobec wzrostu o 7,6% w październiku br. oraz o 6,5% w listopadzie ub. roku). Wzrost płac wystąpił we wszystkich sekcjach, najwyższy w górnictwie i wydobywaniu – o 18,7% (w tym w wydobywaniu węgla kamiennego i węgla brunatnego o 27,5%). Szybciej niż przeciętnie wzrosły również płace w zakwaterowaniu i gastronomii (9,2%) oraz w budownictwie (8,1%). W najmniejszym stopniu wzrosły wynagrodzenia w obsłudze rynku nieruchomości (o 4,6%), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 5,1%), a także w dostawie wody, gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 5,5%).

Spośród działów o znaczącym udziale w zatrudnieniu znaczny wzrost przeciętnych wynagrodzeń notowano m.in. w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 12,6%) i w produkcji wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 9,2%). Najwolniej rosły wynagrodzenia w produkcji wyrobów z metali (o 4,8%), budowie budynków (o 5,0%) oraz w produkcji maszyn i urządzeń (o 5,8%).

¹ W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

W okresie styczeń–listopad br. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ukształtowało się na poziomie 4817,24 zł i było wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku o 7,3% (wobec wzrostu o 5,8% przed rokiem).

Kwota wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw w okresie styczeń–listopad br. była wyższa niż przed rokiem o 11,1% (wobec wzrostu o 10,4% w analogicznym okresie ub. roku).

Tablica 4. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto

Table 4. Average monthly gross wages and salaries

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2018		2017		2018	
	XI		I–XI			
	w zł <i>in zł</i>	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>			w zł <i>in zł</i>	
Sektor przedsiębiorstw <i>Enterprise sector</i>	4966,61	107,7	106,5	105,8	107,3	4817,24
w tym: <i>of which:</i>						
Przemysł <i>Industry</i>						
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	5112,53	108,1	106,0	105,4	107,5	4856,24
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	9368,85	118,7	95,8	103,0	111,6	7409,38
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	4752,45	107,5	108,0	106,3	107,5	4615,33
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	8222,20	106,7	103,5	103,4	106,2	7366,10
Budownictwo <i>Construction</i>	4596,85	105,5	104,9	103,6	105,1	4416,55
Handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	5037,47	108,1	108,0	106,0	109,2	4907,02
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	4528,16	107,5	108,1	107,7	107,3	4489,80
Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>	4484,80	107,4	105,0	104,8	105,6	4349,39
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	3562,66	109,2	106,7	105,4	108,4	3533,77
Obsługa rynku nieruchomości <i>Real estate activities</i>	8401,57	107,5	105,0	104,0	107,1	8428,54
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a <i>Professional, scientific and technical activities^a</i>	5163,21	104,6	110,8	106,8	105,1	5010,20
Administrowanie i działalność wspierająca <i>Administrative and support service activities</i>	6889,71	105,1	105,1	103,7	106,6	6955,16
	3500,40	107,7	109,8	107,6	107,7	3441,23

a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

a Does not include divisions: Research and experimental development and Veterinary activities.

Siła nabywcza przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w listopadzie br. zwiększyła się w skali roku o 6,3% (w październiku br. wzrost wyniósł 5,7%, a w listopadzie ub. roku – 4,1%). W okresie jedenastu miesięcy br. przeciętna płaca realna brutto była wyższa niż przed rokiem o 5,5% (wobec wzrostu o 3,8% w analogicznym okresie ub. roku).

Tablica 5. Liczba emerytów i rencistów oraz przeciętne miesięczne świadczenia brutto
Table 5. Number of retirees and pensioners and average monthly gross benefit

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Liczba emerytów i rencistów <i>Number of retirees and pensioners</i>		Przeciętne miesięczne świadczenie brutto <i>Average monthly gross benefit</i>			
	XI 2018		I–XI 2018		I–XI 2018	
	w tys. <i>in thous.</i>	XI 2017=100	w zł <i>in zł</i>	XI 2017=100	w zł <i>in zł</i>	I–XI 2017=100
Emerytury i renty z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych <i>Retirement and other pensions from non-agricultural social security system</i>	8103,8	103,1	2240,30	102,3	2220,26	103,9
emerytury <i>retirement pensions</i>	6005,0	105,8	2336,97	100,8	2321,99	103,1
renty z tytułu niezdolności do pracy <i>disability pensions</i>	784,6	91,9	1823,86	107,4	1801,55	105,4
renty rodzinne <i>survivors pensions</i>	1314,2	99,0	2047,20	104,6	2021,79	103,6
Emerytury i renty rolników indywidualnych <i>Retirement and other pensions of farmers</i>	1143,5	97,7	1224,32	101,8	1227,35	102,3

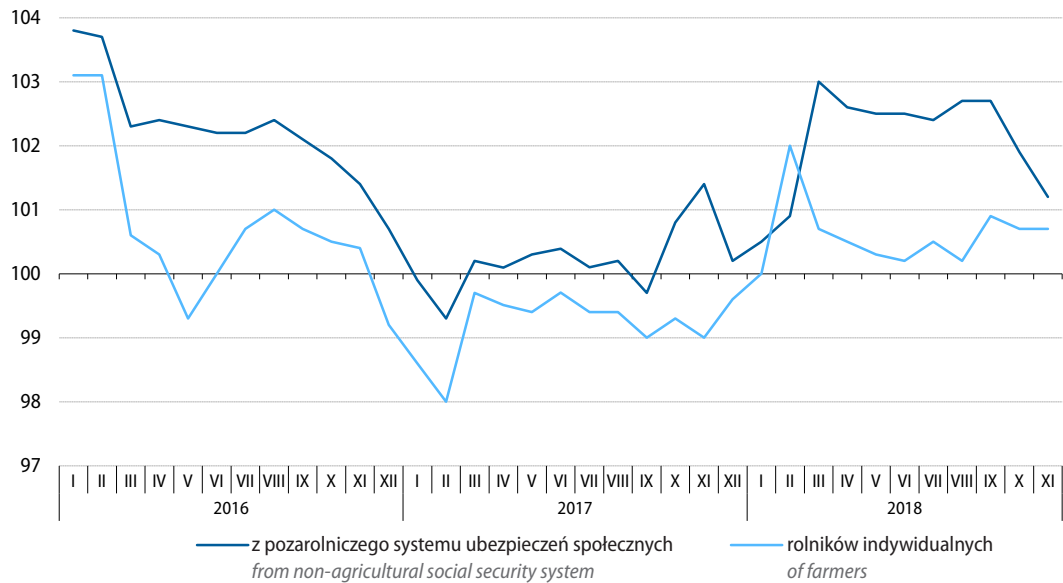
Przeciętna miesięczna nominalna **emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych** w listopadzie br. była o 2,3% wyższa niż przed rokiem i wyniosła 2240,30 zł. W okresie styczeń–listopad br. ukształtowała się ona na poziomie 2220,26 zł, tj. wzrosła w skali roku o 3,9%. Siła nabywcza przeciętnego świadczenia z tego systemu w listopadzie br. była wyższa niż przed rokiem o 1,2%, natomiast w okresie styczeń–listopad br. wzrosła w skali roku o 2,1%.

Przeciętna miesięczna nominalna **emerytura i renta brutto rolników indywidualnych** w listopadzie br. ukształtowała się na poziomie 1224,32 zł i była o 1,8% wyższa niż przed rokiem. W okresie styczeń–listopad br. wyniosła 1227,35 zł, tj. wzrosła w skali roku o 2,3%. Siła nabywcza przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto rolników indywidualnych w listopadzie br. zwiększyła się o 0,7% w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, natomiast w okresie jedenastu miesięcy br. wzrosła odpowiednio o 0,5%.

W listopadzie br. wypłacono bezrobotnym 100,8 mln zł brutto, tj. o 0,1% mniej niż w październiku br. oraz o 8,8% mniej niż przed rokiem. Kwota brutto **zasiłków dla bezrobotnych** (bez składki na ubezpieczenie społeczne) wyniosła w okresie styczeń–listopad br. 1230,9 mln zł, tj. o 14,3% mniej niż rok wcześniej.

Wykres 6. Przeciętna miesięczna emerytura i renta realna brutto analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 6. Average monthly real gross retirement and other pensions corresponding period of previous year=100

Wartość wypłat z tytułu **zasiłków i świadczeń przedemerytalnych** w listopadzie br. wyniosła 108,0 mln zł, tj. zmniejszyła się w skali roku o 17,2%. W okresie styczeń–listopad br. wypłacono świadczenia z tego tytułu na kwotę ogółem 1294,9 mln zł, tj. o 33,1% mniejszą niż w analogicznym okresie ub. roku.

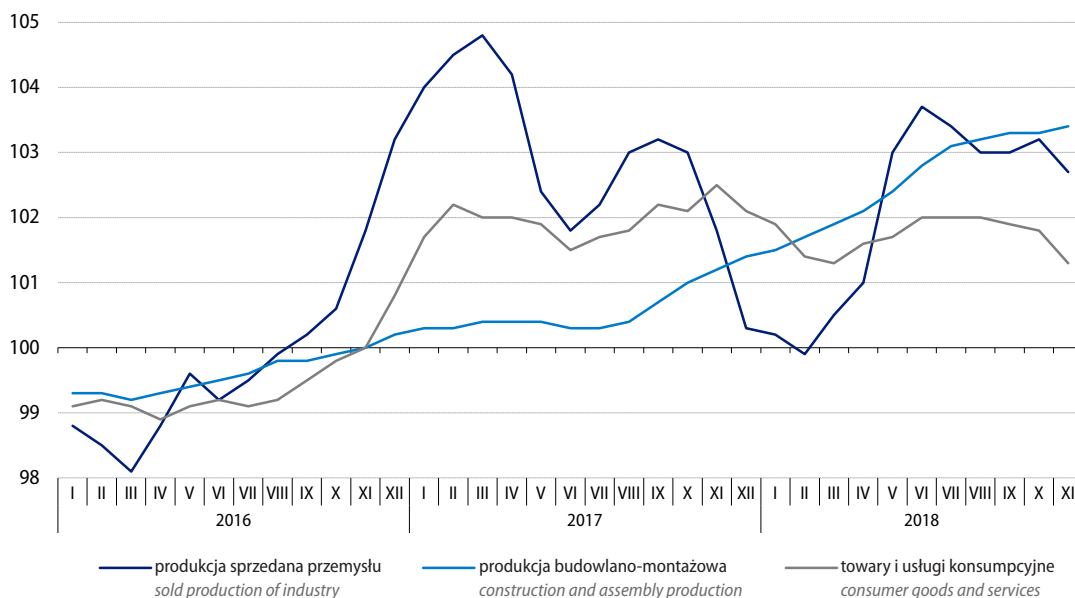
W listopadzie br. zrealizowano 26,5 tys. **wypłat z Funduszu Emerytur Pomostowych** (wobec 22,6 tys. przed rokiem). Łączna kwota wypłat wyniosła 72,6 mln zł i była o 30,3% większa niż w listopadzie ub. roku. W okresie jedenastu miesięcy br. suma wypłaconych świadczeń ukształtowała się na poziomie 726,8 mln zł (tj. o 20,7% wyższym niż w analogicznym okresie ub. roku), a świadczenia pobierało przeciętnie 24,6 tys. osób (wobec 21,7 tys. przed rokiem).

Ceny Prices

W listopadzie br. tempo wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku uległo dalszemu spowolnieniu. Słabszy niż w poprzednich miesiącach był wzrost cen towarów i usług związanych z transportem oraz cen żywności i napojów bezalkoholowych. Dynamika cen towarów i usług związanych z mieszkaniem była zbliżona do notowanej przed miesiącem. Ceny producentów w przemyśle wzrosły wolniej niż w poprzednich okresach, nieco umocniło się natomiast tempo wzrostu cen produkcji budowlano-montażowej.

Wykres 7. Wskaźniki cen analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 7. Price indices corresponding period of previous year=100

Według wstępnych danych **ceny produkcji sprzedanej przemysłu** w listopadzie br. były niższe niż **przed miesiącem** o 0,5%. Spadek cen obserwowano w przetwórstwie przemysłowym (o 0,6%). W pozostałych sekcjach ceny były wyższe niż w październiku br.: w górnictwie i wydobywaniu oraz w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – po 0,5%, a w dostawie wody, gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji – o 0,1%.

Tablica 6. Wskaźniki cen w przemyśle i budownictwie
Table 6. Price indices in industry and construction

Okresy Periods	Ceny produkcji sprzedanej przemysłu <i>Prices of sold production of industry</i>						Ceny produkcji budowlano-montażowej <i>Prices of construction and assembly production</i>
	ogółem <i>total</i>	górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>		
2017	Grudzień roku poprzedniego=100 <i>December of previous year=100</i>						
XI	100,6	99,9	100,8	99,5	101,3	101,2	
2018							
XI	103,0	102,0	103,1	102,9	101,4	103,3	
2017	Miesiąc poprzedni=100 <i>Previous month=100</i>						
XI	100,0	99,9	100,1	99,6	99,8	100,3	
XII	99,7	99,9	99,6	99,9	100,2	100,2	
2018							
I	100,1	99,8	100,1	100,0	100,3	100,1	
II	99,8	99,6	99,8	100,0	100,0	100,1	
III	100,6	101,8	100,6	100,1	100,0	100,3	
IV	100,3	99,6	100,3	100,1	100,2	100,3	
V	101,3	102,1	101,4	101,0	100,0	100,3	
VI	100,3	101,3	100,3	100,2	100,4	100,4	
VII	100,1	97,1	100,2	100,1	100,2	100,3	
VIII	100,0	99,0	100,0	100,7	99,9	100,3	
IX	100,5	99,8	100,5	100,3	100,1	100,4	
X	100,5	101,5	100,5	99,9	100,2	100,4	
XI	99,5	100,5	99,4	100,5	100,1	100,4	
2017	Analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>Corresponding period of previous year=100</i>						
XI	101,8	104,9	101,8	99,5	102,0	101,2	
XII	100,3	99,8	100,4	99,4	101,5	101,4	
2018							
I	100,2	100,1	100,2	99,4	101,3	101,5	
II	99,9	98,2	100,0	98,9	101,2	101,7	
III	100,5	99,7	100,6	99,3	101,0	101,9	
IV	101,0	101,6	101,1	99,0	101,1	102,1	
V	103,0	106,2	103,1	99,9	101,0	102,4	
VI	103,7	111,6	103,7	100,0	101,4	102,8	
VII	103,4	105,1	103,7	100,1	101,7	103,1	
VIII	103,0	104,2	103,2	100,9	101,1	103,2	
IX	103,0	104,7	103,1	101,4	101,1	103,3	
X	103,2	101,3	103,4	101,9	101,3	103,3	
XI	102,7	101,9	102,7	102,8	101,6	103,4	
I-XI	102,1	103,1	102,3	100,3	101,2	102,6	

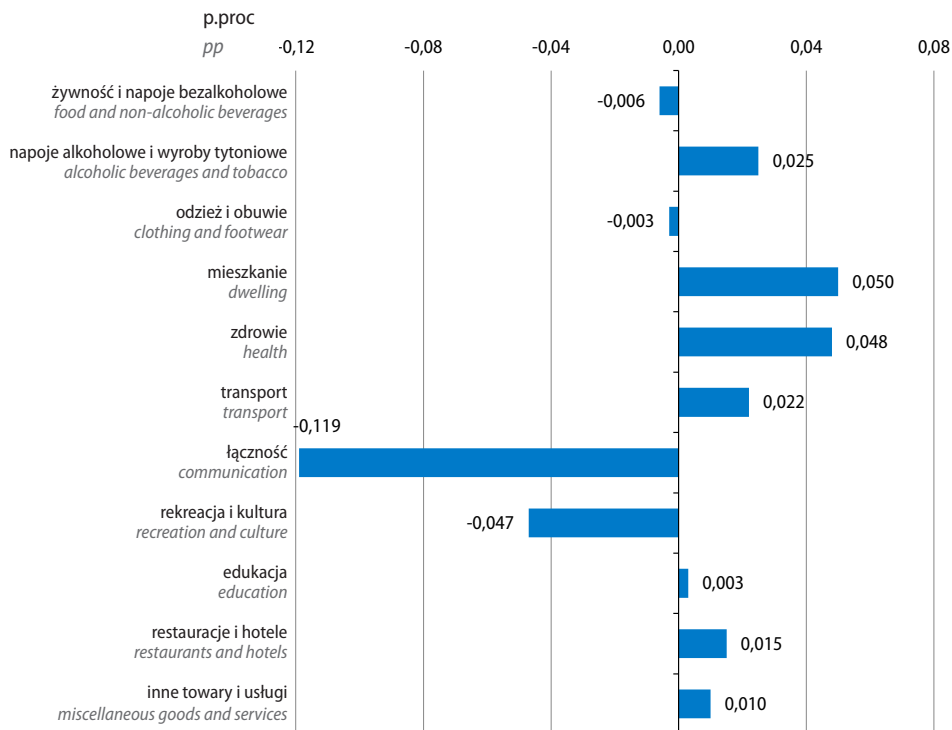
W skali roku ceny produkcji sprzedanej przemysłu wzrosły w listopadzie br. o 2,7% (wobec wzrostu o 3,2% przed miesiącem). Podniesiono ceny we wszystkich sekcjach, w tym najbardziej w wytwarzaniu i zaopatrzeniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 2,8% oraz w przetwórstwie przemysłowym – o 2,7%. W sekcji górnictwo i wydobywanie wzrost cen wyniósł 1,9%, a w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji – 1,6%. Spośród działów przetwórstwa przemysłowego wzrosły ceny m.in. w produkcji: koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 16,1%), skór i wyrobów skórzanych (o 6,8%), metali (o 5,1%), wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 4,6%), papieru i wyrobów z papieru (o 4,2%), chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 4,1%). Wyższe niż przed rokiem były również ceny w produkcji: wyrobów tekstylnych (o 3,6%), wyrobów z metali (o 2,8%), napojów (o 2,3%), odzieży, wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny oraz wyrobów farmaceutycznych (po 1,9%). Podniesiono także ceny w produkcji mebli (o 1,7%), pojazdów samochodowych, przyczep i naczip (o 1,4%), pozostałego sprzętu transportowego (o 0,9%), wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 0,7%), w poligrafii i reprodukcji zapisanych nośników informacji oraz w produkcji maszyn i urządzeń (po 0,5%), urządzeń elektrycznych (o 0,3%), artykułów spożywczych oraz wyrobów tytoniowych (po 0,1%). Niższe niż przed rokiem były natomiast ceny m.in. w produkcji komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 0,9%).

Szacuje się, że w listopadzie br. **ceny produkcji budowlano-montażowej** były wyższe niż przed miesiącem o 0,4%, a w skali roku wzrosły o 3,4%.

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych w listopadzie br. kształtowały się na poziomie zbliżonym do notowanego **przed miesiącem**. Wzrosty cen towarów i usług związanych z mieszkaniem oraz w zakresie zdrowia podwyższyły wskaźnik cen konsumpcyjnych ogółem po 0,05 p.proc. Spadek cen towarów i usług związanych z łącznością obniżył natomiast wskaźnik cen ogółem o 0,12 p.proc., a cen w zakresie rekreacji i kultury – o 0,05 p.proc.

Wykres 8. Wpływ zmian cen grup towarów i usług na wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w sierpniu 2018 r. miesiąc poprzedni=100

Chart 8. Impact of price changes of goods and services groups on the total consumer price index in August 2018 previous month=100

Ceny żywności w listopadzie br. były zbliżone do notowanych przed miesiącem, natomiast ceny napojów bezalkoholowych wzrosły o 0,2%. Podrożały m.in. warzywa (o 2,3%), pieczywo (o 1,7%) oraz mąka pszenna (o 1,4%). Wzrosły także ceny makaronów i produktów makaronowych (o 0,6%) oraz kasz i ziaren zbóż (o 0,5%). Mniej niż w październiku br. konsumenci płacili natomiast m.in. za owoce (o 3,8%), cukier (o 2,0%), oleje i tłuszcze (przeciętnie o 0,5%, w tym masło potaniało o 0,8%). Ceny mięsa były przeciętnie o 0,6% niższe niż przed miesiącem (w tym mięso drobiowe było tańsze o 2,2%, mięso wieprzowe – o 0,8%, wędliny – o 0,2%, a mięso wołowe – o 0,1%). Nieco mniej niż w październiku br. konsumenci płacili także za artykuły w grupie „mleko, sery i jaja” (przeciętnie o 0,1%, w tym tańsze były jaja i mleko – po 0,5% oraz sery i twarogi – o 0,1%, przy wzroście cen śmietany – o 0,2% oraz zbliżonych do notowanych przed miesiącem cenach jogurtu).

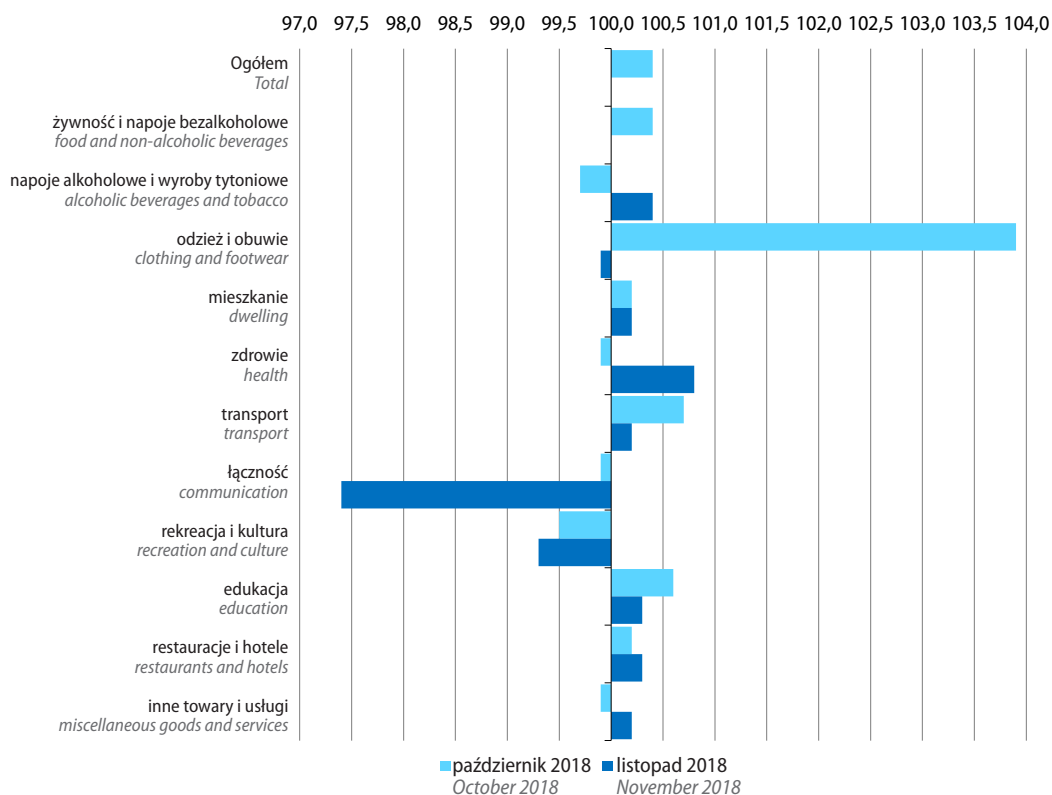
Ceny obuwia były o 0,2% niższe niż przed miesiącem, a ceny odzieży nie uległy istotnej zmianie.

Towary i usługi związane z mieszkaniem podrożały o 0,2%. Podniesiono opłaty za usługi kanalizacyjne (o 0,3%) oraz ceny nośników energii (przeciętnie o 0,2%, w tym podrożał gaz – o 0,6% i energia ciepła – o 0,2%, natomiast ceny energii elektrycznej oraz opału nie uległy zmianie). Nieznacznie wzrosły ceny towarów i usług w zakresie wyposażenia mieszkania i prowadzenia gospodarstwa domowego (o 0,2%). Za wywóz śmieci płacono podobnie jak przed miesiącem.

Ceny w zakresie transportu były wyższe niż przed miesiącem o 0,2%. Więcej niż w październiku br. konsumenci płacili za paliwa do prywatnych środków transportu (przeciętnie o 0,8%, w tym podrożał olej napędowy – o 3,1% oraz gaz ciekły – o 2,8%, przy spadku cen benzyny – o 0,6%). Obniżyły się natomiast ceny usług transportowych (o 2,0%) oraz samochodów osobowych (o 1,3%).

Wykres 9. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych miesiąc poprzedni=100

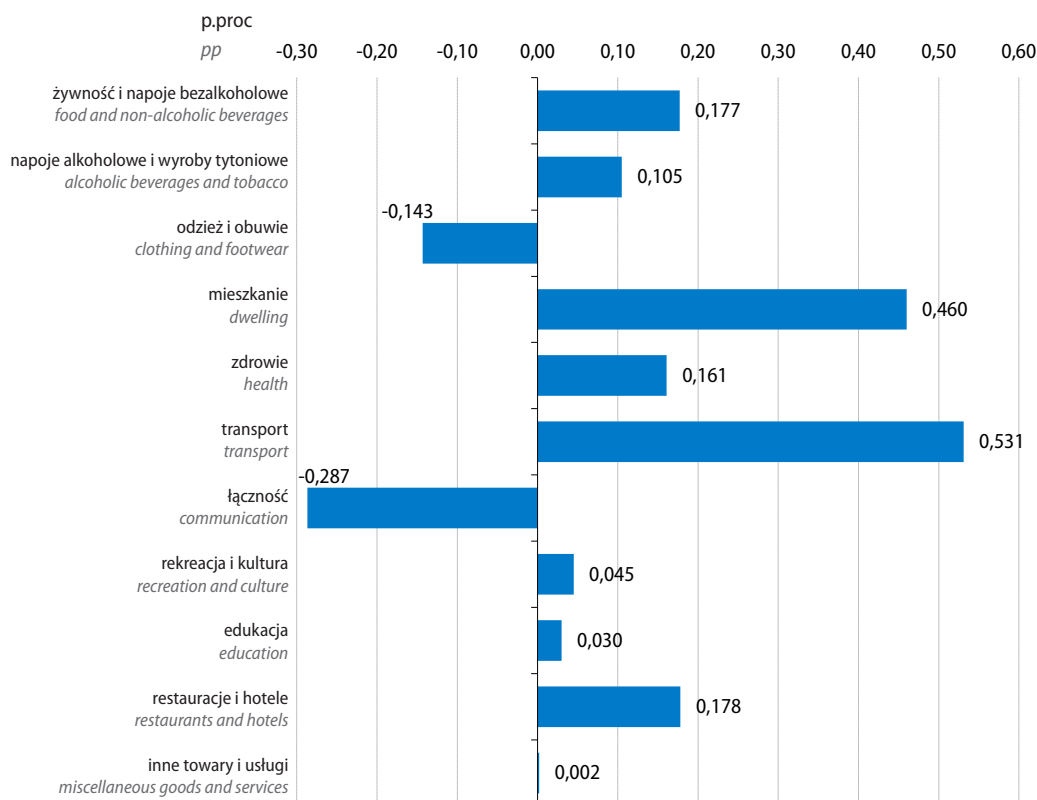
Chart 9. Price indices of consumer goods and services previous month=100

W skali roku ceny towarów i usług konsumpcyjnych w listopadzie br. wzrosły o 1,3% (w tym towary podrożały o 1,4%, a usługi – o 0,9%). Największy wpływ na poziom wskaźnika cen konsumpcyjnych ogółem miały wzrosty cen towarów i usług w zakresie transportu oraz cen związanych z mieszkaniem, które podwyższyły wskaźnik cen ogółem odpowiednio o 0,53 p.proc. i 0,46 p.proc. Wzrost cen żywności i napojów bezalkoholowych podwyższył wskaźnik ogółem o 0,18 p.proc. Spadki cen w zakresie łączności oraz odzieży i obuwia obniżyły wskaźnik cen konsumpcyjnych ogółem odpowiednio o 0,29 p.proc. oraz o 0,14 p.proc.

Wykres 10. Wpływ zmian cen grup towarów i usług na wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w listopadzie 2018 r. analogiczny okres roku poprzedni=100

Chart 10. Impact of price changes of goods and services groups on the total consumer price index in November 2018 corresponding period of previous year=100

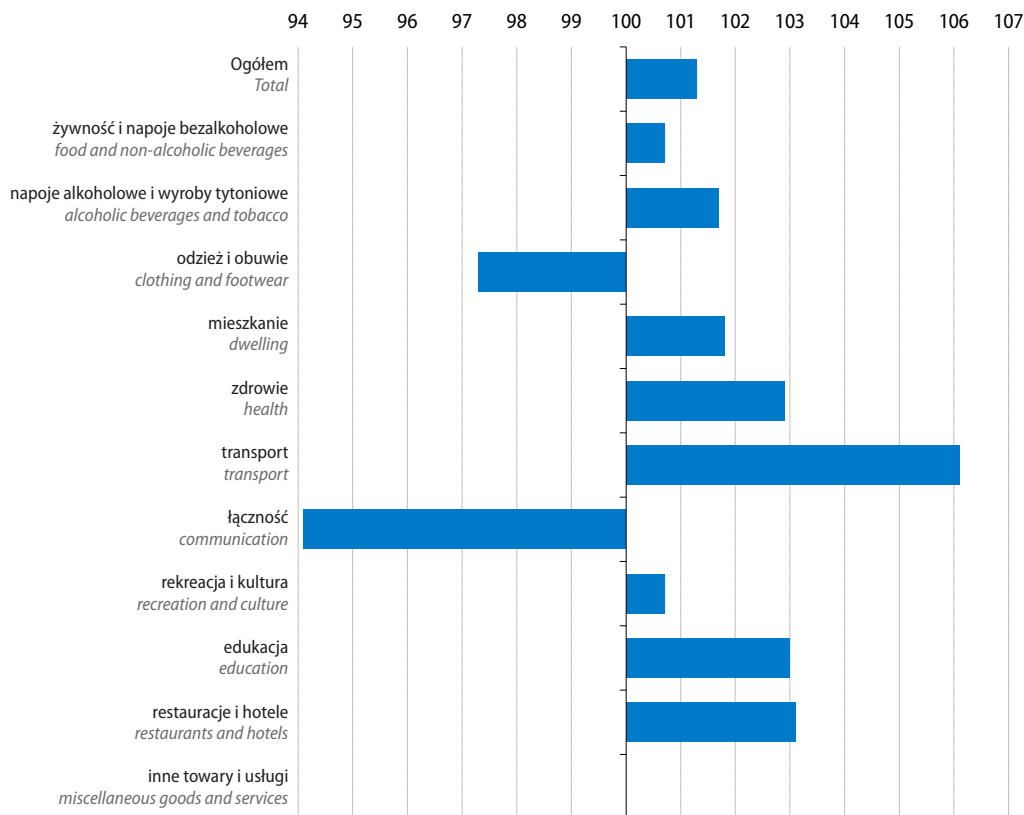

Tablica 7. Dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych
Table 7. Price indices of consumer goods and services

Okresy Periods	Ogółem Total	żywność i napoje bezalko- holowe <i>food and non- alcoholic beverages</i>	napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe <i>alcoholic beverages and tobacco</i>	odzież i obuwie <i>clothing and footwear</i>	mieszka- nie <i>dwelling</i>	zdrowie <i>health</i>	transport <i>transport</i>	łączność <i>communi- cation</i>	rekreacja i kultura <i>recreation and culture</i>	edukacja <i>education</i>	resta- uracje i hotele <i>resta- urants and hotels</i>
2017	Grudzień roku poprzedniego=100 <i>December of previous year=100</i>										
XI	101,9	104,8	101,0	96,5	102,0	101,7	98,5	101,5	101,5	101,8	102,6
2018											
XI	101,1	100,2	101,8	98,7	101,7	102,8	105,5	94,1	100,4	102,9	102,9
2017	Miesiąc poprzedni=100 <i>Previous month=100</i>										
XI	100,5	101,0	100,2	99,7	100,2	100,1	101,6	99,8	100,6	100,1	100,2
XII	100,2	100,5	99,9	98,6	100,1	100,1	100,7	100,0	100,3	100,0	100,2
2018											
I	100,3	101,2	100,5	96,1	100,3	100,4	99,4	100,2	100,9	100,3	100,4
II	99,8	99,6	100,2	98,5	100,1	100,3	99,4	98,6	100,0	100,1	100,2
III	99,9	99,9	100,1	102,3	99,8	99,9	99,3	100,0	99,5	100,1	100,1
IV	100,5	100,4	100,3	102,9	100,2	100,2	102,4	99,4	100,2	100,0	100,2
V	100,2	99,7	100,2	99,6	100,1	100,5	102,6	100,3	99,0	100,1	100,5
VI	100,1	99,8	100,1	98,6	100,1	100,1	100,9	99,9	100,9	100,0	100,3
VII	99,8	99,3	100,3	96,5	100,2	100,0	100,3	100,0	101,8	100,0	100,3
VIII	100,0	99,3	99,9	98,3	100,3	100,2	100,4	100,4	100,1	100,1	100,2
IX	100,2	100,6	100,2	102,4	100,2	100,4	99,7	97,7	99,1	101,4	100,4
X	100,4	100,4	99,7	103,9	100,2	99,9	100,7	99,9	99,5	100,6	100,2
XI	100,0	100,0	100,4	99,9	100,2	100,8	100,2	97,4	99,3	100,3	100,3
2017	Analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>Corresponding period of previous year=100</i>										
XI	102,5	106,0	101,0	95,4	102,2	101,9	102,3	101,5	101,7	101,8	102,7
XII	102,1	105,4	100,9	95,2	102,1	101,8	99,2	101,5	101,7	101,9	102,8
2018											
I	101,9	104,8	101,2	95,5	101,8	101,8	98,8	102,0	102,5	102,1	103,0
II	101,4	103,4	101,0	95,8	101,8	101,9	98,0	100,6	101,5	102,1	103,0
III	101,3	103,7	100,9	96,3	101,6	101,4	98,1	100,6	101,0	102,2	102,9
IV	101,6	104,1	101,7	96,2	101,6	101,4	99,9	100,1	100,9	102,1	102,8
V	101,7	103,0	101,6	96,2	101,7	102,4	104,8	98,1	101,0	102,2	102,9
VI	102,0	102,7	101,8	95,8	101,8	102,2	108,6	98,4	100,7	102,2	102,9
VII	102,0	102,2	101,8	95,8	101,9	101,7	110,1	98,3	101,2	102,2	102,9
VIII	102,0	102,1	101,8	96,6	102,1	101,8	108,5	99,1	101,6	102,2	102,9
IX	101,9	102,3	101,6	96,7	102,0	102,1	107,0	96,4	101,8	102,6	103,0
X	101,8	101,8	101,5	97,1	101,8	102,1	107,5	96,4	101,9	102,8	103,1
XI	101,3	100,7	101,7	97,3	101,8	102,9	106,1	94,1	100,7	103,0	103,1
I-XI	101,7	102,8	101,5	96,3	101,8	102,0	104,2	98,5	101,3	102,3	102,9

Wykres 11. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w listopadzie 2018 r. analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 11. Price indices of consumer goods and services in November 2018 corresponding period of previous year=100

Wzrost cen żywności i napojów bezalkoholowych w listopadzie br. w skali roku wyniósł 0,7%, przy czym żywność podrożała o 0,6%, a napoje bezalkoholowe – o 1,5%. Znacznie więcej niż w analogicznym miesiącu ub. roku płacono za warzywa (o 9,4%) oraz pieczywo (o 8,8%). Podrożała także mąka pszenna (o 4,2%), kasze i ziarna zbóż (o 3,1%), ryby i owoce morza (o 1,8%) oraz makarony i produkty makaronowe (o 1,4%). Ceny mięsa przeciętnie były zbliżone do obserwowanych przed rokiem (w tym podrożało mięso wołowe – o 1,9%, wędliny – o 0,9%, mięso drobiowe – o 0,7%, przy spadku cen mięsa wieprzowego – o 3,5%). Konsumenci znacznie mniej niż przed rokiem płacili natomiast za cukier (o 24,6%) oraz owoce (o 14,3%). Obniżono także ceny olejów i tłuszczów (przeciętnie o 1,8%, w tym masło potaniało o 2,0%). Ceny artykułów w grupie „mleko, sery i jaja” spadły przeciętnie o 1,1% (w tym ceny jaj obniżyły się o 10,7%, a mleka – o 0,8%, przy wzroście cen jogurtów – o 3,1%, śmietany – o 1,8% oraz serów i twarogów – o 0,2%).

Ceny odzieży oraz obuwia obniżyły się w skali roku odpowiednio o 3,2% i 1,9%.

Ceny w zakresie mieszkania były wyższe niż przed rokiem o 1,8%. Podniesiono opłaty za wywóz śmieci (o 3,5%) usługi kanalizacyjne (o 2,3%) oraz za zaopatrywanie w wodę (o 1,8%). Wzrosły także opłaty za nośniki energii (przeciętnie o 1,2%, w tym gaz podrożał o 2,5%, opał – o 2,2%, a energia cieplna – o 1,0%, natomiast ceny energii elektrycznej nie uległy zmianie). Ceny towarów i usług związanych z wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa domowego były wyższe niż przed rokiem o 1,2%.

Ceny artykułów i usług związanych ze zdrowiem wzrosły w skali roku o 2,9%. Podniesiono opłaty za usługi stomatologiczne (o 3,7%) i lekarskie (o 3,6%). Więcej niż w listopadzie ub. roku należało także zapłacić za wyroby farmaceutyczne (o 2,7%), usługi szpitalne (o 2,1%) oraz sanatoryjne (o 1,1%).

Ceny towarów i usług w zakresie transportu w listopadzie br. były wyższe niż w przed rokiem o 6,1%. Wzrosły ceny paliw do prywatnych środków transportu – przeciętnie o 10,6% (w tym więcej należało zapłacić za gaz ciekły – o 16,8%, olej napędowy – o 15,3% oraz benzynę – o 7,3%). Niższe były natomiast ceny samochodów osobowych (o 3,9%) oraz opłaty za usługi transportowe (o 0,3%).

Opłaty związane z rekreacją i kulturą wzrosły w stosunku do listopada ub. roku o 0,7%. Podrożały gazety i czasopisma (o 4,1%), bilety do kin, teatrów i na koncerty (o 1,7%), książki (o 0,8%) oraz usługi w zakresie turystyki zorganizowanej (o 0,2%). Spadły natomiast m.in. ceny sprzętu audiowizualnego, fotograficznego i informatycznego (o 4,2%).

Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczony metodą średniej ruchomej w okresie grudzień 2017 r. – listopad 2018 r. w stosunku do poprzednich dwunastu miesięcy wyniósł 1,8% (wobec wzrostu o 1,9% w okresie listopad 2017 r. – październik 2018 r.). Ceny konsumpcyjne według **zharmonizowanego wskaźnika cen konsumpcyjnych (HICP)**¹ wzrosły w tym okresie o 1,2%.

¹ Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych (HICP) obliczany jest według ujednoliconej metodologii Unii Europejskiej. Podstawę do opracowania HICP dla Polski stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług konsumpcyjnych oraz system wag oparty na strukturze spożycia w sektorze gospodarstw domowych (w 2018 r. – struktura spożycia z 2016 r. w cenach grudnia 2017 r.). Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Europejskiej Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (ECOICOP).

Rolnictwo Agriculture

Średnia temperatura powietrza w listopadzie br. wyniosła 4,5°C i była o 1,6°C wyższa od średniej z lat 1971–2000, natomiast średnia suma opadów ukształtowała się na poziomie ok. 13 mm i była o ok. 67% niższa od średniej normy z wielolecia.

Pogoda w listopadzie br. była na ogół korzystna dla rolnictwa. Utrzymująca się w ciągu miesiąca dodatnia temperatura powietrza podtrzymywała wegetację i stwarzała dobre warunki dla wzrostu i rozwoju ozimin. Umożliwiała także wykonywanie jesiennych prac polowych oraz zbiorów roślin okopowych i pastewnych. Oziminy wysiane w optymalnych terminach agrotechnicznych w listopadzie krzewiły się. Dobowe wahania temperatury powietrza pod koniec miesiąca sprzyjały hartowaniu się roślin.

Na początku miesiąca dobiegał końca zbiór buraków cukrowych i kukurydzy uprawianej na ziarno. Kończono także zbiór poplonów ścierniskowych oraz wykonywanie orok przedzimowych i innych jesiennych prac polowych. Z powodu niedostatecznego uwilgotnienia gleby wykonywanie orok przedzimowych było utrudnione. Sprzyjające warunki termiczne w wielu rejonach kraju wpłynęły na przedłużenie sezonu pastwiskowego do końca listopada.

Z uwagi na wyjątkowo trudne warunki wegetacji upraw rolnych, spowodowane przede wszystkim długotrwałym okresem suszy, szacuje się, że tegoroczne zbiory większości głównych ziemioplodów rolnych były niższe niż przed rokiem: zbóż ogółem (26,8 mln ton) – o ok. 16%, zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi (22,8 mln ton) – o ok. 18%, rzepaku i rzepiku (2,2 mln ton) – o ok. 19%, ziemniaków (7,5 mln ton) – o ok. 18%, warzyw gruntowych (4,1 mln ton) – o ok. 10% i buraków cukrowych (14,6 mln ton) – o ok. 7%. Większe niż przed rokiem były natomiast zbiory owoców z drzew (4,5 mln ton) – o ok. 70%, jak również z krzewów owocowych i plantacji jagodowych (0,6 mln ton) – o ok. 17%.

Na rynku rolnym w listopadzie br. ceny większości podstawowych produktów roślinnych oraz żywca drobiowego były wyższe niż przed rokiem. Za żywiec wołowy płacono podobnie jak w listopadzie ub. roku. Spadły natomiast przeciętne ceny żywca wieprzowego i mleka, krów dojnych oraz prosiąt do dalszego chowu.

Tablica 8. Skup zbóż^a
Table 8. Procurement of cereals^a

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	VII–XI 2018		XI 2018		
	w tys. ton <i>in thous. tonnes</i>	VII–XI 2017=100	w tys. ton <i>in thous. tonnes</i>	XI 2017=100	VII 2018=100
Ziarno zbóż^b <i>Cereal grains^b</i>	3911,1	72,2	448,5	59,6	81,2
w tym: <i>of which:</i>					
Pszenica <i>Wheat</i>	2675,4	68,4	334,8	54,1	79,7
Żyto <i>Rye</i>	329,2	74,9	33,1	75,2	79,0

^a Bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. ^b Podstawowych z mieszankami zbożowymi bez ziarna siewnego.

^a Without the procurement realized by natural persons. ^b Basic cereals including cereal mixed and excluding cereals designated for sowing.

Przy zmniejszonych dostawach pszenicy (o 31,6%) oraz żyta (o 25,1%), **skup zbóż podstawowych** (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) w okresie lipiec–listopad br. był o 27,8% mniejszy niż w analogicznym okresie ub. roku. W listopadzie br. do skupu dostarczono mniej ziarna niż przed miesiącem (o 18,8%) oraz niż przed rokiem (o 40,4%). Spadek wolumenu skupu ziarna obserwowany w bieżącym sezonie wynikał ze znacznie mniejszych niż przed rokiem zbiorów zbóż.

Tablica 9. Skup podstawowych produktów zwierzęcych^a

Table 9. Procurement of major agricultural products^a

Wyszczególnienie Specification	I–XI 2018		XI 2018		
	w tys. ton in thous. tonnes	I–XI 2017=100	w tys. ton in thous. tonnes	XI 2017=100	VII 2018=100
Żywiec rzeźny ^b Animal for slaughter ^b	3845,5	101,2	324,7	100,9	94,5
w tym: of which:					
wołowy (z cielęcym) cattle (including calves)	315,7	96,1	17,8	93,4	91,5
wieprzowy pigs	1413,0	101,6	113,0	98,2	97,2
drobiowy poultry	2111,1	101,6	193,8	103,3	93,2
Mleko Milk	10630,7 ^c	102,4	898,6 ^c	103,1	95,7

a Bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. b Obejmuje bydło, cielęta, trzodę chlewną, owce, konie i drób; w przeliczeniu na mięso łącznie z tłuszczami w wadze poubojowej ciepłej; wskaźniki dynamiki, po zmianie – od stycznia 2018 r. – wskaźników przeliczeniowych żywca na wagę poubojową ciepłą, podano w warunkach porównywalnych. c W milionach litrów.

a Without the procurement realized by natural persons. b Includes cattle, calves, pigs, sheep, horses and poultry; in terms of meat including fats in warm post-slaughter weight; indices are given in comparable conditions, i.e. after change of conversion rates of animals post-slaughter warm weight from January 2018. c In million litres.

Skup żywca rzeźnego ogółem (w wadze poubojowej ciepłej) w okresie styczeń–listopad br. był o 1,2% większy niż w analogicznym okresie ub. roku, w wyniku wzrostu dostaw żywca drobiowego i wieprzowego (po 1,6%). W listopadzie br. skup żywca rzeźnego był o 5,5% mniejszy niż przed miesiącem i o 0,9% większy niż przed rokiem.

Tablica 10. Ceny podstawowych produktów rolnych
 Table 10. Average prices of major agricultural products

Wyszczególnienie Specification	Ceny w skupie Procurement prices					Ceny na targowiskach Marketplace prices				
	XI 2018			I–XI 2018		XI 2018			I–XI 2018	
	w zł in zł	XI 2017= =100	X 2018= =100	w zł in zł	I–XI 2017= =100	w zł in zł	XI 2017= =100	X 2018= =100	w zł in zł	I–XI 2017= =100
Pszennica ^a za 1 dt <i>Wheat^a – per dt</i>	82,25	125,1	101,5	71,77	107,9	89,81	112,8	102,9	83,00	105,5
Żyto ^a za 1 dt <i>Rye^a – per dt</i>	70,87	127,2	101,0	58,97	107,2	71,63	111,5	101,2	66,69	105,8
Ziemniaki ^b za 1 dt <i>Potatoes^b – per dt</i>	35,94	132,3	112,9	40,67	107,5	108,86	127,8	103,6	95,13	108,7
Żywiec rzeźny za 1 kg wagi żywej: <i>Animals for slaughter (in live weight) – per kg:</i>										
w tym: of which:										
bydło ^c (bez cieląt) <i>cattle^c (excluding calves)</i>	6,50	99,7	100,0	6,60	104,8	7,06	100,4	101,7	7,06	101,9
w tym młode bydło of which young cattle	6,75	100,3	100,2	6,79	104,5	7,41	100,5	101,5	7,38	101,5
trzoda chlewna <i>pigs</i>	4,22	90,8	95,8	4,49	87,4	4,84	94,3	97,4	4,98	96,1
drób <i>poultry</i>	3,78	103,3	96,6	3,77	102,6	.	x	x	.	x
Prosię na chów za 1 szt. <i>Piglet – per head</i>	.	x	x	.	x	181,20	97,1	105,3	183,18	99,5
Mleko za 1 hl <i>Milk per hl</i>	140,14	92,7	102,2	133,57	97,5	.	x	x	.	x

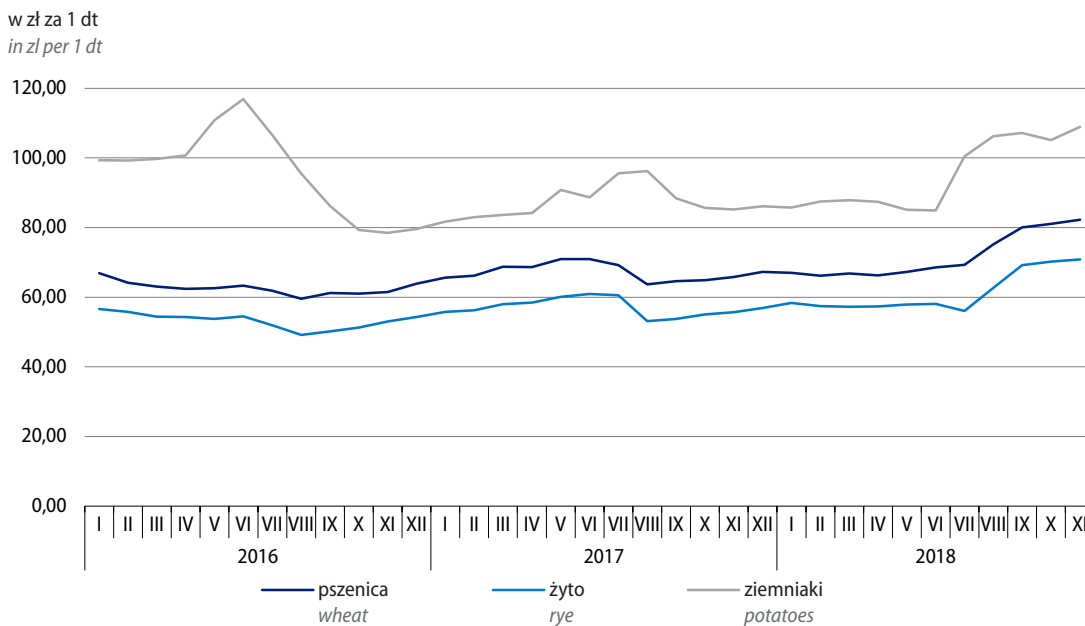
a W skupie bez ziarna siewnego. b Na targowiskach – jadalne późne. c Na targowiskach średnia ważona cena bydła rzeźnego obliczona przy przyjęciu struktury ilości skupu młodego bydła i krów rzeźnych.

a In procurement excluding cereals designated for sowing. b On marketplace – edible. c On marketplace – average weighted price of cattle for slaughter calculated with the adoption of the structure of procurement quantity of young cattle and cows for slaughter.

W listopadzie br. na obydwu rynkach utrzymała się notowana od zbiorów tendencja wzrostowa **cen** podstawowych gatunków **zbóż**; ceny były znacznie wyższe niż przed rokiem.

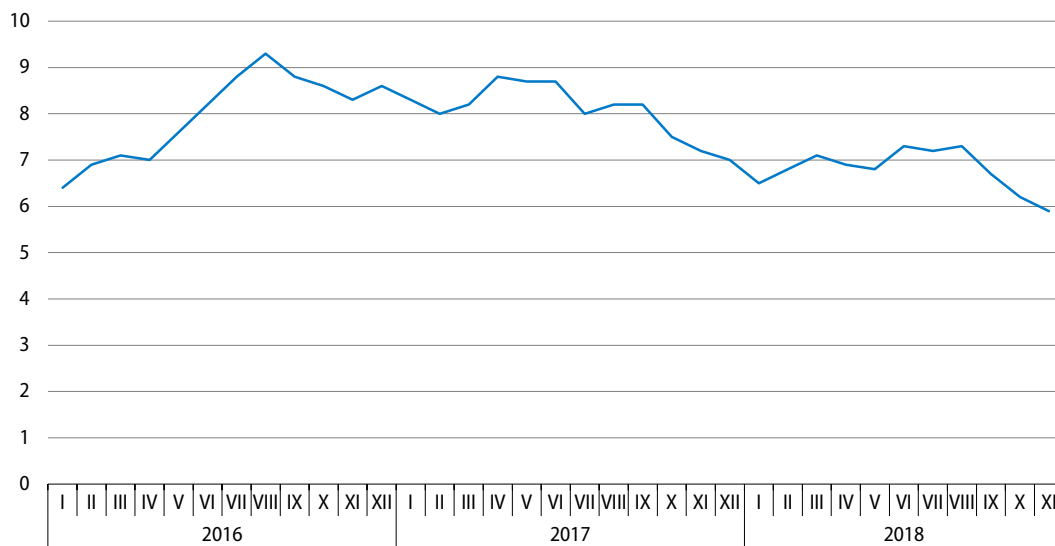
Zahamowana została obserwowana od maja br. tendencja spadkowa **cen** skupu **ziemniaków**. W listopadzie br., przy spadku dostaw o 40,2%, ceny ziemniaków wzrosły w porównaniu z poprzednim miesiącem o 12,9%. Na targowiskach cena ziemniaków jadalnych była o 3,6% wyższa niż w październiku br. Na obydwu rynkach przeciętne ceny ziemniaków znacznie przekraczały poziom sprzed roku.

Wykres 12. Przeciętne ceny skupu zbóż i targowiskowe ceny ziemniaków
 Chart 12. Average procurement prices of cereal grain and average marketplace prices of potatoes

Przy utrzymującej się wysokiej podaży **żywca wieprzowego**, w listopadzie br. ceny tego surowca na obydwu rynkach były nadal niższe niż przed miesiącem i przed rokiem. W wyniku spadku cen żywca i wzrostu cen zbóż pogorszyła się opłacalność tuczu trzody chlewnej. Relacja cen skupu trzody do targowiskowych cen żyta wyniosła 5,9 (wobec 6,2 przed miesiącem i 7,2 przed rokiem). W obrocie targowiskowym ceny prosiąt do dalszego chowu wzrosły w porównaniu z poprzednim miesiącem (o 5,3%), ale były niższe niż przed rokiem (o 2,9%).

Wykres 13. Relacja przeciętnych cen skupu żywca wieprzowego do przeciętnych cen żyta na targowiskach
 Chart 13. Price relation of average procurement prices of kg of pigs for slaughter to average marketplace prices of kg of rye

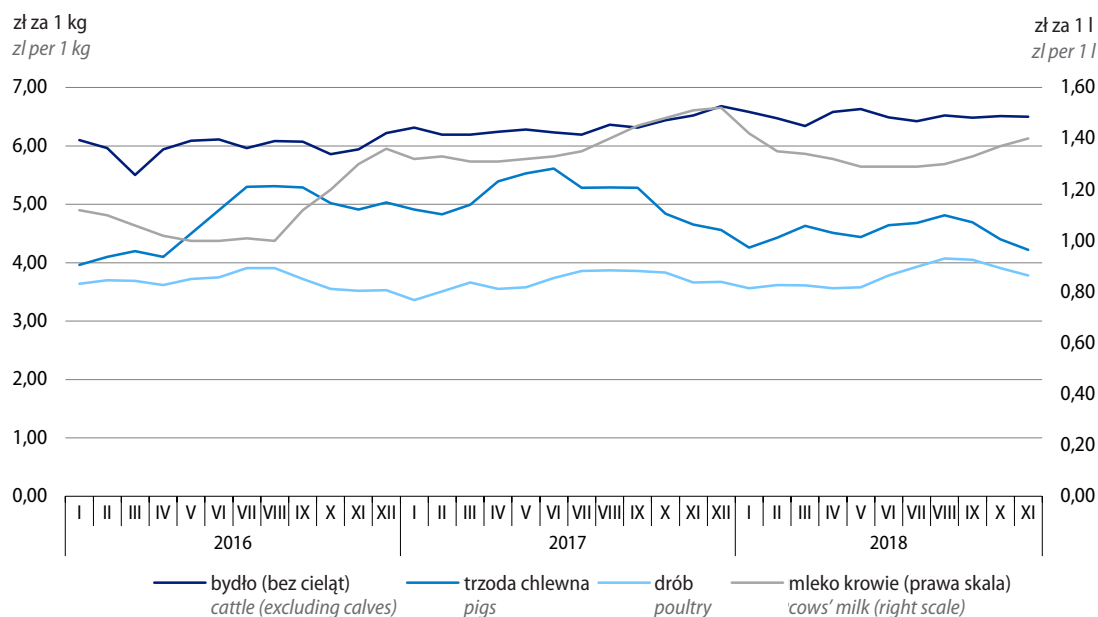
Przy wysokiej krajowej podaży **żywca drobiowego**, ceny drobiu w trzecim miesiącu z kolei wykazały sezonowy spadek, ale nadal były wyższe niż w przed rokiem (o 3,3%).

Przeciętne **ceny żywca wołowego i młodego bydła rzeźnego** w skupie były nieco wyższe niż w październiku br. oraz zbliżone do notowanych w listopadzie ub. roku. W obrocie targowiskowym ceny na rynku wołowiny były zbliżone do notowanych przed miesiącem oraz wyższe niż przed rokiem.

Od początku roku skupiono łącznie 10630,7 mln l **mleka**, tj. o 2,4% więcej niż w okresie styczeń-listopad ub. roku. Przeciętnie za mleko płacono o 2,5% mniej niż w okresie jedenastu miesięcy ub. roku. W listopadzie br. utrzymała się notowana od lipca tendencja wzrostowa cen mleka (o 2,2% w stosunku do poprzedniego miesiąca). W porównaniu z analogicznym okresem ub. roku ceny tego surowca nadal były niższe (o 7,3%).

Wykres 14. Przeciętne ceny skupu żywca i mleka

Chart 14. Average procurement prices of animals for slaughter and of cows' milk

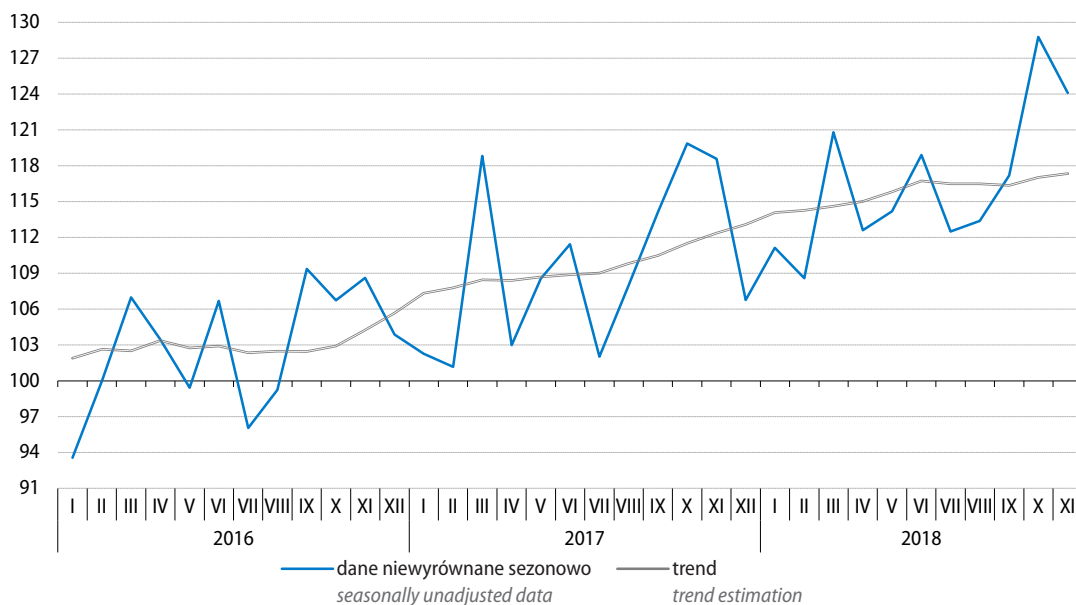

Przemysł Industry

W listopadzie br. **produkcja sprzedana przemysłu**¹ była wyższa niż przed rokiem o 4,7% (wobec wzrostu o 7,4% w październiku br. oraz o 9,2% w listopadzie ub. roku). Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym, wzrost produkcji w skali roku wyniósł 5,5% (w październiku br. – 5,0%), odnotowano też jej nieznaczny wzrost w skali miesiąca – o 0,1%. W okresie styczeń–listopad br. produkcja zwiększyła się w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku o 6,1% (wobec wzrostu odpowiednio o 6,9% przed rokiem).

Wykres 15. Produkcja sprzedana przemysłu (ceny stałe) przeciętna miesięczna 2015=100

Chart 15. Sold production of industry (constant prices) monthly average of 2015=100

Produkcja sprzedana w listopadzie br. była wyższa niż w analogicznym miesiącu ub. roku we wszystkich sekcjach przemysłu. Najwyższy wzrost odnotowano w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 9,6%. W dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji produkcja zwiększyła się o 8,0%, w górnictwie i wydobywaniu – o 4,4%, a w przetwórstwie przemysłowym – o 4,2%.

W okresie styczeń–listopad br. również notowano wzrost produkcji sprzedanej w skali roku we wszystkich sekcjach przemysłu, w tym najwyższy w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 8,4%. W dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji produkcja zwiększyła się o 6,4%, w przetwórstwie przemysłowym – o 6,0%, a w górnictwie i wydobywaniu – o 1,7%.

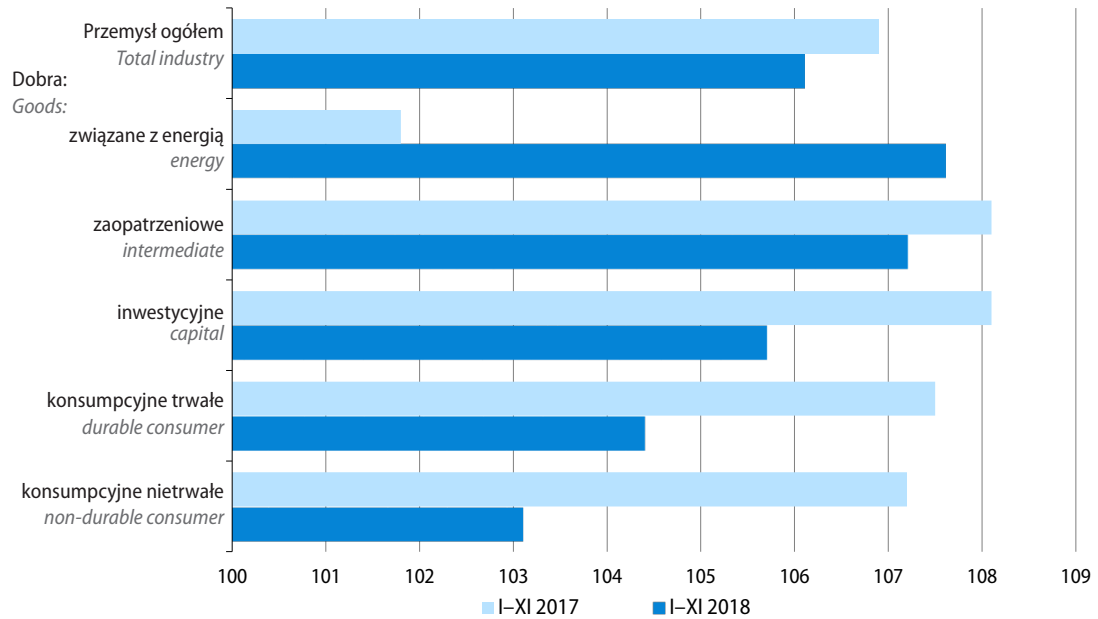
Wydajność pracy w przemyśle, mierzona produkcją sprzedaną na jednego zatrudnionego, w okresie jedenastu miesięcy br. była o 3,4% wyższa niż przed rokiem, przy przeciętnym zatrudnieniu większym o 2,6% i wzroście przeciętnego miesięcznego nominalnego wynagrodzenia brutto o 7,5%.

¹ W cenach stałych; w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

We wszystkich **głównych grupowaniach przemysłowych** produkcja sprzedana w okresie styczeń–listopad br. była większa niż przed rokiem. Najwyższy wzrost obserwowano w produkcji dóbr związanych z energią – o 7,6%. Produkcja sprzedana dóbr zaopatrzeniowych zwiększyła się w skali roku o 7,2%, dóbr inwestycyjnych – o 5,7%, dóbr konsumpcyjnych trwałych – o 4,4%, a dóbr konsumpcyjnych nietrwałych – o 3,1%.

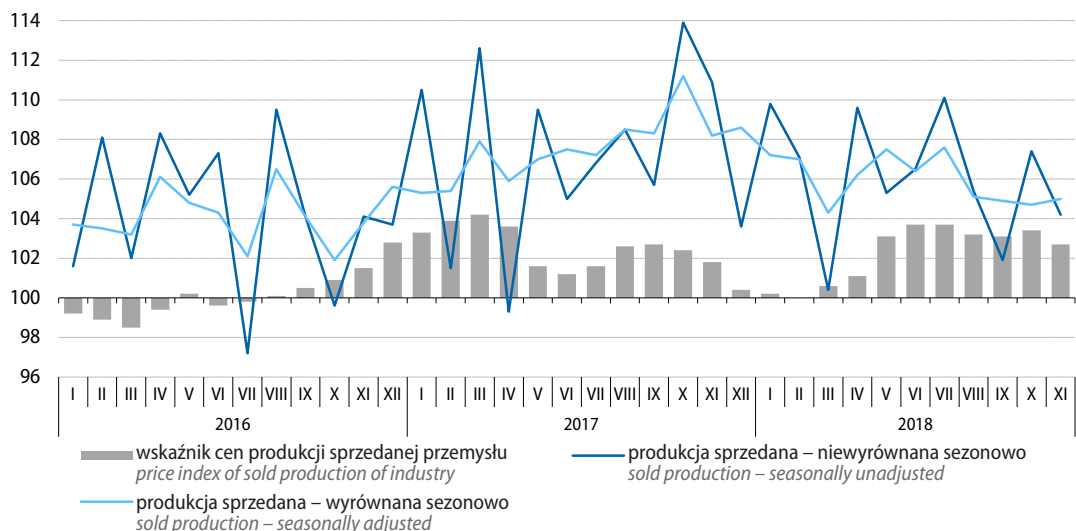
Wykres 16. Produkcja sprzedana przemysłu według głównych grupowań przemysłowych (ceny stałe) analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 16. Sold production of industry by main industrial groupings (constant prices) corresponding period of previous year=100

Wykres 17. Produkcja sprzedana (ceny stałe) i wskaźnik cen w przetwórstwie przemysłowym analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 17. Sold production (constant prices) and prices index in manufacturing corresponding period of previous year=100

Tablica 11. Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji sprzedanej przemysłu
 Table 11. Indices (at constant prices) and structure (at current prices) of sold production of industry

Wyszczególnienie Specification	2017		2018		2017	
	XI	I-XI	XI	I-XI		
	analogiczny okres roku poprzedniego=100 corresponding period of previous year =100				struktura w % structure in %	
Przemysł Industry	109,2	106,9	104,7	106,1	100,0	100,0
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	85,4	93,0	104,4	101,7	3,4	3,5
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	110,9	107,7	104,2	106,0	87,5	87,4
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę electricity, gas, steam and air conditioning supply	103,0	105,9	109,6	108,4	6,8	6,8
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja water supply; sewerage, waste management and remediation activities	101,5	103,5	108,0	106,4	2,3	2,3
Z przemysłu ogółem – działy: From total industry – divisions:						
wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego mining of coal and lignite	88,4	86,0	93,5	99,5	1,6	1,7
produkcja artykułów spożywczych manufacture of food products	107,1	107,2	104,0	104,2	16,0	16,6
produkcja napojów manufacture of beverages	105,9	101,8	107,7	106,1	1,4	1,4
produkcja odzieży manufacture of wearing apparel	110,0	102,2	101,8	102,1	0,5	0,6
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny manufacture of products of wood, cork, straw and wicker	108,0	106,5	101,3	107,0	2,6	2,6
produkcja papieru i wyrobów z papieru manufacture of paper and paper products	106,3	107,2	109,6	109,9	3,2	3,0
produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej manufacture of coke and refined petroleum products	108,5	101,2	100,2	108,7	5,9	4,9
produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych manufacture of chemicals and chemical products	103,2	105,2	102,4	103,0	4,5	4,6
produkcja wyrobów farmaceutycznych manufacture of pharmaceutical products	124,0	104,4	71,2	80,3	0,8	1,0
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych manufacture of rubber and plastic products	111,9	109,7	107,3	106,6	6,5	6,6

Tablica 11. Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji sprzedanej przemysłu (dok.) Table 11. *Indices (at constant prices) and structure (at current prices) of sold production of industry (cont.)*

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2017		2018		2017	
	XI	I-XI	XI	I-XI		
	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year = 100</i>				struktura w % <i>structure in %</i>	
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych <i>manufacture of other non-metallic mineral products</i>	109,5	108,1	107,6	108,9	4,1	3,9
produkcja metali <i>manufacture of basic metals</i>	110,1	111,7	101,3	104,1	4,2	4,1
produkcja wyrobów z metali <i>manufacture of metal products</i>	117,4	111,3	103,5	110,9	7,2	6,9
produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych <i>manufacture of computer, electronic and optical products</i>	107,7	107,5	101,7	99,7	2,7	2,9
produkcja urządzeń elektrycznych <i>manufacture of electrical equipment</i>	110,4	106,4	116,5	112,6	4,4	4,2
produkcja maszyn i urządzeń <i>manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>	123,2	112,4	104,6	110,1	3,3	3,2
produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep <i>manufacture of motor vehicles, trailers and semitrailers</i>	117,7	108,4	100,4	103,2	10,6	11,1
produkcja pozostałego sprzętu transportowego <i>manufacture of other transport equipment</i>	105,1	104,2	128,6	110,5	1,4	1,4
produkcja mebli <i>manufacture of furniture</i>	110,5	108,0	102,1	106,4	3,1	3,1

W listopadzie br. wzrost produkcji sprzedanej w skali roku obserwowano w 31 (spośród 34) działach przemysłu, w tym m.in. w produkcji:

- pozostałego sprzętu transportowego – o 28,6% (w tym lokomotyw kolejowych oraz taboru szynowego – o 60,1%);
- urządzeń elektrycznych – o 16,5% (m.in. baterii i akumulatorów – o 114,5%);
- papieru i wyrobów z papieru – o 9,6% (w tym wyrobów z papieru i tektury – o 10,7%);
- napojów – o 7,7%;
- wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych – o 7,6% (m.in. wyrobów z betonu, cementu i gipsu – o 20,1%);
- wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych – o 7,3% (w tym wyrobów z tworzyw sztucznych – o 9,5%).

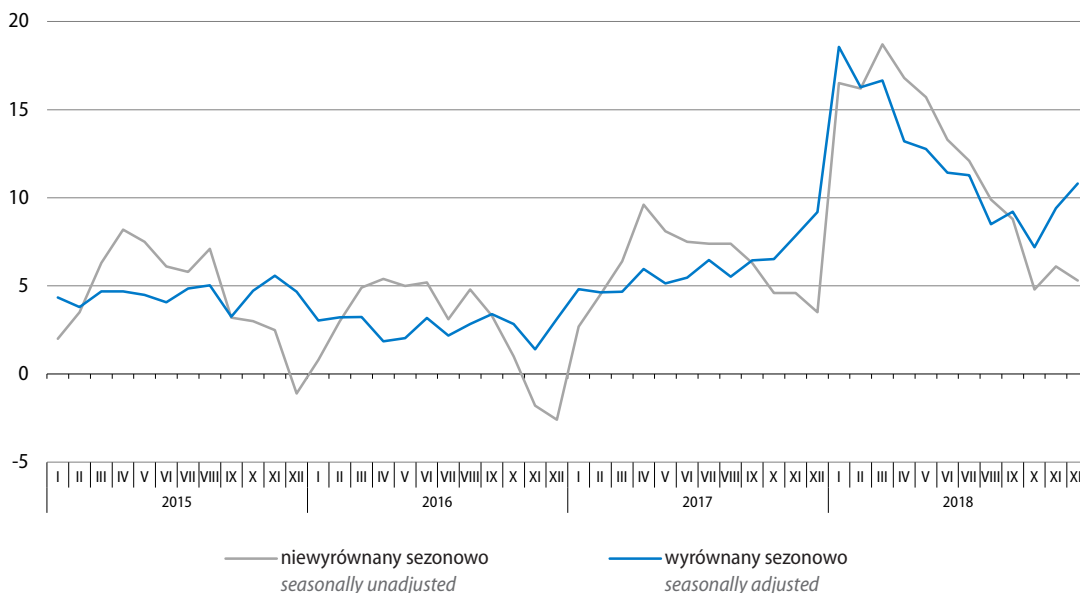
Spadek sprzedaży notowano natomiast m.in. w produkcji wyrobów farmaceutycznych – o 28,8% oraz skór i wyrobów ze skór wyprawionych – o 13,1%.

Sprzedaż w produkcji artykułów spożywczych (stanowiąca 16,0% produkcji sprzedanej przemysłu) w listopadzie br. była o 4,0% wyższa niż przed rokiem (kiedy notowano wzrost o 7,1%). Zwiększyła się sprzedaż w większości grup, w tym najbardziej w produkcji pozostałych artykułów spożywczych – o 8,3%, przetwarzaniu i konserwowaniu mięsa oraz produkcji wyrobów z mięsa – o 6,6% oraz przetwarzaniu i konserwowaniu ryb, skorupiaków i mięczaków – o 6,0%. Wzrosła w skali roku także sprzedaż w przetwarzaniu i konserwowaniu owoców i warzyw – o 5,2%, produkcji wyrobów piekarskich i mącznych – o 4,3%, wytwarzaniu wyrobów mleczarskich – o 3,2% oraz produkcji olejów i tłuszczów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego – o 3,0%. Spadek sprzedaży notowano natomiast w produkcji gotowych pasz i karmy dla zwierząt – o 10,9% oraz wytwarzaniu produktów przemiału zbóż, skrobi i wyrobów skrobiowych – o 3,7%.

Z obserwowanych w listopadzie br. 296 **wyrobów i grup wyrobów przemysłowych** produkcja 143 była wyższa niż przed rokiem, w tym najbardziej zwiększyła się produkcja: aluminium niestopowego, soków z owoców i warzyw, samochodów ciężarowych i ciągników drogowych do ciągnięcia naczep, pojazdów do transportu publicznego, farb i lakierów, chłodziarek i zamrażarek, mydła, opon, miedzi rafinowanej, cementu, pestycydów, nawozów mineralnych lub chemicznych azotowych, produktów uboju trzody chlewnej, benzyny silnikowej, mięsa drobiowego, okien z tworzyw sztucznych oraz nawozów mineralnych lub chemicznych fosforowych. Niższa niż w listopadzie ub. roku była natomiast produkcja 151 wyrobów i grup wyrobów, w tym najbardziej zmniejszyła się produkcja: ciągników rolniczych, etylenu, samochodów osobowych, akumulatorów kwasowo-ołowiowych do pojazdów samochodowych, kuchni elektrycznych, odkurzaczy, silników spalinowych do pojazdów mechanicznych, kuchni gazowych z piekarnikiem, obuwia, margaryny i produktów do smarowania, rur stalowych oraz wódki czystej.

Wykres 18. Wskaźniki ogólnego klimatu koniunktury w przetwórstwie przemysłowym

Chart 18. General business climate indicators in manufacturing

Przedsiębiorcy z sekcji przetwórstwo przemysłowe w grudniu br. oceniają **ogólny klimat koniunktury** pozytywnie, podobnie jak w ubiegłym miesiącu. Negatywne są opinie dotyczące bieżącego portfela zamówień; firmy sygnalizują, że w najbliższych trzech miesiącach sytuacja w tym zakresie może nie ulegać zmianie. Mniej korzystnie oceniana jest bieżąca i przyszła produkcja. Ostrożniejsze są pozytywne oceny bieżącej i przewidywania dotyczące sytuacji finansowej przedsiębiorstw. Firmy nadal planują zwiększanie zatrudnienia i przewidują możliwość wzrostu cen sprzedaży swoich produktów.

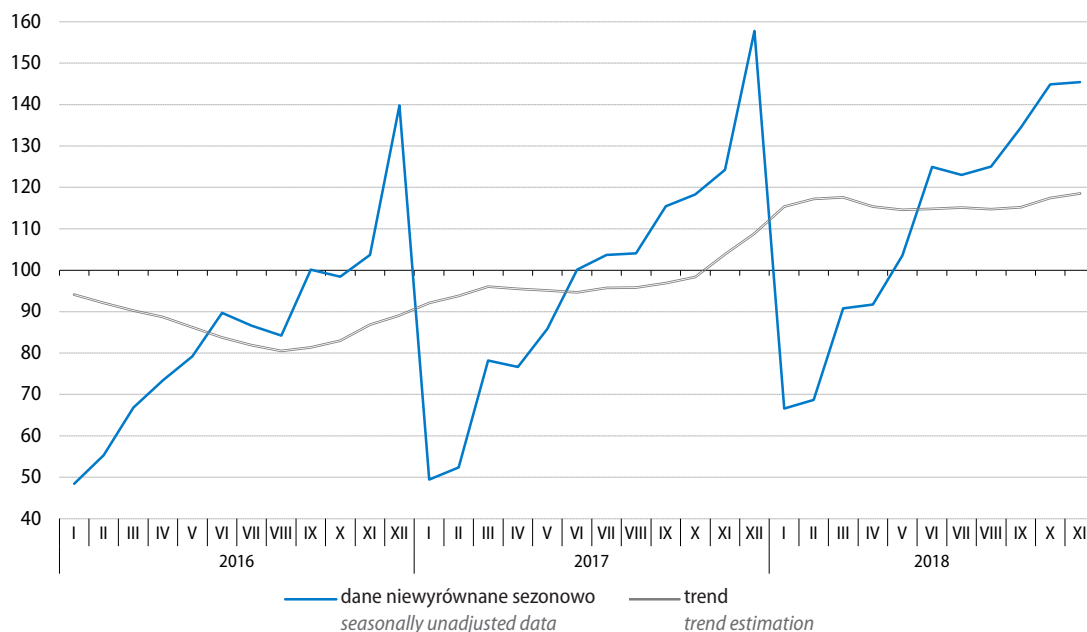
Stan zapasów wyrobów gotowych w grudniu br. zwiększył się i w niewielkim stopniu przekracza poziom uznawany przez przedsiębiorców za wystarczający. Wzrost zapasów w stosunku do listopada br. zgłaszają m.in. producenci metali oraz papieru i wyrobów z papieru. Spadek zapasów sygnalizowany jest natomiast m.in. przez producentów wyrobów farmaceutycznych oraz pozostałego sprzętu transportowego.

Budownictwo Construction

W listopadzie br. **produkcja budowlano-montażowa**¹ zrealizowana na terenie kraju była o 17,1% wyższa niż przed rokiem (w październiku br. zwiększyła się odpowiednio o 22,5%, a w listopadzie ub. roku – o 19,9%). Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym wzrost produkcji w skali roku wyniósł 15,9%, a w stosunku do poprzedniego miesiąca – 0,4%.

Wykres 19. Produkcja budowlano-montażowa (ceny stałe) przeciętna miesięczna 2015=100

Chart 19. Construction and assembly production (constant prices) monthly average of 2015=100

Produkcja budowlano-montażowa zwiększyła się w porównaniu z listopadem ub. roku we wszystkich działach budownictwa, najbardziej w przedsiębiorstwach specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej – o 20,4%. W jednostkach realizujących głównie roboty budowlane specjalistyczne produkcja wzrosła o 18,4%, a w podmiotach zajmujących się głównie budową budynków – o 11,0%. W większym stopniu wzrosła sprzedaż robót o charakterze remontowym (o 27,5%) niż robót inwestycyjnych (o 10,9%).

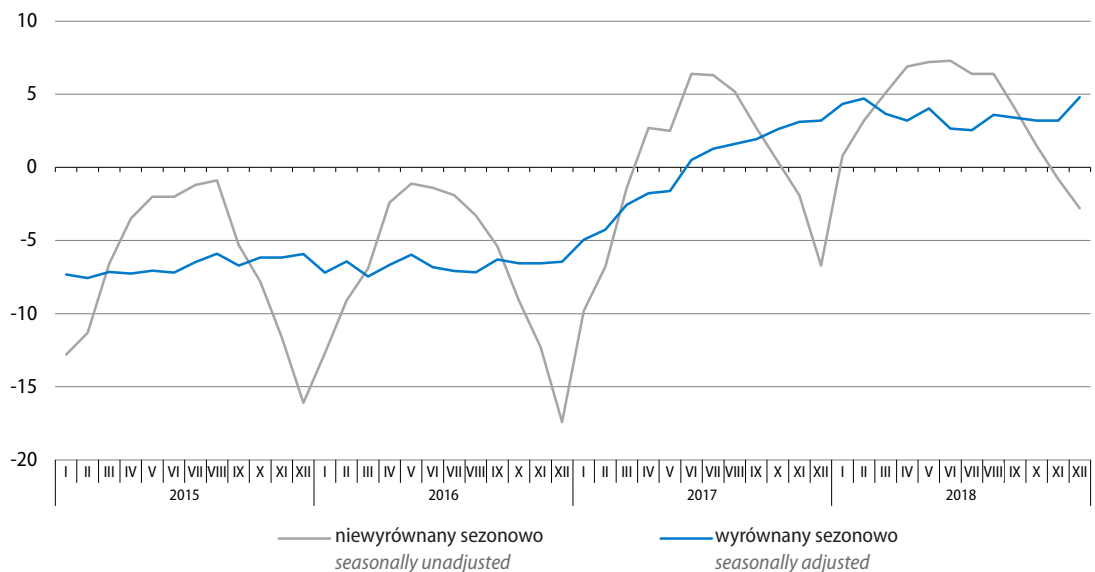
W okresie styczeń–listopad br. produkcja budowlano-montażowa była o 19,7% wyższa niż w analogicznym okresie ub. roku (kiedy obserwowano odpowiednio wzrost o 12,8%). Wzrost produkcji notowano we wszystkich działach budownictwa, w tym największy w jednostkach specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej.

¹ W cenach stałych; w jednostkach budowlanych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Tablica 12. Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji budowlano-montażowej
Table 12. Indices (at constant prices) and structure (at current prices) of construction and assembly production

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2017		2018		2017	
	XI	I–XI	XI	I–XI		
	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year =100</i>				struktura w % <i>structure in %</i>	
Ogółem <i>Total</i>	119,9	112,8	117,1	119,7	100,0	100,0
roboty budowlane o charakterze: <i>construction work with character:</i>						
inwestycyjnym <i>investment</i>	124,4	114,0	110,9	117,2	61,9	63,2
remontowym <i>restoration</i>	112,8	110,7	127,5	123,9	38,1	36,8
Budowa budynków <i>Construction of buildings</i>	115,3	108,2	111,0	119,2	33,3	33,4
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej <i>Civil engineering</i>	124,6	118,9	120,4	124,8	41,7	40,0
Roboty budowlane specjalistyczne <i>Specialised construction activities</i>	117,1	110,0	118,4	112,6	25,0	26,6

Wykres 20. Wskaźniki ogólnego klimatu koniunktury w budownictwie
Chart 20. General business climate indicators in construction

W grudniu br. **ogólny klimat koniunktury** w budownictwie oceniany jest bardziej negatywnie niż przed miesiącem, ale mniej pesymistycznie niż w analogicznym miesiącu poprzednich 10 lat. Zarówno oceny bieżące, jak i prognozy dotyczące portfela zamówień, produkcji budowlano-montażowej oraz sytuacji finansowej przedsiębiorstw są negatywne, gorsze od formułowanych w listopadzie br. Podobnie jak przed miesiącem, firmy budowlane sygnalizują możliwość redukcji zatrudnienia. Nadal przewidywany jest wzrost cen robót budowlano-montażowych.

Do głównych barier w prowadzeniu działalności budowlano-montażowej przedsiębiorcy zaliczają, podobnie jak przed miesiącem, koszty zatrudnienia oraz niedobór wykwalifikowanych pracowników. W porównaniu z opiniami sprzed roku najbardziej zmalała uciążliwość ograniczeń związanych ze zbyt dużą konkurencją na rynku, natomiast najbardziej wzrosło znaczenie utrudnień związanych z kosztami materiałów.

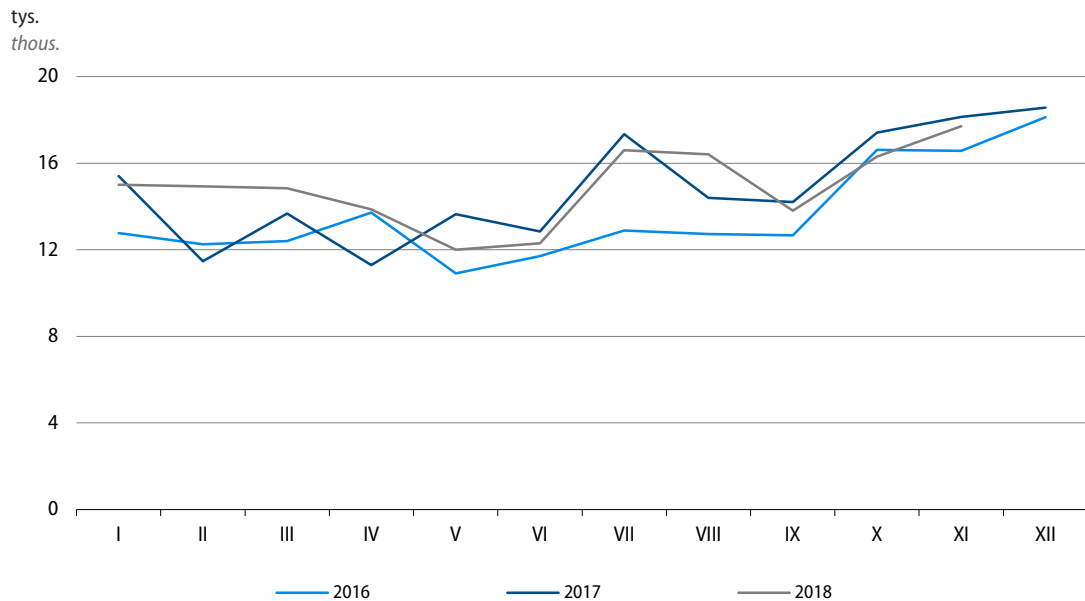
Budownictwo mieszkaniowe

Housing construction

W listopadzie br. oddano do użytkowania nieco mniej mieszkań niż przed rokiem. Więcej było natomiast mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym. Nieznacznie wzrosła liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto.

Wykres 21. Mieszkania oddane do użytkowania

Chart 21. Dwellings completed

Według wstępnych danych¹ w listopadzie br. **oddano do użytkowania** 17,7 tys. mieszkań, tj. o 2,5% mniej niż w analogicznym miesiącu ub. roku (kiedy notowano odpowiednio wzrost o 9,4%). Wpłynął na to spadek liczby mieszkań oddanych do użytkowania w dwóch głównych formach budownictwa – budownictwie indywidualnym (o 6,1% do 5,7 tys.) oraz przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 4,8% do 10,9 tys.). Mniej mieszkań niż przed rokiem powstało także w budownictwie zakładowym (6 wobec 20). Więcej mieszkań zrealizowano natomiast w budownictwie spółdzielczym (350 wobec 127 przed rokiem), społecznym czynszowym (339 wobec 102) i komunalnym (325 wobec 310).

W okresie styczeń–listopad br. oddano do użytkowania ogółem 163,8 tys. mieszkań, tj. o 2,5% więcej niż w przed rokiem (kiedy notowano wzrost o 10,0%). Wzrost liczby zrealizowanych mieszkań obserwowano w większości form budownictwa, poza budownictwem indywidualnym i zakładowym.

¹ Dane meldunkowe – mogą ulec zmianie po opracowaniu sprawozdań kwartalnych.

Tablica 13. Liczba mieszkań oddanych do użytkowania
Table 13. Number of dwellings completed

Formy budownictwa <i>Forms of construction</i>	I–XI 2017			I–XI 2018		
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	struktura w % <i>structure in %</i>	analogiczny okres roku poprzedniego= 100 <i>corresponding period of previous year=100</i>	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	struktura w % <i>structure in %</i>	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>
Ogółem <i>Total</i>	159 772	100,0	110,0	163 845	100,0	102,5
Indywidualne ^a <i>Private^a</i>	60 674	38,0	103,3	59 952	36,6	98,8
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem ^b <i>For sale or rent^b</i>	94 047	58,9	116,2	98 185	59,9	104,4
Spółdzielcze <i>Cooperative</i>	1 982	1,2	81,6	2 540	1,6	128,2
Spółeczne czynszowe <i>Public building society</i>	1 452	0,9	114,5	1 534	0,9	105,6
Komunalne <i>Municipal</i>	1 495	0,9	95,5	1 537	0,9	102,8
Zakładowe <i>Company</i>	122	0,1	44,4	97	0,1	79,5

a Realizowane na użytek własny inwestora. b Łącznie z budownictwem osób fizycznych przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem w celu osiągnięcia zysku.

a Realised for the own use of the investor. b Including construction realised by natural persons designated for sale or rent in order to achieve a profit.

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w okresie styczeń–listopad br. wyniosła 91,0 m² i była o 1,8 m² mniejsza niż w analogicznym okresie ub. roku.

Liczba mieszkań, na których budowę **wydano pozwolenia na budowę lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym** w listopadzie br. wyniosła 19,7 tys., a w okresie styczeń–listopad br. – 237,7 tys. (odpowiednio o 11,1% oraz o 2,9% więcej niż przed rokiem). W listopadzie br. **rozpoczęto budowę** 16,8 tys. mieszkań, a w okresie styczeń–listopad br. – 210,8 tys. (odpowiednio o 0,7% oraz o 8,8% więcej niż przed rokiem).

Szacuje się, że w końcu listopada br. **w budowie** pozostawało 805,8 tys. mieszkań, tj. o 5,3% więcej niż rok wcześniej.

Tablica 14. Liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym i mieszkań, których budowę rozpoczęto Table 14. *Number of dwellings for which permits have been granted or which have been registered with a construction project and dwellings in which construction has begun*

Formy budownictwa <i>Forms of construction</i>	Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym <i>Dwellings for which permits have been granted or which have been registered with a construction project</i>			Mieszkania, których budowę rozpoczęto <i>Dwellings in which construction has begun</i>		
	I–XI 2018					
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	struktura w % <i>structure in %</i>	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	struktura w % <i>structure in %</i>	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>
Ogółem <i>Total</i>	237 747	100,0	102,9	210 816	100,0	108,8
Indywidualne ^a <i>Private^a</i>	85 836	36,1	x	82 357	39,1	x
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem ^b <i>For sale or rent^b</i>	146 870	61,8	x	123 654	58,6	x
Spółdzielcze <i>Cooperative</i>	1 496	0,6	104,9	2 242	1,1	89,3
Spółeczne czynszowe <i>Public building society</i>	2 214	0,9	103,5	1 197	0,6	75,9
Komunalne <i>Municipal</i>	1 272	0,6	51,1	1 089	0,5	77,2
Zakładowe <i>Company</i>	59	0,0	27,7	277	0,1	157,4

a Realizowane na użytek własny inwestora (do końca 2017 r. – łącznie z budownictwem osób fizycznych przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem w celu osiągnięcia zysku); wskaźniki dynamiki są niemożliwe do obliczenia w warunkach porównywalnych, ze względu na brak możliwości dokonania przeliczeń danych wstecz zgodnie ze zmienionym zakresem form budownictwa. b Łącznie z budownictwem osób fizycznych przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem w celu osiągnięcia zysku (które do końca 2017 r. było zaliczane do budownictwa indywidualnego); wskaźniki dynamiki są niemożliwe do obliczenia w warunkach porównywalnych, ze względu na brak możliwości dokonania przeliczeń danych wstecz zgodnie ze zmienionym zakresem form budownictwa.

a Realised for the own use of the investor (until the end of 2017 – including construction realised by natural persons designated for sale or rent in order to achieve a profit); dynamics indices are impossible to calculate in comparable terms, due to the impossibility of recalculating data back according to the revised scope of forms of construction. b Including construction realised by natural persons designated for sale or rent in order to achieve a profit (which by the end of 2017 was included in private construction); dynamics indices are impossible to calculate in comparable terms, due to the impossibility of recalculating data back according to the revised scope of forms of construction.

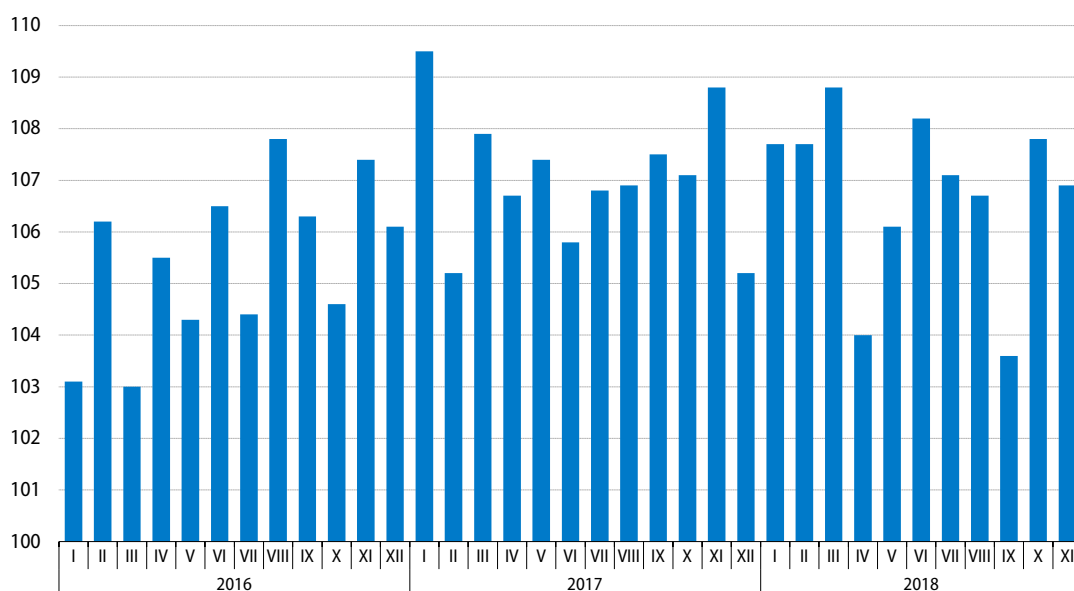
Rynek wewnętrzny

Domestic market

W listopadzie br. **sprzedaż detaliczna**¹ zwiększyła się w skali roku o 6,9% (wobec wzrostu o 7,8% przed miesiącem oraz o 8,8% w listopadzie ub. roku). W okresie styczeń–listopad br. wzrost sprzedaży detalicznej wyniósł 6,5% w skali roku.

Wykres 22. Sprzedaż detaliczna towarów (ceny stałe) analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 22. Retail sales of goods (constant prices) corresponding period of previous year=100

Wyższa niż w listopadzie ub. roku była sprzedaż w większości grup. Spośród grup o istotnym udziale w sprzedaży detalicznej ogółem wysoki wzrost notowano w grupach: pozostałe (o 11,4%) oraz paliwa stałe, ciekłe i gazowe (o 7,6%). Zwiększenie sprzedaży obserwowano również w firmach prowadzących pozostałą sprzedaż detaliczną w niewyspecjalizowanych sklepach (o 6,0%) oraz w jednostkach handlujących żywnością, napojami i wyrobami tytoniowymi (o 3,0%). Zmniejszenie sprzedaży notowano natomiast w podmiotach handlujących pojazdami samochodowymi, motocyklami, częściami (o 1,4% wobec wzrostu przed rokiem o 15,9%).

¹ W cenach stałych; w przedsiębiorstwach handlowych i niehandlowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Tablica 15. Dynamika sprzedaży detalicznej (w cenach stałych) Table 15. *Indices (at constant prices) of retail sales*

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2017		2018	
	XI	I–XI	XI	I–XI
	analogiczny okres roku poprzedniego=100 <i>corresponding period of previous year=100</i>			
Ogółem^a <i>Total^a</i>	108,8	107,4	106,9	106,5
w tym: <i>of which:</i>				
Pojazdy samochodowe, motocykle, części <i>Motor vehicles, motorcycles, parts</i>	115,9	109,5	98,6	106,3
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe <i>Solid, liquid and gaseous fuels</i>	103,7	106,3	107,6	108,2
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe <i>Food, beverages and tobacco products</i>	103,2	103,3	103,0	101,4
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach <i>Other retail sale in non-specialized stores</i>	106,3	105,5	106,0	106,6
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny <i>Pharmaceuticals, cosmetics, orthopaedic equipment</i>	115,0	113,4	112,9	111,9
Tekstylia, odzież, obuwie <i>Textiles, clothing, footwear</i>	126,4	117,8	118,5	112,3
Meble, rtv, agd <i>Furniture, radio, TV and household appliances</i>	114,8	109,8	111,4	107,2
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach <i>Newspapers, books, other sale in specialized stores</i>	111,9	109,7	100,0	100,9
Pozostałe <i>Others</i>	102,2	105,3	111,4	111,0

a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii wg przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) wolumenu sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych (np. połączenia przedsiębiorstw). Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem.

a Groups of enterprises were created based on the Polish Classification of Activities – PKD 2007. A given enterprise is included to a specific category by predominating kind of activity and according to its present organisational status. The recorded changes of rise or fall of the volume of retail sales in particular groups of enterprises activity may result from a change in the predominating kind of activity and organisational changes (e.g. a merger of enterprises). This does not have impact on the dynamics of the total retail sales.

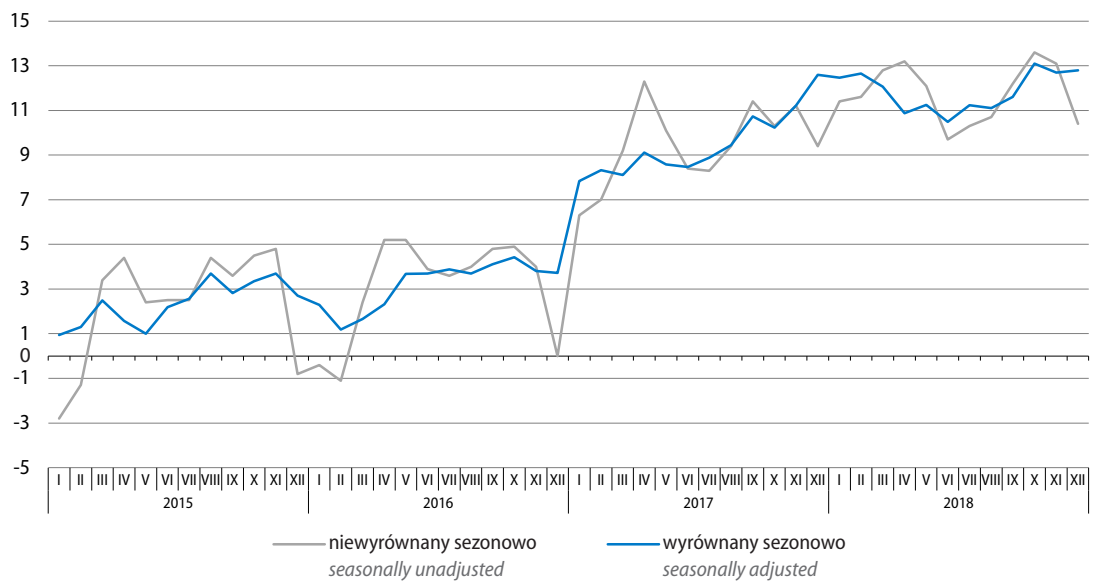
Sprzedaż hurtowa² w listopadzie br. była o 9,4% wyższa niż przed rokiem, w tym w przedsiębiorstwach hurtowych zwiększyła się o 6,7%. W okresie styczeń–listopad br. sprzedaż hurtowa w skali roku wzrosła o 11,4%, w tym wśród przedsiębiorstw hurtowych – o 9,1%.

2 W cenach bieżących; w przedsiębiorstwach handlowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

W grudniu br. **ogólny klimat koniunktury** w handlu detalicznym oceniany jest mniej pozytywnie niż przed miesiącem. Najbardziej optymistyczne oceny koniunktury, choć nieco ostrożniejsze niż w listopadzie br., zgłaszają firmy duże. Mniej pozytywne są również nastroje jednostek średnich i małych; korzystne (wobec negatywnych przed miesiącem) są wskazania podmiotów mikro. Pozytywne oceny koniunktury są zgłaszane przez przedsiębiorstwa we wszystkich badanych branżach, w tym najlepsze – w tekstyliach, odzieży i obuwiu. Podmioty handlu detalicznego ogółem formułują mniej korzystne niż przed miesiącem diagnozy oraz przewidywania dotyczące sprzedaży. Utrzymują się pozytywne oceny bieżącej sytuacji finansowej, przy pogorszeniu optymistycznych przewidywań w tym zakresie. Oczekiwania dotyczące popytu są również mniej korzystne niż w listopadzie br. Przedsiębiorcy nadal prognozują zwiększenie zatrudnienia oraz możliwość wzrostu cen towarów.

Wykres 23. Wskaźniki ogólnego klimatu koniunktury w handlu detalicznym

Chart 23. General business climate indicators in retail trade

Wśród czynników ograniczających działalność firm handlowych w grudniu br. jako najbardziej uciążliwe wskazywane są koszty zatrudnienia oraz zbyt duża konkurencja na rynku. W skali roku najbardziej zmniejszyła się dotkliwość zbyt dużej konkurencji na rynku, a zwiększyła – niedoboru pracowników.

Transport

Transport

W listopadzie br. **sprzedaż wyrobów i usług**¹ w jednostkach transportu ogółem² była o 8,7% wyższa niż w analogicznym okresie ub. roku (wobec wzrostu o 10,6% w październiku br. oraz o 13,4% w listopadzie ub. roku). W okresie styczeń–listopad br. sprzedaż zwiększyła się w skali roku o 11,3%.

Spośród grup o wysokim udziale w transporcie ogółem w listopadzie br. w największym stopniu wzrosła sprzedaż w transporcie samochodowym (o 9,7%). W magazynowaniu i działalności usługowej wspomagającej transport odnotowano wzrost sprzedaży o 6,2%, a w transporcie kolejowym – o 3,0%.

Masa **przewozów ładunków ogółem** w listopadzie br. wyniosła 51,4 mln ton, tj. o 5,3% więcej niż przed rokiem. Zwiększyła się wielkość przewozów w transporcie samochodowym i kolejowym, obniżyła się natomiast w transporcie rurociągowym i morskim. Od początku roku przetransportowano 555,0 mln ton ładunków ogółem, tj. o 10,3% więcej niż w okresie styczeń–listopad ub. roku.

Wielkość ładunków przewiezionych **transportem kolejowym** w listopadzie br. wyniosła 21,4 mln ton, tj. o 0,4% więcej niż przed rokiem. Średniodobowe przewozy ładunków w listopadzie br. były o 1,7% mniejsze niż w październiku br. W okresie jedenastu miesięcy br. przewieziono 230,0 mln ton ładunków, tj. o 4,9% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku.

Transportem samochodowym zarobkowym w listopadzie br. przewieziono 24,6 mln ton ładunków, tj. o 13,1% więcej niż przed rokiem, a w okresie styczeń–listopad br. – 265,6 mln ton, tj. odpowiednio o 17,7% więcej. Potencjał przewozowy transportu samochodowego zarobkowego wzrósł od początku roku o 15,6%.

Transportem rurociągowym w listopadzie br. przetłoczono 4,6 mln ton ropy i produktów naftowych (o 2,1% mniej niż przed rokiem), a w okresie jedenastu miesięcy br. – 50,6 mln ton (o 6,5% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku).

Masa ładunków przewiezionych **transportem morskim** w listopadzie br. zmniejszyła się o 3,0% w skali roku i wyniosła 0,7 mln ton. Od początku roku żeglugą morską przetransportowano 7,6 mln ton ładunków (o 5,2% więcej niż przed rokiem).

W **portach morskich** w listopadzie br. obroty ładunkowe wyniosły 8,4 mln ton, tj. o 11,5% więcej niż przed rokiem. Znacznie wzrosła masa pozostałych ładunków drobnicowych (o 39,9%) oraz ładunków masowych ciekłych – o 29,8% (w tym ropy naftowej i przetworów naftowych – o 27,5%). Wielkość przeładunków masowych suchych zwiększyła się o 8,8% (przy spadku przeładunku węgla i koksu – o 7,5%) oraz ładunków tocznych – o 0,4%. Obniżyły się natomiast przeładunki kontenerów – o 3,0%.

W większości portów w listopadzie br. przeładowano więcej ładunków niż przed rokiem (z wyjątkiem portu Police, gdzie wystąpił spadek o 22,6% do 0,1 mln ton). Znacznie wzrosła wielkość obrotów ładunkowych w porcie Świnoujście (o 19,7% do 1,6 mln ton), Gdynia (o 18,6% do 2,0 mln ton) oraz Szczecin (o 16,8% do 0,8 mln ton). Wzrost obrotów ładunkowych notowano także w porcie Gdańsk (o 5,8% do 3,8 mln ton).

W okresie styczeń–listopad br. w portach morskich przeładowano 83,6 mln ton ładunków, tj. o 18,9% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku.

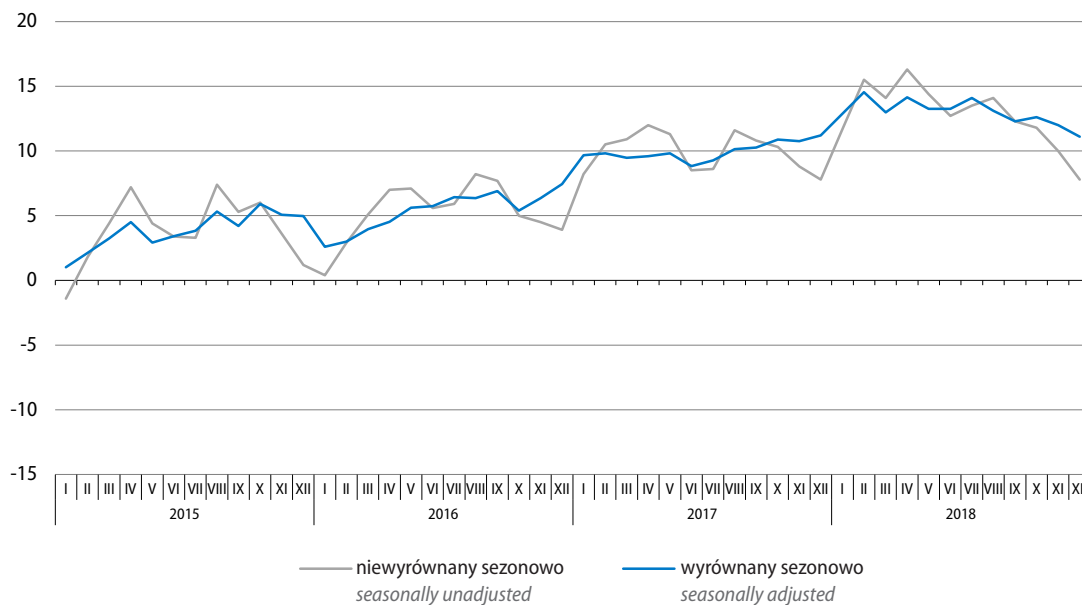
1 Obejmująca wpływy za przewozy ładunków, pasażerów, bagażu i poczty, przeładunki, spedycję, składowanie i magazynowanie ładunków oraz inne usługi związane z obsługą transportu.

2 W cenach stałych; w przedsiębiorstwach transportowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

W grudniu br. **ogólny klimat koniunktury** w sekcji transport i gospodarka magazynowa jest oceniany korzystnie, ale ostrożniej niż przed miesiącem. Mniej pozytywnie niż w listopadzie br. jest oceniana bieżąca sprzedaż oraz popyt. Utrzymują się pozytywne diagnozy dotyczące sytuacji finansowej. Przewidywania w tych obszarach są gorsze od zgłaszanych przed miesiącem. Przedsiębiorcy przewidują możliwość zwiększenia zatrudnienia oraz wzrostu cen.

Wykres 24. Wskaźniki ogólnego klimatu koniunktury w transporcie i gospodarce magazynowej

Chart 24. General business climate indicators in transportation and storage

Bilans płatniczy

Balance of payments

Według wstępnych danych **saldo rachunku bieżącego bilansu płatniczego**¹ w październiku br. wyniosło minus 2,0 mld zł (wobec minus 0,1 mld zł w październiku ub. roku). **Saldo obrotów towarowych** ukształtowało się na poziomie minus 2,5 mld zł (wobec 1,5 mld zł rok wcześniej), przy czym eksport zwiększył się o 11,2% do 86,7 mld zł, a import wzrósł o 16,7% do 89,3 mld zł. **Saldo usług** wyniosło 8,3 mld zł i było wyższe o 23,8% niż w październiku ub. roku, a złożyły się na nie salda: pozostałych usług (3,9 mld zł), usług transportowych (2,9 mld zł) i podróży zagranicznych (1,5 mld zł). Przychody z tytułu eksportu usług ukształtowały się na poziomie 22,3 mld zł (wzrost o 13,9%), a rozchody z tytułu importu usług wyniosły 14,0 mld zł (tj. o 8,8% więcej niż przed rokiem). **Saldo dochodów pierwotnych** w październiku br. wyniosło minus 7,6 mld zł, a w porównaniu z ujemnym saldem sprzed roku poprawiło się o 0,4 mld zł. O wysokości salda dochodów pierwotnych w największym stopniu zdecydowało saldo dochodów z inwestycji w kwocie minus 6,5 mld zł, przy czym dochody uzyskane przez bezpośrednich inwestorów zagranicznych z tytułu ich zaangażowania kapitałowego w polskich podmiotach ukształtowały się na poziomie 6,0 mld zł, a dochody nierezydentów z inwestycji portfelowych wyniosły 1,1 mld zł. **Saldo dochodów wtórnych** w październiku br. wyniosło minus 0,1 mld zł (minus 0,3 mld zł rok wcześniej), przy czym wartość przychodów zwiększyła się w porównaniu z październikiem ub. roku o 0,3 mld zł do kwoty 2,2 mld zł, a wartość rozchodów wzrosła o 0,1 mld zł do poziomu 2,4 mld zł.

Rachunek kapitałowy zamknął się dodatnim saldem w wysokości 6,4 mld zł (wobec 2,5 mld zł w październiku ub. roku), a kwoty przychodów i rozchodów ukształtowały się odpowiednio na poziomie 6,7 mld zł oraz 0,3 mld zł (wobec 2,6 mld zł przychodów oraz 0,2 mld zł rozchodów przed rokiem).

Saldo rachunku finansowego bilansu płatniczego w październiku br. wyniosło 6,3 mld zł (wobec 0,5 mld zł przed rokiem). **Saldo inwestycji zagranicznych w Polsce** ukształtowało się na poziomie 2,3 mld zł, przy czym saldo pasywów inwestycji bezpośrednich wyniosło 0,6 mld zł. Saldo **polskich inwestycji za granicą** wyniosło 8,6 mld zł, w tym saldo aktywów inwestycji bezpośrednich ukształtowało się na poziomie 0,03 mld zł. Na wielkość salda rachunku finansowego wpływały również **inwestycje portfelowe**, dla których aktywa zagraniczne rezydentów zmniejszyły wartość o 2,2 mld zł oraz wystąpił napływ kapitału nierezydentów w kwocie 2,4 mld zł. W **pozostałych inwestycjach** aktywa rezydentów zwiększyły się o 14,7 mld zł oraz wystąpił odpływ kapitału nierezydentów w kwocie 0,7 mld zł. Saldo pochodnych instrumentów finansowych ukształtowało się na poziomie minus 3,2 mld zł.

Wartość **oficjalnych aktywów rezerwowych** w październiku br. zmniejszyła się o 0,7 mld zł do poziomu 425,6 mld zł na koniec miesiąca.

¹ Opracowano na podstawie danych Narodowego Banku Polskiego (NBP).

Tablica 16. Bilans płatniczy
Table 16. Balance of payments

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	X 2017	X 2018	XI 2017 – X 2018 ^a
	w mln zł <i>in mln PLN</i>		
Rachunek bieżący <i>Current account</i>	-56	-1962	-10456
Saldo obrotów towarowych <i>Balance on goods</i>	1519	-2532	-16232
eksport <i>exports</i>	78003	86736	899631
import <i>imports</i>	76484	89268	915863
Saldo usług <i>Balance on services</i>	6719	8315	88996
przychody <i>credit</i>	19555	22277	240406
rozchody <i>debit</i>	12836	13962	151410
Saldo dochodów pierwotnych <i>Balance on primary income</i>	-7978	-7617	-82151
przychody <i>credit</i>	2999	2712	47186
rozchody <i>debit</i>	10977	10329	129337
Saldo dochodów wtórnych <i>Balance on secondary income</i>	-316	-128	-1069
przychody <i>credit</i>	1905	2222	26333
rozchody <i>debit</i>	2221	2350	27402
Rachunek kapitałowy <i>Capital account</i>	2454	6409	41334
Przychody <i>Credit</i>	2637	6659	44247
Rozchody <i>Debit</i>	183	250	2913
Rachunek finansowy <i>Financial account</i>	533	6306	9994
Inwestycje bezpośrednie – aktywa <i>Direct investment – assets</i>	1386	29	8236
akcje i inne formy udziałów kapitałowych <i>equity and investment fund shares</i>	-162	-859	2116
instrumenty dłużne <i>debt instruments</i>	1548	888	6120
Inwestycje bezpośrednie – pasywa <i>Direct investment – liabilities</i>	9810	619	49703
akcje i inne formy udziałów kapitałowych <i>equity and investment fund shares</i>	5940	-1287	38783
instrumenty dłużne <i>debt instruments</i>	3870	1906	10920

a Dane skumulowane są prezentowane krocząco w ujęciu 12 miesięcy.
a Cumulated data presented as 12-month moving data.

Tablica 16. Bilans płatniczy (dok.)
 Table 16. Balance of payments (cont.)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	X 2017	X 2018	XI 2017 – X 2018 ^a
	w mln zł <i>in mln PLN</i>		
Inwestycje portfelowe – aktywa <i>Portfolio investment – assets</i>	547	-2181	519
udziałowe papiery wartościowe <i>equity securities</i>	-384	-1270	-5208
dłużne papiery wartościowe <i>debt securities</i>	931	-911	5727
Inwestycje portfelowe – pasywa <i>Portfolio investment – liabilities</i>	-629	2355	-5805
udziałowe papiery wartościowe <i>equity securities</i>	1354	-789	3195
dłużne papiery wartościowe <i>debt securities</i>	-1983	3144	-9000
Pozostałe inwestycje – aktywa <i>Other investment – assets</i>	5995	14671	38574
NBP <i>monetary authorities</i>	-547	0	0
sektor rządowy <i>general government</i>	6	7	256
Monetarne Instytucje Finansowe <i>Monetary Financial Institutions</i>	4876	14508	24376
pozostałe sektory <i>other sectors</i>	1660	156	13942
Pozostałe inwestycje – pasywa <i>Other investment – liabilities</i>	-834	-710	-2726
NBP <i>monetary authorities</i>	-635	-2954	-4537
sektor rządowy <i>general government</i>	-82	-359	-2404
Monetarne Instytucje Finansowe <i>Monetary Financial Institutions</i>	-708	5380	-2748
pozostałe sektory <i>other sectors</i>	591	-2777	6963
Pochodne instrumenty finansowe <i>Financial derivatives</i>	-302	-3223	-9117
Oficjalne aktywa rezerwowe <i>Official reserve assets</i>	1254	-726	12954
Saldo błędów i opuszczeń <i>Net errors and omissions</i>	-1865	1859	-20884

a Dane skumulowane są prezentowane krocząco w ujęciu 12 miesięcy.
 a Cumulated data presented as 12-month moving data.

Handel zagraniczny

Foreign trade

W okresie styczeń–październik br. obroty towarowe z zagranicą wzrosły w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku w większym stopniu po stronie importu niż eksportu. Saldo obrotów ogółem było ujemne wobec dodatniego przed rokiem. Obroty w cenach stałych w okresie styczeń–wrzesień br. były wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku; wskaźnik terms of trade kształtował się niekorzystnie.

W porównaniu z okresem styczeń–październik ub. roku eksport liczony w złotych (**w cenach bieżących**) wzrósł o 5,6% do 776,6 mld zł, a import zwiększył się o 8,5% do 790,1 mld zł. Wymiana zamknęła się ujemnym saldem w wysokości 13,5 mld zł (wobec dodatniego 7,8 mld zł przed rokiem).

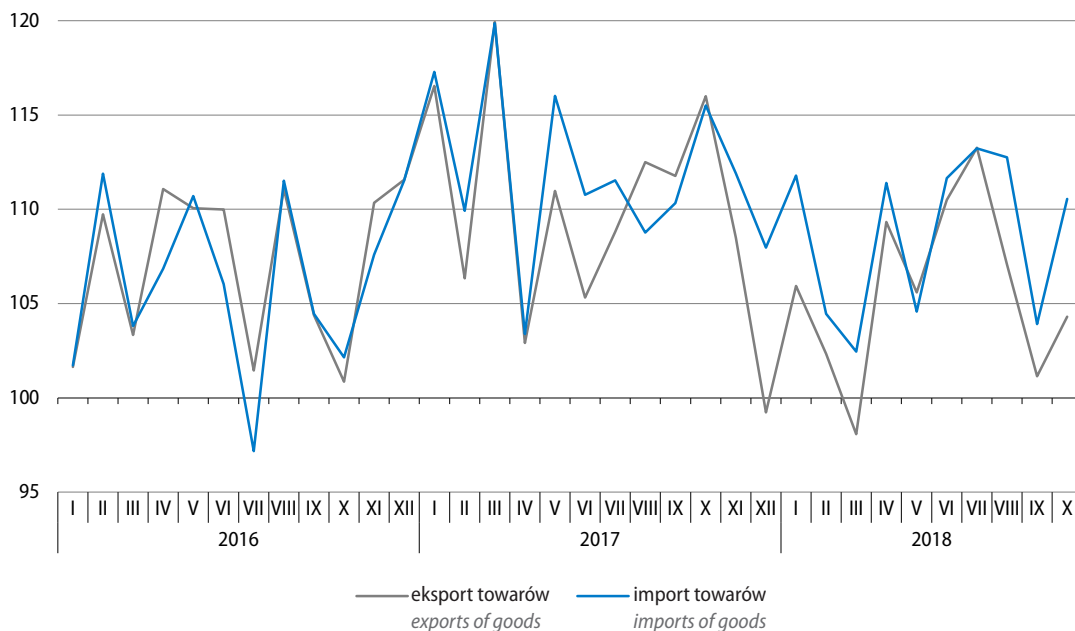
Eksport **w cenach stałych** w okresie styczeń–wrzesień br. zwiększył się o 5,0% w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, a import wzrósł o 5,9%. Wyższy niż przed rokiem był wolumen eksportu do krajów UE (o 4,2%), do krajów Europy Środkowo-Wschodniej (o 6,1%) oraz do krajów rozwijających się (o 5,4%). W imporcie wzrósł wolumen towarów sprowadzanych z krajów UE (o 3,1%), z krajów Europy Środkowo-Wschodniej (o 8,5%) i z krajów rozwijających się (o 12,2%).

Ceny transakcyjne towarów eksportowanych (liczone w złotych) były wyższe niż w okresie dziewięciu miesięcy ub. roku o 0,7%, a towarów importowanych wzrosły o 2,3%.

Wskaźnik terms of trade w obrotach ogółem w okresie styczeń–wrzesień br. kształtował się na poziomie 98,4 (w porównaniu z 99,6 w analogicznym okresie ub. roku). W wymianie z krajami UE wyniósł on 99,2 (wobec 102,0 przed rokiem), w obrotach z krajami Europy Środkowo-Wschodniej – 86,7 (wobec 85,1), a z krajami rozwijającymi się – 98,3 (wobec 97,5).

Wykres 25. Obroty handlu zagranicznego (ceny bieżące) analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 25. Foreign trade turnover (current prices)
corresponding period of previous year=100

Tablica 17. Obroty towarowe handlu zagranicznego
Table 17. Foreign trade turnover of goods

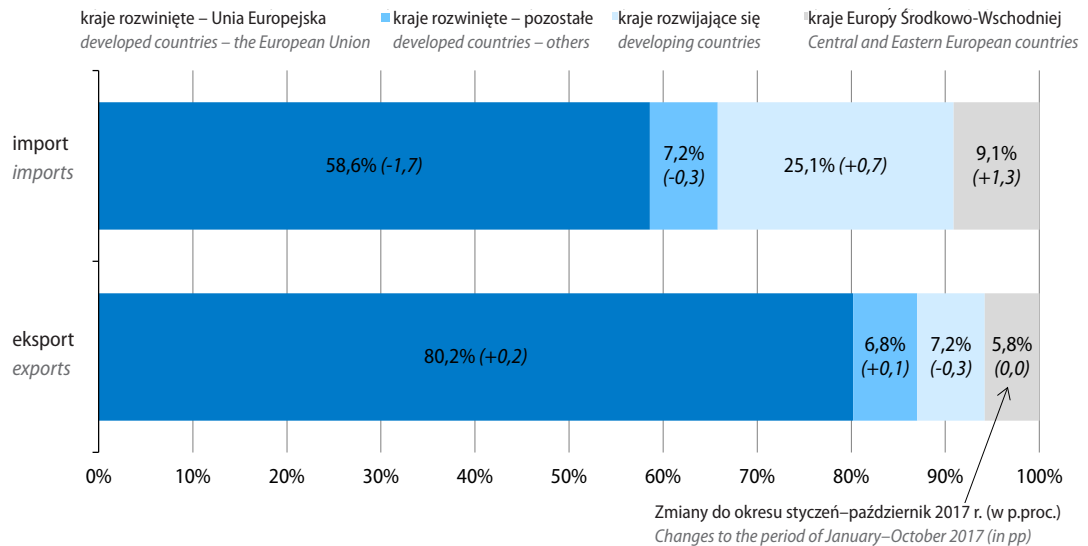
Wyszczególnienie <i>Specification</i>	I-X 2018						I-X 2017	I-X 2018
	w mln zł <i>in mln PLN</i>	w mln EUR <i>in mln EUR</i>	w mln USD <i>in mln USD</i>	I-X 2017=100				
				zł <i>PLN</i>	EUR <i>EUR</i>	USD <i>USD</i>	struktura w % <i>structure in %</i>	
Eksport <i>Exports</i>	776 619,4	182 992,8	218 355,7	105,6	106,5	114,5	100,0	100,0
Kraje rozwinięte <i>Developed countries</i>	675 261,3	159 125,0	189 900,3	105,9	106,8	114,9	86,7	87,0
w tym Unia Europejska <i>of which European Union</i>	623 126,6	146 839,9	175 237,4	105,9	106,8	114,9	80,0	80,2
w tym strefa euro <i>of which euro-area</i>	447 023,4	105 342,3	125 722,0	106,6	107,5	115,6	57,0	57,6
Kraje rozwijające się <i>Developing countries</i>	55 990,2	13 187,8	15 727,7	101,3	102,1	109,7	7,5	7,2
Kraje Europy Środkowo- -Wschodniej <i>Central and Eastern European countries</i>	45 367,9	10 680,0	12 727,7	106,4	107,1	114,7	5,8	5,8
Import^a <i>Imports^a</i>	790 105,4	186 165,2	222 110,0	108,5	109,5	117,7	100,0	100,0
Kraje rozwinięte <i>Developed countries</i>	519 763,5	122 497,3	146 226,2	105,3	106,3	114,3	67,8	65,8
w tym Unia Europejska <i>of which European Union</i>	462 909,8	109 101,0	130 235,7	105,4	106,3	114,4	60,3	58,6
w tym strefa euro <i>of which euro-area</i>	370 579,3	87 335,9	104 247,0	105,6	106,5	114,6	48,2	46,9
Kraje rozwijające się <i>Developing countries</i>	198 468,6	46 745,8	55 722,4	111,4	112,4	120,7	24,4	25,1
Kraje Europy Środkowo- -Wschodniej <i>Central and Eastern European countries</i>	71 873,2	16 922,1	20 161,4	127,2	128,3	137,9	7,8	9,1
Saldo <i>Balance</i>	-13 486,0	-3 172,4	-3 754,3	x	x	x	x	x
Kraje rozwinięte <i>Developed countries</i>	155 497,8	36 627,7	43 674,1	x	x	x	x	x
w tym Unia Europejska <i>of which European Union</i>	160 216,8	37 738,9	45 001,7	x	x	x	x	x
w tym strefa euro <i>of which euro-area</i>	76 444,1	18 006,4	21 475,0	x	x	x	x	x
Kraje rozwijające się <i>Developing countries</i>	-142 478,4	-33 558,0	-39 994,7	x	x	x	x	x
Kraje Europy Środkowo- -Wschodniej <i>Central and Eastern European countries</i>	-26 505,3	-6 242,1	-7 433,7	x	x	x	x	x

a Dane dot. importu w podziale na grupy krajów prezentowane są wg kraju pochodzenia. Dane dot. importu wg kraju wysyłki dostępne są w informacji bieżącej o wynikach wstępnych „Obroty handlu zagranicznego ogółem i wg krajów w okresie styczeń–październik 2018 r.” na stronie internetowej GUS: http://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5466/1/75/1/obroty_towarowe_handlu_zagranicznego_ogolem_styczen-pazdziernik_2018.pdf

a Imports data by groups of countries are presented by country of origin. Data on imports by country of consignment are available in current information on preliminary results 'Foreign trade turnover of goods in total and by countries in January–October 2018' at Statistics Poland's website: http://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/en/defaultaktualnosci/3285/1/77/1/foreign_trade_turnover_of_goods_in_total_january-october_2018.pdf

Wykres 26. Struktura geograficzna obrotów handlu zagranicznego według grup krajów w okresie styczeń–październik 2018 r.

Chart 26. Geographical structure of foreign trade turnover by the groups of countries in the period of January–October 2018

W strukturze geograficznej eksportu w okresie styczeń–październik br. zwiększył się, w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, udział krajów rozwiniętych (w tym krajów UE), przy spadku udziału krajów rozwijających się. Udział krajów Europy Środkowo-Wschodniej nie uległ zmianie. W imporcie wyższy niż przed rokiem był udział krajów Europy Środkowo-Wschodniej i krajów rozwijających się, natomiast niższy – krajów rozwiniętych (w tym krajów UE).

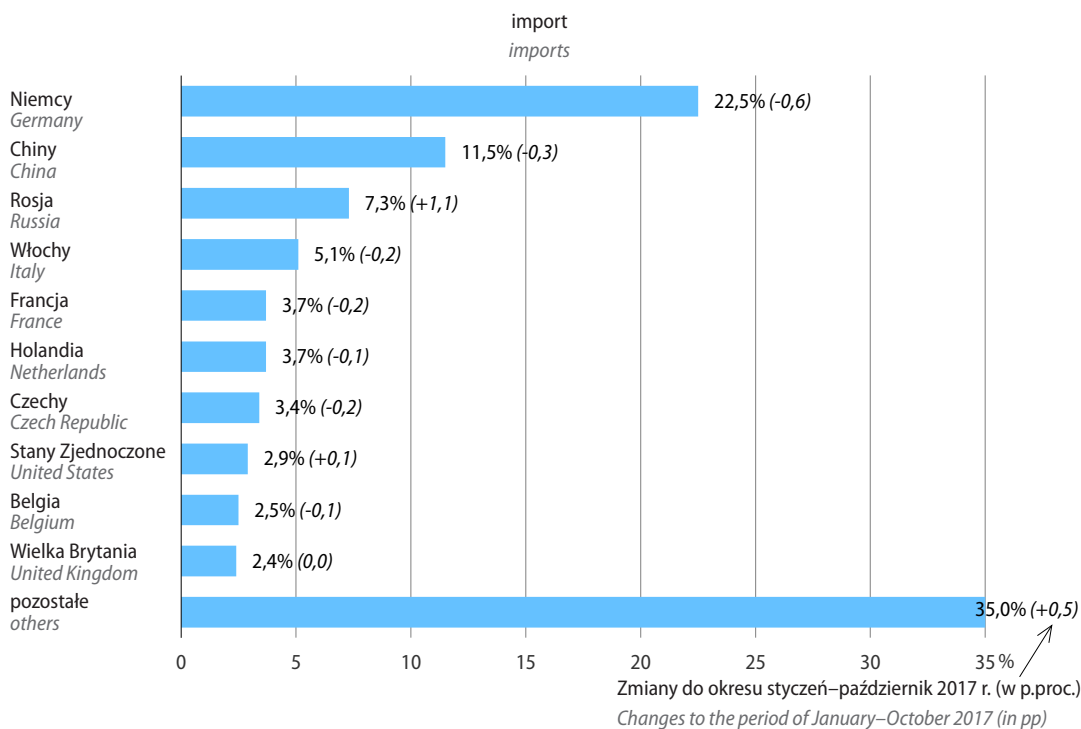
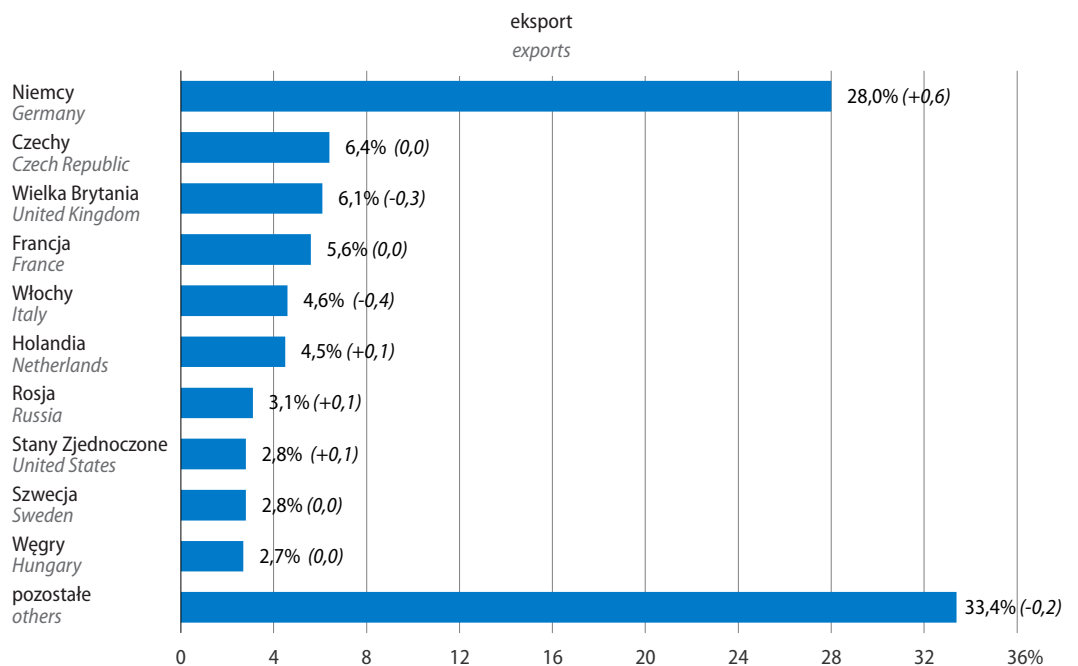
Eksport do krajów **Unii Europejskiej** zwiększył się w stosunku do okresu styczeń–październik ub. roku o 5,9% do 623,1 mld zł, a import wzrósł o 5,4% do 462,9 mld zł. Dodatkowo saldo wymiany ukształtowało się na poziomie wyższym niż przed rokiem i wyniosło 160,2 mld zł (wobec 149,2 mld zł rok wcześniej). Obroty z krajami UE stanowiły 80,2% wartości eksportu ogółem (wzrost w skali roku o 0,2 p.proc.) oraz 58,6% wartości importu (spadek o 1,7 p.proc.).

Wartość obrotów z **Niemcami** wzrosła w skali roku zarówno po stronie eksportu – o 7,9% do 217,4 mld zł, jak i importu – o 5,7% do 177,6 mld zł. Wymiana zamknęła się dodatnim saldem w wysokości 39,8 mld zł (wobec 33,4 mld zł w okresie styczeń–październik ub. roku). Udział Niemiec w eksporcie ogółem był wyższy niż przed rokiem o 0,6 p.proc. i wyniósł 28,0%, a w imporcie ogółem obniżył się również o 0,6 p.proc. do 22,5%.

W wymianie z Niemcami wg grup towarowych SITC wyższy niż w okresie styczeń–październik ub. roku był eksport m.in. artykułów z tworzyw sztucznych gdzie indziej niewymienionych, materiałów drukowanych oraz urządzeń elektrycznych i nielektrycznych, typu domowego gdzie indziej niewymienionych. W ramach importu zwiększyła się wartość sprowadzonych m.in. leków (włącznie z lekami weterynaryjnymi), spalinowych silników tłokowych i ich części oraz pojazdów samochodowych do przewozu osób.

Wykres 27. Struktura geograficzna obrotów handlu zagranicznego według krajów w okresie styczeń–październik 2018 r.

Chart 27. Geographical structure of foreign trade turnover by countries in the period of January–October 2018

Obroty towarowe z krajami **Europy Środkowo-Wschodniej** były wyższe niż w okresie dziesięciu miesięcy ub. roku, na co głównie wpłynął wzrost wymiany towarowej z Rosją i Ukrainą. Eksport zwiększył się o 6,4% do 45,4 mld zł, a import wzrósł o 27,2% i wyniósł 71,9 mld zł. Wymiana zamknęła się ujemnym saldem w wysokości 26,5 mld zł (wobec minus 13,8 mld zł przed rokiem). Udział krajów Europy Środkowo-Wschodniej w eksporcie ogółem pozostał na poziomie sprzed roku i wyniósł 5,8%, a w imporcie ogółem wzrósł o 1,3 p.proc. do 9,1%.

Rosja w rankingu naszych partnerów handlowych, tak jak przed rokiem, w eksporcie uplasowała się na siódmej pozycji, a w imporcie na trzeciej. Eksport do Rosji wzrósł o 7,4% do 23,8 mld zł, natomiast import zwiększył się o 28,2% do 58,0 mld zł. Saldo obrotów pogłębiło się z minus 34,2 mld zł przed rokiem do minus 23,0 mld zł. Udział Rosji w eksporcie ogółem wzrósł w porównaniu z okresem dziesięciu miesięcy ub. roku o 0,1 p.proc. do 3,1%, a w imporcie ogółem zwiększył się o 1,1 p.proc. do 7,3%.

W obrotach z Rosją wg grup SITC, w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, odnotowano m.in. znaczny wzrost eksportu maszyn do automatycznego przetwarzania danych, urządzeń elektrycznych i nonelektrycznych typu domowego oraz pozostałych maszyn i urządzeń, przy spadku eksportu m.in. leków, a także preparatów perfumeryjnych, kosmetycznych i toaletowych. W imporcie zwiększyła się wartość m.in. wyrobów walcowanych płaskich, z żeliwa lub stali niestopowej, nieplaterowanych, niepokrytych ani niepowleczonej, węgla oraz surowych olei ropy naftowej, a zmniejszyła m.in. aluminium.

Obroty z krajami **rozwijającymi się** w okresie styczeń–październik br. wzrosły w skali roku zarówno po stronie eksportu, jak i importu. Eksport do tej grupy krajów wzrósł o 1,3% do 56,0 mld zł, a import z tych krajów zwiększył się o 11,4% do 198,5 mld zł. Ujemne saldo pogłębiło się do 142,5 mld zł (z minus 122,8 mld zł w analogicznym okresie ub. roku).

Chiny zajmowały 21 miejsce w rankingu partnerów handlowych w eksporcie i drugie w imporcie. Eksport do Chin wzrósł o 3,0% do 7,3 mld zł, a import z tego kraju zwiększył się o 5,3% do 90,6 mld zł. Wymiana zamknęła się ujemnym saldem w kwocie 83,3 mld zł (wobec minus 78,9 mld zł w okresie styczeń–październik ub. roku). Nieznacznie obniżył się udział Chin w obrotach ogółem: w eksporcie z 1,0% w analogicznym okresie ub. roku do 0,9%, a w imporcie odpowiednio z 11,8% do 11,5%.

W obrotach z Chinami wg nomenklatury SITC odnotowano wzrost eksportu m.in. części i akcesoriów nadających się do stosowania wyłącznie lub głównie do maszyn, a spadek m.in. miedzi. W imporcie zwiększyła się wartość m.in. sprowadzanej pozostałej aparatury i urządzeń elektrycznych, spadła natomiast – m.in. sprzętu telekomunikacyjnego.

W wymianie towarowej ogółem **wg nomenklatury SITC**, w porównaniu z okresem styczeń–październik ub. roku, odnotowano wzrost eksportu i importu w większości sekcji towarowych. W największym stopniu zwiększył się eksport w sekcjach: paliwa mineralne, smary i materiały pochodne, surowce niejadalne z wyjątkiem paliw oraz napoje i tytoń. Po stronie importu najbardziej wzrosła wartość towarów sprowadzanych w ramach sekcji: paliwa mineralne, smary i materiały pochodne, różne wyroby przemysłowe oraz maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy. W strukturze towarowej, zarówno po stronie eksportu jak i importu, w największym stopniu zwiększył się udział paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych, a zmniejszył udział sekcji chemikalia i produkty pokrewne.

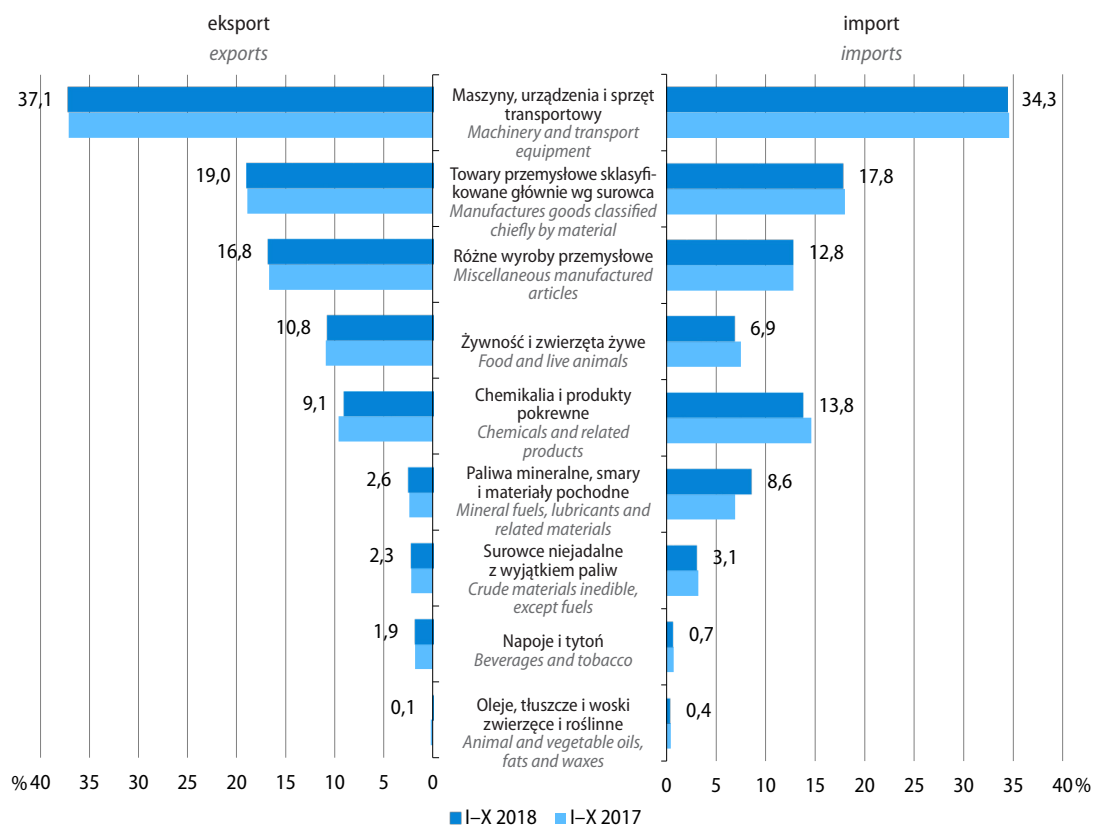
Tablica 18. Dynamika i struktura obrotów ogółem według sekcji SITC

Table 18. Foreign trade indices and structure by SITC sections

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	I-X 2018		I-X 2017	
	w mln zł <i>in mln PLN</i>	I-X 2017=100	struktura w % <i>structure in %</i>	
Eksport Exports	776 619,4	105,6	100,0	100,0
w tym: <i>of which:</i>				
Żywność i zwierzęta żywe <i>Food and live animals</i>	83 837,7	104,3	10,8	10,9
Napoje i tytoń <i>Beverages and tobacco</i>	14 958,6	112,2	1,9	1,8
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw <i>Crude materials inedible, except fuels</i>	18 143,6	112,4	2,3	2,2
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne <i>Mineral fuels, lubricants and related materials</i>	20 159,4	113,0	2,6	2,4
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne <i>Animal and vegetable oils, fats and waxes</i>	847,8	75,6	0,1	0,2
Chemikalia i produkty pokrewne <i>Chemicals and related products</i>	70 631,0	100,1	9,1	9,6
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca <i>Manufactures goods classified chiefly by material</i>	147 665,4	106,2	19,0	18,9
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy <i>Machinery and transport equipment</i>	288 178,5	105,5	37,1	37,1
Różne wyroby przemysłowe <i>Miscellaneous manufactured articles</i>	130 711,4	106,5	16,8	16,7
Import Imports	790 105,4	108,5	100,0	100,0
w tym: <i>of which:</i>				
Żywność i zwierzęta żywe <i>Food and live animals</i>	54 903,5	101,1	6,9	7,5
Napoje i tytoń <i>Beverages and tobacco</i>	5 563,5	105,7	0,7	0,7
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw <i>Crude materials inedible, except fuels</i>	24 612,5	105,8	3,1	3,2
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne <i>Mineral fuels, lubricants and related materials</i>	68 148,9	136,6	8,6	6,9
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne <i>Animal and vegetable oils, fats and waxes</i>	2 736,0	89,6	0,4	0,4
Chemikalia i produkty pokrewne <i>Chemicals and related products</i>	109 402,3	102,7	13,8	14,6
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca <i>Manufactures goods classified chiefly by material</i>	140 501,9	107,5	17,8	18,0
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy <i>Machinery and transport equipment</i>	270 622,0	107,6	34,3	34,6
Różne wyroby przemysłowe <i>Miscellaneous manufactured articles</i>	101 219,8	108,8	12,8	12,8

Wykres 28. Udział wybranych sekcji towarowych (według SITC) w obrotach towarowych handlu zagranicznego ogółem w okresie styczeń–październik 2018 r.

Chart 28. Share of selected SITC sections in total foreign trade turnover in the period of January–October 2018

Eksport **produktów rolno-spożywczych (według CN)** w okresie styczeń–październik br. był wyższy niż przed rokiem o 4,8% i wyniósł 103,3 mld zł, a import wzrósł o 1,6% do 69,2 mld zł. Obroty zamknęły się dodatnim saldem w wysokości 34,1 mld zł wobec 30,5 mld zł po dziesięciu miesiącach ub. roku. Zmniejszył się udział towarów rolno-spożywczych w wymianie ogółem: po stronie eksportu o 0,1 p.proc. do 13,3%, a po stronie importu o 0,5 p.proc. do 8,8%.

Wyższy niż przed rokiem był eksport towarów rolno-spożywczych do krajów rozwiniętych – o 5,6% (w tym do krajów UE o 5,6%) i krajów Europy Środkowo-Wschodniej – o 3,2%. Obniżył się eksport do krajów rozwijających się – o 1,4%. W imporcie odnotowano wysoki wzrost obrotów z krajami Europy Środkowo-Wschodniej – o 17,2% i niewielki z krajami rozwijającymi się – o 2,4% oraz z krajami rozwiniętymi – o 0,7% (przy spadku importu do krajów UE – o 0,4%).

Tablica 19. Obroty towarowe produktami rolno-spożywczymi (według CN)

Table 19. Foreign trade turnover of agri-food products (by CN)

Wyszczególnienie Specification	I-X 2018						I-X 2017	I-X 2018
	w mln zł in mln PLN	w mln EUR in mln EUR	w mln USD in mln USD	I-X 2017=100				
				zł PLN	EUR EUR	USD USD	struktura w % structure in %	
Eksport <i>Exports</i>	103 304,1	24 330,0	29 009,2	104,8	105,6	113,3	100,0	100,0
Przetwory spożywcze <i>Prepared foodstuffs</i>	53 030,6	12 487,9	14 887,2	107,6	108,4	116,1	50,0	51,3
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego <i>Live animals; animal products</i>	33 610,3	7 918,1	9 445,3	105,2	106,1	113,8	32,4	32,6
Produkty pochodzenia roślinnego <i>Vegetable products</i>	15 278,9	3 597,9	4 287,7	96,9	97,8	105,2	16,0	14,8
Tłuszcze i oleje <i>Fats and oils</i>	1 384,3	326,1	389,0	89,0	89,7	96,3	1,6	1,3
Import <i>Imports</i>	69 160,6	16 302,5	19 464,0	101,6	102,5	110,4	100,0	100,0
Przetwory spożywcze <i>Prepared foodstuffs</i>	28 316,4	6 670,6	7 957,4	104,8	105,7	113,6	39,7	40,9
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego <i>Live animals; animal products</i>	19 850,0	4 677,7	5 581,1	100,2	101,0	108,6	29,1	28,7
Produkty pochodzenia roślinnego <i>Vegetable products</i>	17 834,5	4 209,6	5 037,0	100,4	101,5	110,0	26,1	25,8
Tłuszcze i oleje <i>Fats and oils</i>	3 159,7	744,6	888,5	90,9	91,7	98,7	5,1	4,6
Saldo <i>Balance</i>	34 143,5	8 027,5	9 545,2	x	x	x	x	x
Przetwory spożywcze <i>Prepared foodstuffs</i>	24 714,2	5 817,3	6 929,8	x	x	x	x	x
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego <i>Live animals; animal products</i>	13 760,3	3 240,4	3 864,2	x	x	x	x	x
Produkty pochodzenia roślinnego <i>Vegetable products</i>	-2 555,6	-611,7	-749,3	x	x	x	x	x
Tłuszcze i oleje <i>Fats and oils</i>	-1 775,4	-418,5	-499,5	x	x	x	x	x

W strukturze rozdysponowania importu według głównych kategorii ekonomicznych nie odnotowano istotnych zmian w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku. Udział towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie wyniósł 59,9%, towarów konsumpcyjnych – 25,0%, a dóbr inwestycyjnych – 15,1%. Wzrost importu notowano w ramach wszystkich kategorii, tj. towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie (o 9,0%), towarów konsumpcyjnych (o 8,0%) oraz dóbr inwestycyjnych (o 7,7%).

Wyniki finansowe banków

Financial results of banks

W okresie trzech kwartałów br. sektor bankowy¹ uzyskał wyższe niż przed rokiem wyniki finansowe.

Całkowite przychody operacyjne netto zwiększyły się w skali roku o 5,8% do 50,1 mld zł, a wynik finansowy netto wzrósł o 10,8% do 11,6 mld zł.

Tablica 20. Wybrane pozycje rachunku zysków i strat sektora bankowego
Table 20. Selected items of the income statement of the banking sector

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	I-IX 2017	I-IX 2018	
	w mln zł <i>in mln zł</i>		I-IX 2017=100
Całkowite przychody operacyjne, netto <i>Total operating income, net</i>	47336	50074	105,8
w tym: <i>of which:</i>			
wynik z tytułu odsetek <i>net interest income</i>	31403	34118	108,6
wynik z tytułu opłat i prowizji <i>net fee and commission income</i>	10315	9811	95,1
Koszty administracyjne <i>Administrative expenses</i>	24564	26025	105,9
w tym koszty pracownicze <i>of which staff expenses</i>	12351	13 064	105,8
Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych <i>Depreciation of fixed assets and intangible fixed assets</i>	2190	2182	99,6
Rezerwy lub odwrócenie rezerw <i>Provisions or reversal of provisions</i>	439	419	95,4
Utrata wartości lub odwrócenie utraty wartości aktywów finansowych <i>Impairment or reversal of impairment of financial assets</i>	5716	6036	105,6
Obciążenia podatkowe z tytułu działalności kontynuowanej <i>Tax expense from continuing operations</i>	3581	3761	105,0
Wynik finansowy netto <i>Profit or loss for the year</i>	10504	11636	110,8

¹ Opracowano na podstawie danych Narodowego Banku Polskiego. Od I 2018 r. banki obowiązują zmienione wymogi sprawozdawcze, spowodowane wejściem w życie nowego Międzynarodowego Standardu Sprawozdawczości Finansowej nr 9 (MSSF9). W związku z tym, dane za 2018 r. nie są w pełni porównywalne z danymi za 2017 r.

¹ Compiled on the basis of data of the National Bank of Poland. Since January 2018 changed reporting requirements apply to banks, due to the entry into force the new International Financial Reporting Standard no. 9 (IFRS9). Therefore, the data for 2018 are not fully comparable with the data for 2017.

Suma bilansowa sektora bankowego w końcu września br. wyniosła 1867,9 mld zł i była wyższa o 6,9% niż przed rokiem. Główną pozycję aktywów stanowiły kredyty i zaliczki wyceniane według zamortyzowanego kosztu, które osiągnęły wartość 1225,9 mld zł.

Zobowiązania razem w końcu września br. wyniosły 1662,2 mld zł (o 7,1% więcej niż rok wcześniej), a kapitały własne banków – 205,7 mld zł (odpowiednio o 4,9% więcej).

Tablica 21. Wybrane pozycje bilansowe sektora bankowego
Table 21. Selected items of the balance sheet of the banking sector

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	I-IX 2017	I-IX 2018	
	w mln zł <i>in mln zł</i>		I-IX 2017=100
Suma bilansowa <i>Balance sheet, total</i>	1747468	1867881	106,9
w tym: <i>of which:</i>			
kredyty i zaliczki wyceniane według zamortyzowanego kosztu <i>loans and advances at amortised cost</i>	.	1225912	x
instrumenty dłużne <i>debt instruments</i>	407587	436239	107,0
instrumenty pochodne, aktywa – rachunkowość zabezpieczeń <i>derivatives, assets – hedge accounting</i>	3374	2429	72,0
Zobowiązania finansowe <i>Financial liabilities</i>	1517121	1610593	106,2
w tym depozyty <i>of which deposits</i>	1251265	1330677	106,3
Kapitał własny <i>Equity, total</i>	196059	205695	104,9
w tym: <i>of which:</i>			
kapitał wpłacony <i>paid up capital</i>	35560	40041	112,6
pozostałe kapitały rezerwowe <i>other reserves</i>	.	113369	x

Wartość kredytów udzielonych przez banki sektorowi niefinansowemu na koniec września br. wyniosła 1070,8 mld zł, tj. o 4,5% więcej niż przed rokiem.

Wartość depozytów sektora niefinansowego złożonych w bankach ukształtowała się na poziomie 1095,5 mld zł i była o 7,5% wyższa niż w końcu września ub. roku.

Zadłużenie instytucji rządowych i samorządowych z tytułu kredytów w bankach zwiększyło się w porównaniu do stanu w końcu września ub. roku o 12,9% do 91,8 mld zł. Wartość depozytów tych instytucji ukształtowała się na poziomie 104,5 mld zł, tj. o 1,4% niższym niż przed rokiem.

Tablica 22. Kredyty i depozyty sektora niefinansowego oraz instytucji rządowych i samorządowych
Table 22. Loans and deposits of the non-financial sector and the general government sector

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	30 IX 2017	30 IX 2018	
	w mln zł <i>in mln zł</i>		30 IX 2017=100
Kredyty sektora niefinansowego ^a <i>Non-financial sector's loans^a</i>	1024584	1070826	104,5
w tym: <i>of which:</i>			
przesiębiorstwa <i>corporations</i>	348906	368988	105,8
MŚP ^b <i>SME^b</i>	204925	205406	100,2
duże przedsiębiorstwa <i>large corporations</i>	143981	163581	113,6
gospodarstwa domowe <i>households</i>	668828	694818	103,9
w tym: <i>of which:</i>			
mieszkaniowe <i>housing loans</i>	395049	409747	103,7
konsumpcyjne dla osób prywatnych <i>consumer loans to individuals</i>	145066	156544	107,9
Kredyty sektora instytucji rządowych i samorządowych ^a <i>General government sector's loans^a</i>	81277	91764	112,9
Depozyty sektora niefinansowego <i>Non-financial sector's deposits</i>	1019015	1095484	107,5
w tym osoby prywatne <i>of which individuals</i>	681741	733876	107,6
Depozyty sektora instytucji rządowych i samorządowych <i>General government sector's deposits</i>	106019	104486	98,6

a Bez instrumentów dłużnych. b Sektor MŚP tworzą tu jednostki o liczbie pracujących mniejszej niż 250 osób oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, o liczbie pracujących powyżej 9 osób, lecz mniejszej niż 250 osób (stan pracujących w końcu ostatniego zakończonego roku obrotowego).

a Without debt instruments. b Sector SME consists of entities where the number of employees at the end of the last financial year was less than 250 or a natural person, who runs a business on one's own account, if the number of employees was more than 9 persons, but less than 250.

Wyniki finansowe ubezpieczycieli

Financial results of insurance companies

Wyniki finansowe zakładów ubezpieczeń¹ ogółem w okresie trzech kwartałów br. były lepsze niż przed rokiem. Wyższe wyniki uzyskały zarówno zakłady ubezpieczeń na życie (dział I), jak i zakłady ubezpieczeń majątkowych (dział II).

Tablica 23. Przychody i koszty zakładów ubezpieczeń; wynik techniczny
Table 23. Income and costs of insurance companies; balance on technical account

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Ogółem <i>Total</i>			Dział I ^a <i>Division I^a</i>			Dział II ^b <i>Division II^b</i>		
	I-IX 2017	I-IX 2018		I-IX 2017	I-IX 2018		I-IX 2017	I-IX 2018	
	mln zł <i>mln zł</i>	mln zł	I-IX 2017= =100	mln zł <i>mln zł</i>	mln zł	I-IX 2017= =100	mln zł <i>mln zł</i>	mln zł	I-IX 2017= =100
Przychody ogółem <i>Total income</i>	51 396,0	48 936,1	95,2	25 849,8	20 953,5	81,1	25 546,2	27 982,6	109,5
w tym: <i>of which:</i>									
Składki zarobione na udziale własnym <i>Earned premiums</i>	39 573,3	40 042,4	101,2	18 380,5	16 271,9	88,5	21 192,8	23 770,5	112,2
w tym składki przypisane brutto <i>of which gross written premiums</i>	46 147,6	46 301,6	100,3	18 293,5	16 409,0	89,7	27 854,1	29 892,6	107,3
Przychody z lokat <i>Investment income</i>	10 761,0	8 160,1	75,8	7 292,5	4 535,3	62,2	3 468,5	3 624,8	104,5
Koszty ogółem <i>Total costs</i>	46 527,6	43 223,6	92,9	23 990,6	18 989,6	79,2	22 537,0	24 234,0	107,5
w tym: <i>of which:</i>									
Odszkodowania świadczenia ^c <i>Claims incurred^c</i>	28 563,8	30 398,2	106,4	15 176,6	15 835,6	104,3	13 387,2	14 562,6	108,8
w tym odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto <i>of which gross claims paid</i>	29 594,0	30 942,3	104,6	15 110,1	15 884,2	105,1	14 483,9	15 058,1	104,0
Zmiany stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych <i>Change in other technical provisions – net of reinsurance</i>	2 282,7	-5 616,8	x	2 254,6	-5 655,5	x	28,1	38,8	138,0
Koszty działalności ubezpieczeniowej <i>Net operating expenses</i>	10 028,3	10 413,8	103,8	3 940,8	3 804,5	96,5	6 087,5	6 609,3	108,6
Koszty działalności lokacyjnej <i>Investment charges</i>	2 473,6	4 949,3	200,1	1 607,2	4 086,1	254,2	866,4	863,2	99,6
Wynik finansowy netto <i>Net financial result</i>	4 868,4	5 712,5	117,3	1 859,2	1 963,9	105,6	3 009,2	3 748,6	124,6
Wynik techniczny <i>Balance on technical account</i>	3 925,1	4 773,9	121,6	2 418,0	2 406,6	99,5	1 507,1	2 367,3	157,1

a Ubezpieczenia na życie. b Pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe. c Na udziale własnym z uwzględnieniem zmiany stanu rezerw.

a Life insurance. b Non-life insurance. c Including change in provisions – net of reinsurance.

¹ Opracowano na podstawie danych Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego przekazanych w dniu 10 grudnia 2018 r.

Przychody ogółem uzyskane przez zakłady ubezpieczeń w okresie trzech kwartałów br. były niższe niż przed rokiem o 4,8%, na co wpłynął spadek **przychodów z działalności lokacyjnej** (o 24,2% do 8,2 mld zł), przy wzroście **składki przypisanej brutto** (o 0,3% do 46,3 mld zł). **Koszty ogółem** wyniosły 43,2 mld zł i były o 7,1% niższe niż w okresie trzech kwartałów ub. roku (w dziale I nastąpił ich spadek o 20,8%, natomiast w dziale II wzrost o 7,5%). Łączny **wynik finansowy netto** zakładów ubezpieczeń wyniósł 5,7 mld zł i był wyższy o 17,3% niż rok wcześniej. **Wynik techniczny** ukształtował się na poziomie 4,8 mld zł, tj. o 21,6% wyższym niż w okresie styczeń–wrzesień ub. roku.

Tablica 24. Składki przypisane brutto oraz odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto w podziale na wybrane rodzaje ubezpieczeń

Table 24. Gross written premiums and gross claims paid by types of insurance

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Składki przypisane brutto <i>Gross written premiums</i>			Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto <i>Gross claims paid</i>		
	I-IX 2017	I-IX 2018		I-IX 2017	I-IX 2018	
	mln zł <i>mln zł</i>	I-IX 2017= =100		mln zł <i>mln zł</i>	I-IX 2017= =100	
DZIAŁ I <i>DIVISION I</i>						
Ogółem z działalności bezpośredniej <i>Total from direct activities</i>	18 275,9	16 409,0	89,8	15 103,0	15 882,4	105,2
w tym: <i>of which:</i>						
Ubezpieczenia na życie <i>Life insurance</i>	5 555,2	5 685,6	102,3	4 381,8	4 310,7	98,4
Ubezpieczenia na życie związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym <i>Life insurance linked to capital insurance fund</i>	8 427,4	6 132,5	72,8	8 800,8	9 571,3	108,8
Ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe <i>Accident and sickness insurance</i>	4 111,2	4 406,1	107,2	1 778,0	1 849,2	104,0
DZIAŁ II <i>DIVISION II</i>						
Ogółem z działalności bezpośredniej <i>Total of direct activities</i>	26 298,8	28 048,4	106,7	13 752,1	14 248,2	103,6
w tym: <i>of which:</i>						
Ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe <i>Accident and sickness insurance</i>	1 625,9	1 820,6	112,0	401,3	438,6	109,3
Ubezpieczenia casco pojazdów lądowych <i>Casco insurance of land vehicles</i>	5 617,1	6 116,9	108,9	3 340,7	3 655,4	109,4
Ubezpieczenia szkód spowodowanych żywiołami <i>Insurance against fire and natural forces</i>	2 323,9	2 381,6	102,5	1 223,5	1 038,9	84,9
Ubezpieczenia pozostałych szkód rzeczowych <i>Insurance against other damage and loss of property</i>	2 042,9	2 383,6	116,7	824,4	954,4	115,8
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wynikającej z posiadania pojazdów lądowych <i>Motor vehicle liability arising out of the possession of land vehicles</i>	11 046,3	11 395,6	103,2	6 333,9	6 597,6	104,2
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej <i>General third-party liability insurance</i>	1 406,7	1 585,0	112,7	682,1	668,5	98,0

Składka przypisana brutto z działalności bezpośredniej w okresie trzech kwartałów br. wyniosła w ubezpieczeniach na życie 16,4 mld zł (o 10,2% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku), a w ubezpieczeniach majątkowych 28,0 mld zł (odpowiednio o 6,7% więcej).

W strukturze składki przypisanej brutto z działalności bezpośredniej ogółem składka zakładów działu I stanowiła 36,9%, a zakładów działu II – 63,1%. W dziale I dominującą pozycję, pod względem wartości zebranej składki brutto nadal stanowiły ubezpieczenia na życie związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, pomimo spadku składki o 27,2% do 6,1 mld zł. Kolejną pozycję zajęły ubezpieczenia na życie – ze składką w wysokości 5,7 mld zł. Składki tych grup stanowiły odpowiednio 37,4% i 34,6% wartości składek przypisanych brutto działu I. W dziale II największą pozycję (62,4% składek) stanowiły składki brutto zebrane z tytułu polis komunikacyjnych. Składki te wzrosły o 5,1% i wyniosły 17,5 mld zł. Udział ubezpieczeń casco pojazdów lądowych w składce przypisanej brutto działu II wyniósł 21,8%, a ubezpieczeń obowiązkowych odpowiedzialności cywilnej wynikających z posiadania pojazdów mechanicznych 39,5%.

Wartość **odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto z działalności bezpośredniej** w ubezpieczeniach na życie zwiększyła się w porównaniu z okresem trzech kwartałów ub. roku o 5,2% do 15,9 mld zł, a w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych wzrosła o 3,6% do 14,2 mld zł.

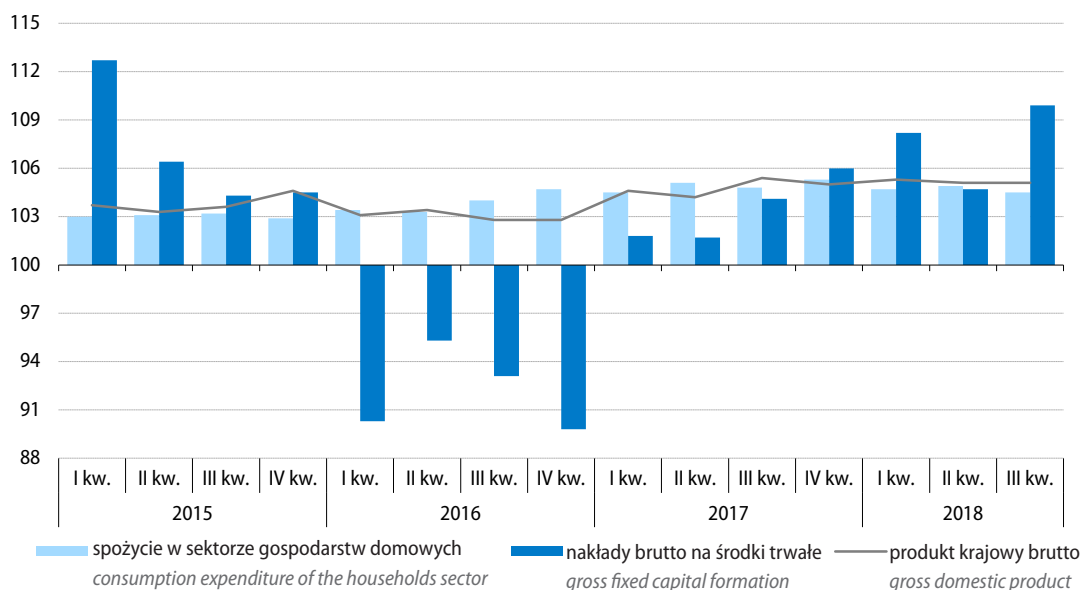
Produkt krajowy brutto

Gross domestic product

Według wstępnych danych w III kwartale br. **produkt krajowy brutto** niewyrównany sezonowo w ujęciu realnym wzrósł w skali roku o 5,1% (podobnie jak w II kwartale br.). Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym, PKB był realnie o 5,7% wyższy niż przed rokiem, a w porównaniu z poprzednim kwartałem zwiększył się o 1,7%.

Wykres 29. PKB, spożycie w sektorze gospodarstw domowych i nakłady brutto na środki trwałe analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 29. Gross domestic product, consumption expenditure of the households sector and gross fixed capital formation corresponding period of previous year=100

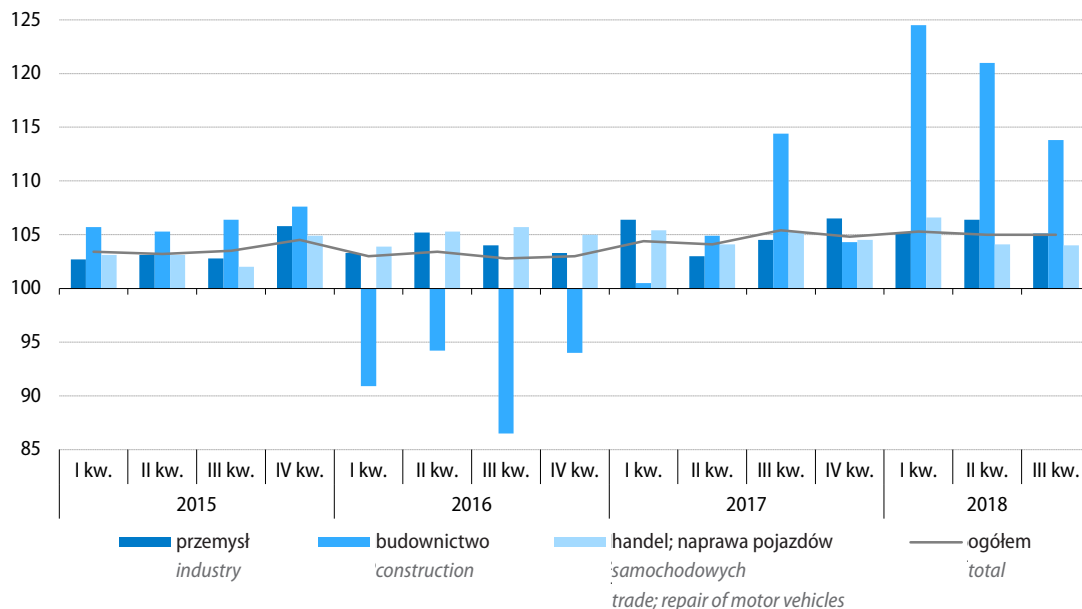
Głównym czynnikiem wzrostu gospodarczego w III kwartale br. był nadal popyt krajowy, którego wpływ zwiększył się do 6,0 p.proc. (z 4,2 p.proc. w poprzednim kwartale). Oddziaływanie spożycia ogółem było pozytywne i wyniosło 3,3 p.proc. (wobec 3,4 p.proc. w II kwartale br.), z tego 2,7 p.proc. stanowił wpływ spożycia w sektorze gospodarstw domowych, a 0,6 p.proc. – spożycia publicznego. W wyniku dodatniego oddziaływania popytu inwestycyjnego (1,7 p.proc.) oraz przyrostu rzeczowych środków obrotowych (1,0 p.proc.), notowano dodatni wpływ akumulacji brutto (2,7 p.proc. wobec 0,8 p.proc. w II kwartale br.). Popyt zagraniczny oddziaływał negatywnie na tempo wzrostu produktu krajowego brutto (minus 0,9 p.proc. wobec 0,9 p.proc. w poprzednim okresie).

Popyt krajowy w III kwartale br. był wyższy niż przed rokiem o 6,2% (wobec wzrostu o 4,4% w poprzednim kwartale). Wzrost spożycia ogółem wyniósł 4,2% (w tym spożycie w sektorze gospodarstw domowych zwiększyło się o 4,5%, a spożycie publiczne – o 3,6%). Akumulacja brutto była o 14,6% wyższa niż przed rokiem (wobec wzrostu o 4,2% w II kwartale br.), w tym nakłady brutto na środki trwałe zwiększyły się o 9,9%. **Stopa inwestycji** wyniosła 17,8% (wobec 16,3% w II kwartale br. oraz 17,0% przed rokiem).

Wzrost **eksportu** w skali roku w III kwartale br. wyniósł 4,9%, a importu – 6,9% (wobec odpowiednio 7,6% i 6,5% w poprzednim kwartale).

Wykres 30. Wartość dodana brutto
analogiczny okres roku poprzedniego=100

Chart 30. Gross value added
 corresponding period of previous year=100

Wartość dodana brutto w gospodarce narodowej w III kwartale br. była wyższa niż przed rokiem o 5,0%. W przemyśle zwiększyła się o 5,1%, a w budownictwie o 13,8%. W handlu, naprawie pojazdów samochodowych wartość dodana brutto była wyższa niż przed rokiem o 4,0%, a w transporcie i gospodarce magazynowej – o 11,9%. Wzrost notowano także w działalności finansowej i ubezpieczeniowej (o 14,2%), informacji i komunikacji (o 3,3%), zakwaterowaniu i gastronomii (o 2,2%), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej oraz administrowaniu i działalności wspierającej łącznie (o 2,1%), obsłudze rynku nieruchomości (o 1,7%), jak również w administracji publicznej i obronie narodowej; obowiązkowych zabezpieczeniach społecznych, edukacji, opiece zdrowotnej i pomocy społecznej łącznie (o 1,2%).

Tablice
Tables

Tablica 25. Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju
 Table 25. Selected indicators regarding the socio-economic situation of the country

Wyszczególnienie a – 2017 b – 2018		I	II	III	IV	V	VI
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ¹ w tys. osób	a	5960	5976	5982	5991	5990	6002
	b	6187	6197	6205	6212	6210	6222
Bezrobotni zarejestrowani (stan w końcu okresu) w tys. osób	a	1397	1383	1324	1253	1202	1152
	b	1134	1127	1092	1043	1002	968
Stopa bezrobocia (stan w końcu okresu) w %	a	8,5	8,4	8,0	7,6	7,3	7,0
	b	6,8	6,8	6,6	6,3	6,1	5,8
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie nominalne brutto w sektorze przedsiębiorstw ¹ :							
w złotych	a	4277,32	4304,95	4577,86	4489,07	4390,99	4508,08
	b	4588,58	4599,72	4886,56	4840,44	4696,59	4848,16
poprzedni miesiąc=100	a	92,3	100,6	106,3	98,1	97,8	102,7
	b	92,3	100,2	106,2	99,1	97,0	103,2
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	104,3	104,0	105,2	104,1	105,4	106,0
	b	107,3	106,8	106,7	107,8	107,0	107,5
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie realne brutto w sektorze przedsiębiorstw ¹ – analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100							
	a	102,6	101,8	103,1	102,1	103,4	104,5
	b	105,5	105,5	105,4	106,2	105,3	105,5
Przeciętna miesięczna emerytura i renta realna brutto:							
z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych							
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	99,9	99,3	100,2	100,1	100,3	100,4
	b	100,5	100,9	103,0	102,6	102,5	102,5
rolników indywidualnych							
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	98,6	98,0	99,7	99,5	99,4	99,7
	b	100,0	102,0	100,7	100,5	100,3	100,2
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych:							
poprzedni miesiąc=100	a	100,4	100,3	99,9	100,3	100,0	99,8
	b	100,3	99,8	99,9	100,5	100,2	100,1
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	101,7	102,2	102,0	102,0	101,9	101,5
	b	101,9	101,4	101,3	101,6	101,7	102,0
grudzień poprzedniego roku=100	a	100,4	100,7	100,7	100,9	101,0	100,8
	b	100,3	100,1	100,0	100,5	100,6	100,7
Wskaźniki cen produkcji sprzedanej przemysłu:							
poprzedni miesiąc=100	a	100,3	100,1	99,9	99,8	99,4	99,6
	b	100,1	99,8	100,6	100,3	101,3	100,3
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	104,0	104,5	104,8	104,2	102,4	101,8
	b	100,2	99,9	100,5	101,0	103,0	103,7
Wskaźniki cen produkcji budowlano-montażowej:							
poprzedni miesiąc=100	a	100,0	99,9	100,0	100,1	100,0	100,0
	b	100,1	100,1	100,3	100,3	100,3	100,4
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	100,3	100,3	100,4	100,4	100,4	100,3
	b	101,5	101,7	101,9	102,1	102,4	102,8

1 Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

1 Data concern economic entities employing more than 9 persons.

VII	VIII	IX	X	XI	XII	Specification a – 2017 b – 2018	
6022	6026	6031	6036	6053	6065	a	Paid employment in the enterprise sector ¹ in thous. persons
6231	6229	6225	6227	6232		b	
1140	1136	1117	1070	1068	1082	a	Registered unemployed persons (end of period) in thous. persons
962	959	947	937	951		b	
7,0	7,0	6,8	6,6	6,5	6,6	a	Unemployment rate (end of period) in %
5,8	5,8	5,7	5,7	5,7		b	
							Average monthly nominal gross wage and salary in the enterprise sector ¹ :
4501,52	4492,63	4473,06	4574,35	4610,79	4973,73	a	in zlotys
4825,02	4798,27	4771,86	4921,39	4966,61		b	
99,9	99,8	99,6	102,3	100,8	107,9	a	previous month=100
99,5	99,4	99,4	103,1	100,9		b	
104,9	106,6	106,0	107,4	106,5	107,3	a	corresponding month of previous year=100
107,2	106,8	106,7	107,6	107,7		b	
103,2	104,8	103,9	105,4	104,1	105,3	a	Average monthly real gross wage and salary in the enterprise sector ¹ – corresponding month of previous year=100
105,1	104,6	104,7	105,7	106,3		b	
							Average monthly real gross retirement pay and pension:
							from non-agricultural social security system
100,1	100,2	99,7	100,8	101,4	100,2	a	corresponding month of previous year=100
102,4	102,7	102,7	101,9	101,2		b	
							of farmers
99,4	99,4	99,0	99,3	99,0	99,6	a	corresponding month of previous year=100
100,5	100,2	100,9	100,7	100,7		b	
							Price indices of consumer goods and services:
99,8	99,9	100,4	100,5	100,5	100,2	a	previous month=100
99,8	100,0	100,2	100,4	100,0		b	
101,7	101,8	102,2	102,1	102,5	102,1	a	corresponding month of previous year=100
102,0	102,0	101,9	101,8	101,3		b	
100,6	100,5	100,9	101,4	101,9	102,1	a	December of previous year=100
100,6	100,5	100,7	101,1	101,1		b	
							Price indices of sold production of industry:
100,3	100,4	100,5	100,3	100,0	99,7	a	previous month=100
100,1	100,0	100,5	100,5	99,5		b	
102,2	103,0	103,2	103,0	101,8	100,3	a	corresponding month of previous year=100
103,4	103,0	103,0	103,2	102,7		b	
							Price indices of construction and assembly production:
100,1	100,2	100,3	100,3	100,3	100,2	a	previous month=100
100,3	100,3	100,4	100,4	100,4		b	
100,3	100,4	100,7	101,0	101,2	101,4	a	corresponding month of previous year=100
103,1	103,2	103,3	103,3	103,4		b	

Tablica 25. Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju (dok.)

Table 25. Selected indicators regarding the socio-economic situation of the country (cont.)

Wyszczególnienie a – 2017 b – 2018		I	II	III	IV	V	VI
Produkcja sprzedana przemysłu ¹ (ceny stałe ²):							
poprzedni miesiąc=100	a	98,5	98,9	117,4	86,7	105,4	102,6
	b	104,1	97,7	111,2	93,2	101,4	104,2
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	109,3	101,2	111,0	99,5	109,2	104,4
	b	108,7	107,3	101,6	109,3	105,2	106,7
Produkcja budowlano-montażowa ¹ (ceny stałe ²):							
poprzedni miesiąc=100	a	35,3	106,0	149,4	98,0	112,0	116,7
	b	42,2	103,3	132,1	101,0	112,9	120,6
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	102,0	94,7	117,1	104,4	108,3	111,6
	b	134,7	131,3	116,1	119,7	120,7	124,7
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku)	a	15330	26831	40503	51799	65440	78286
	b	15024	29959	44797	58666	70637	82957
Sprzedaż detaliczna towarów ¹ (ceny stałe ³):							
poprzedni miesiąc=100	a	77,7	97,2	116,5	98,6	100,0	101,6
	b	79,5	97,2	117,9	94,1	102,2	103,5
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	109,5	105,2	107,9	106,7	107,4	105,8
	b	107,7	107,7	108,8	104,0	106,1	108,2
Wynik budżetu państwa – od początku roku (w mln zł)	a	6749,9	856,1	-2284,3	-982,7	-160,6	5860,4
	b	8562,2	4460,8	3127,6	9325,2	9585,3	9535,5
Średnie kursy walut w zł – NBP:							
100 dolarów amerykańskich	a	411,66	404,87	401,84	395,62	380,70	375,04
	b	341,41	337,01	341,58	341,88	361,83	368,76
100 euro	a	437,06	430,97	429,21	423,85	420,40	420,83
	b	416,36	416,83	421,01	419,48	428,20	430,54
100 franków szwajcarskich	a	407,92	404,24	400,88	395,34	385,80	387,08
	b	355,11	361,15	360,62	353,05	362,83	372,70
Handel zagraniczny ⁴ w mln zł:							
eksport	a	69974,7	69859,4	81906,1	69386,2	73349,9	73532,7
	b	74122,5	71487,8	80324,2	75856,4	77450,1	81251,1
import	a	68046,9	70594,0	79963,6	67528,4	73731,0	73888,5
	b	76070,2	73735,2	81925,6	75225,5	77101,8	82493,7
saldo	a	1927,8	-734,6	1942,5	1857,8	-381,1	-355,8
	b	-1947,7	-2247,4	-1601,4	630,9	348,3	-1242,6

1 Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. 2 Średnie ceny bieżące z 2015 r. 3 Ceny bieżące z okresu poprzedniego. 4 Data concern economic entities employing more than 9 persons. 2 The average current prices from 2015. 3 The current prices from the period preceding

VII	VIII	IX	X	XI	XII	Specification a – 2017 b – 2018	
							<i>Sold production of industry¹ (constant prices²):</i>
91,6	105,8	105,7	105,0	98,9	90,0	a	<i>previous month=100</i>
94,6	100,8	103,3	109,9	96,4		b	
106,2	108,8	104,4	112,3	109,2	102,8	a	<i>corresponding month of previous year=100</i>
110,3	105,0	102,7	107,4	104,7		b	
							<i>Construction and assembly production¹ (constant prices²):</i>
103,5	100,4	110,8	102,5	105,0	127,0	a	<i>previous month=100</i>
98,5	101,6	107,5	107,9	100,3		b	
119,8	123,6	115,3	120,2	119,9	112,8	a	<i>corresponding month of previous year=100</i>
118,7	120,1	116,5	122,5	117,1		b	
95620	110024	124234	141643	159772	178342	a	<i>Dwellings completed (from the beginning of year)</i>
99597	116023	129833	146177	163845		b	
							<i>Retail sales of goods¹ (constant prices³):</i>
101,2	101,5	99,1	102,5	98,1	116,6	a	<i>previous month=100</i>
100,2	101,2	96,1	106,6	97,2		b	
106,8	106,9	107,5	107,1	108,8	105,2	a	<i>corresponding month of previous year=100</i>
107,1	106,7	103,6	107,8	106,9		b	
2351,6	4888,0	3775,1	2669,3	-2412,4	-25353,8	a	<i>State budget balance – from the beginning of year (in mln zł)</i>
-858,7	1052,2	3183,7	6476,3	.		b	
							<i>Average exchange rates in zł – National Bank of Poland:</i>
368,05	361,27	357,99	363,03	360,31	354,82	a	<i>100 USD</i>
370,95	371,75	368,37	374,95	378,66		b	
423,61	426,65	427,02	426,68	422,93	420,16	a	<i>100 EUR</i>
433,01	428,73	429,92	430,60	430,29		b	
382,91	374,71	372,20	369,68	363,28	359,38	a	<i>100 CHF</i>
372,63	375,66	380,86	377,23	378,08		b	
							<i>Foreign trade⁴ in mln zł:</i>
68273,5	69986,4	78286,7	81190,5	80209,6	66663,8	a	<i>exports</i>
77325,5	74929,1	79188,6	84684,1	.		b	
69157,7	68947,2	76558,7	79556,7	79913,2	72192,4	a	<i>imports</i>
78304,7	77743,9	79552,3	87952,5	.		b	
-884,2	1039,2	1728,0	1633,8	296,3	-5528,6	a	<i>balance</i>
-979,2	-2814,8	-363,7	-3268,4	.		b	

poprzedzającego okres badany. 4 Od stycznia 2017 r. – dane wstępne.
the surveyed period. 4 Since January 2017 – preliminary data.

Tablica 26. Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

Table 26. Main macroeconomic indicators

A. Unia Europejska

A. European Union

Wyszczególnienie Specification	PKB GDP			Handel zagraniczny Foreign trade				Zharmonizowana stopa bezrobocia ^a Harmonized unemployment rate ^a			
	2017	2018		eksport exports	import imports	saldo balance	I-IX 2018	I-IX 2017	X 2017	2018	
		II kwartał ^d 2nd quarter ^d	III kwartał ^d 3rd quarter ^d							IX	X
	zmiana w % w skali roku annual change in %						w mld EUR in bn EUR		w % in %		
UE-28	2,4	2,1	1,8	.	.	.	.	7,4	6,7	6,7	
Strefa euro – 19	2,4	2,2	1,6	.	.	.	.	8,8	8,1	8,1	
Austria	2,6	2,8	2,4	5,3	5,0	-5,0	-5,1	5,3	5,0	5,1	
Belgia	1,7	1,4	1,6	3,9	4,9	12,1	14,2	6,6	6,3	6,2	
Bułgaria	3,8	3,4	3,1	0,6	7,5	-2,9	-1,4	5,9	5,3	5,4	
Chorwacja	2,9	2,8	2,7	4,7	6,7	-6,9	-6,3	10,2	8,2	8,1	
Cypr	4,2	4,0	3,7	53,3	19,2	-3,1	-3,2	10,0	8,4	8,5	
Czechy	4,3	2,4	2,4	5,5	7,7	11,5	13,0	2,5	2,2	2,2	
Dania	2,3	0,2	2,0	0,6	6,4	3,7	7,2	5,5	4,8	4,8	
Estonia	4,9	3,8	3,9	11,5	9,6	-1,4	-1,5	5,3	5,8	.	
Finlandia	2,8	2,3	2,5	6,6	6,4	-1,6	-1,5	.	.	.	
Francja	2,2	1,6	1,4	3,6	2,9	-61,2	-62,1	9,2	9,0	8,9	
Grecja	1,5	1,7	2,2	16,9	10,4	-16,4	-16,1	21,0	18,6	.	
Hiszpania	3,0	2,5	2,5	3,5	5,6	-26,6	-20,9	16,6	14,9	14,8	
Holandia	2,9	2,9	2,3	5,7	8,4	46,7	53,6	4,5	3,7	3,7	
Irlandia	7,2	8,7	5,0	12,5	13,4	37,2	33,6	6,6	5,4	5,3	
Litwa	4,1	3,8	2,9	7,7	8,7	-2,1	-1,7	6,7	6,6	6,3	
Luksemburg	1,5	3,1	.	-3,1	-0,8	-4,8	-4,6	5,4	5,0	5,0	
Łotwa	4,6	4,6	5,3	8,2	9,7	-2,4	-2,0	8,3	6,9	6,9	
Malta	6,6	6,2	7,9	20,7	7,8	-2,2	-2,3	4,0	3,8	3,7	
Niemcy	2,2	1,9	1,2	3,6	6,1	177,8	189,7	3,6	3,4	3,3	
Polska	4,8	5,2	5,7	6,1	8,7	-2,4	1,4	4,5	3,8	3,8	
Portugalia	2,8	2,4	2,1	6,6	7,8	-11,8	-10,5	8,4	6,6	6,7	
Rumunia	7,3	4,3	4,1	8,7	9,6	-10,2	-8,9	4,7	3,9	4,0	
Słowacja	3,2	4,3 ^a	4,5 ^a	7,4	7,7	0,5	0,6	7,7	6,6	6,6	
Słowenia	4,9	4,6	5,0	10,5	11,5	1,5	1,6	6,0	5,2	5,2	
Szwecja	2,1	2,6	1,7	3,3	5,2	-2,2	-0,3	6,7	6,5	6,0	
Węgry	4,1	4,8	5,2	5,7	7,8	3,1	4,4	3,9	3,7	.	
Wielka Brytania	1,7	1,2	1,5	6,1	-1,3	-111,4	-134,8	4,2	4,1	.	
Włochy	1,6	1,2	0,7	3,1	5,0	28,5	33,0	11,0	10,3	10,6	

a Dane wyrównane sezonowo. b Dane wyrównane dniami roboczymi. c Obejmuje sekcje: górnictwo i wydobywanie; przetwórstwo przemysłowe oraz I kw. 2018 r. g II kw. 2018 r. h III kw. 2017 r. i III kw. 2018 r.

a Data seasonally adjusted. b Data adjusted by working days. c Include sections: mining and quarrying; manufacturing and electricity, gas, steam and air conditioning

Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych <i>Harmonized Index of Consumer Prices</i>			Produkcja przemysłowa ^{bc} <i>Industrial production^{bc}</i>			Produkcja w budownictwie ^b <i>Production in construction^b</i>			Wyszczególnienie <i>Specification</i>
XI 2017	2018		X 2017	2018		X 2017	2018		
	X	XI		IX	X		IX	X	
zmiana w % w skali roku <i>annual change in %</i>									
1,8	2,2	2,0	3,3	1,0	1,3	4,2	4,2	3,0	EU-28
1,5	2,2	1,9	2,9	0,8	1,2	3,0	4,8	1,8	Euro area-19
2,4	2,4	2,3	5,6	0,3	.	9,5	8,6	.	<i>Austria</i>
2,1	3,2	2,9	3,6	-1,2	.	5,1	4,4	-1,7	<i>Belgium</i>
1,9	3,6	3,0	2,8	-0,4	1,5	9,7	-3,7	1,8	<i>Bulgaria</i>
1,6	1,7	1,3	4,3	-2,6	-2,4	5,6	7,2	.	<i>Croatia</i>
0,2	1,9	1,6	5,7	6,4	.	34,4 ^e	19,5 ^f	13,1 ^g	<i>Cyprus</i>
2,5	2,0	1,6	4,5	2,7	3,3	2,2	13,2	8,9	<i>Czech Republic</i>
1,3	0,7	0,7	-2,7	5,2	3,8	4,6	5,0	.	<i>Denmark</i>
4,5	4,5	3,2	5,4	2,6	1,7	17,5 ^h	20,1 ^g	16,3 ⁱ	<i>Estonia</i>
0,9	1,7	1,4	1,2	6,1	0,8	2,1	1,9	.	<i>Finland</i>
1,2	2,5	2,2	5,5	-1,1	-0,6	0,5	4,1	-2,9	<i>France</i>
1,1	1,8	1,1	1,7	2,0	-1,0	-31,7 ^h	-4,9 ^g	7,8 ⁱ	<i>Greece</i>
1,8	2,3	1,7	4,3	-0,8	1,0	-0,3	5,9	-1,1	<i>Spain</i>
1,5	1,9	1,8	4,1	1,4	0,7	4,3	7,7	7,7	<i>Netherlands</i>
0,5	1,1	0,8	-3,5	9,8	6,1	17,3 ^h	17,5 ^g	15,9 ⁱ	<i>Ireland</i>
4,2	2,8	2,4	5,1	-0,4	9,2	10,5 ^h	17,5 ^g	17,4 ⁱ	<i>Lithuania</i>
2,0	2,8	2,6	2,0	-2,6	0,8	6,5	-2,2	.	<i>Luxembourg</i>
2,7	3,2	2,9	5,6	-1,3	-1,9	26,4 ^h	31,7 ^g	10,3 ⁱ	<i>Latvia</i>
1,5	2,1	1,4	1,9	-5,1	0,8	11,7 ^h	6,9 ^g	10,5 ⁱ	<i>Malta</i>
1,8	2,4	2,2	1,9	0,0	1,0	3,3	4,9	5,0	<i>Germany</i>
2,0	1,5	1,1	9,9	4,9	5,0	18,1	20,2	19,4	Poland
1,8	0,8	0,9	4,6	-0,2	-0,5	1,6	4,2	4,5	<i>Portugal</i>
2,6	4,2	3,2	8,7	3,9	0,4	-13,6	-1,9	-4,8	<i>Romania</i>
2,1	2,5	2,0	5,8	0,5	1,2	11,4	11,7	8,1	<i>Slovakia</i>
1,4	2,3	2,1	10,3	0,5	3,9	31,1	26,9	18,3	<i>Slovenia</i>
1,9	2,4	2,1	5,6	2,0	4,5	-0,6	-4,0	-3,3	<i>Sweden</i>
2,6	3,9	3,2	8,0	2,2	3,2	39,0	25,8	18,5	<i>Hungary</i>
3,1	2,4	.	3,5	-0,1	-0,8	7,3	1,4	5,3	<i>United Kingdom</i>
1,1	1,7	1,6	3,1	1,4	1,0	4,2	2,6	-0,5	<i>Italy</i>

wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę. d Dane wyrównane sezonowo oraz dniami roboczymi. e II kw. 2017 r.

supply. d Data seasonally adjusted and adjusted by working days. e 2nd quarter 2017. f 1st quarter 2018. g 2nd quarter 2018. h 3rd quarter 2017. i 3rd quarter 2018.

Tablica 26. Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne (dok.)

Table 26. Main macroeconomic indicators (cont.)

B. OECD i wybrane kraje świata

B. OECD and selected countries

Wyszczególnienie Specification	PKB ^{ab} GDP ^{ab}			Handel zagraniczny Foreign trade				Zharmonizowana stopa bezrobocia ^a Harmonized unemployment rate ^a		
				eksport exports	import imports	saldo balance				
	2017	2018		I-IX 2018		I-IX 2017	X 2017	2018		
		II kwartał 2nd quarter	III kwartał 3rd quarter					IX	X	
zmiana w % w skali roku annual change in %					w mld USD in bn USD		w % in %			
OECD	2,5	2,5	2,2	10,6	11,6	-515,8	-397,3	5,5	5,2	5,2
w tym:										
Australia	2,9	3,1	2,8	10,6	2,5	22,8	8,6	5,4	5,0	5,0
Chile	1,5	5,1	2,8	13,7	15,8	4,8	5,1	6,7	7,0	.
Islandia	4,0	6,6	2,6	20,5	16,1	-1,6	-1,5	2,9	2,6	2,6
Izrael	3,5	3,7	3,1	3,3	18,3	-18,3	-10,5	4,0	4,1	4,1
Japonia	1,7	1,4	0,1	7,4	11,5	0,1	18,9	2,8	2,3	2,4
Kanada	3,0	1,9	2,1	8,3	7,9	-6,6	-7,4	6,2	5,9	5,8
Korea Południowa	3,1	2,8	2,0	4,8	11,4	55,4	75,6	3,6	4,0	3,9
Meksyk	2,1	1,6	2,6	11,4	11,5	-9,6	-8,3	3,4	3,3	3,2
Norwegia	2,0	1,5	1,6	20,1	12,0	26,3	17,9	4,0	4,0	.
Nowa Zelandia	2,8	2,8	.	6,1	11,7	-3,2	-1,4	4,7 ^c	4,4 ^d	3,9 ^e
Stany Zjednoczone	2,2	2,9	3,0	9,6	9,6	-641,8	-585,8	4,1	3,7	3,7
Szwajcaria	1,6	3,2	2,2	7,0	12,8	21,4	27,6	4,8 ^c	4,9 ^d	4,3 ^e
Turcja	7,4	5,5	2,4	7,0	2,4	-50,7	-54,7	11,1 ^f	9,9 ^g	10,6 ^d
Białoruś	2,4	3,9	.	18,2	16,8	-3,2	-3,0	.	.	.
Brazylia	1,1	0,9	1,3	7,7	21,2	41,2	52,2	.	.	.
Chiny	6,9	6,7	6,5	12,7	19,2	265,9	315,2	.	.	.
Indie	6,7	7,8	7,2	10,2	15,8	-140,3	-110,6	.	.	.
Południowa Afryka	1,3	0,6	0,6	7,7	14,2	0,2	3,9	27,5 ^c	27,0 ^d	27,2 ^e
Rosja	1,5	1,5	1,4	27,7	8,2	139,7	82,6	5,3 ^c	4,8 ^d	4,8 ^e
Ukraina ⁱ	2,5	3,8	.	10,3	16,1	-6,5	-3,9	10,5 ^h	.	.

a Dane wyrównane sezonowo. b Dane na podstawie SNA 2008. c III kw. 2017 r. d II kw. 2018 r. e III kw. 2018 r. f II kw. 2017 r. g I kw. 2018 r. h I kw. 2017 r.

U w a g a. Przeliczeń danych dotyczących handlu zagranicznego w oparciu o dane zawarte w bazie Eurostatu i OECD dokonano w Departamencie Opracowań Źródło: EUROSTAT, OECD, BELSTAT, UKRSTAT, GUS — dane pobrano w dn. 19.12.2018 r.

a Data seasonally adjusted. b On the basis of SNA 2008. c 3rd quarter 2017. d 2nd quarter 2018. e 3rd quarter 2018. f 2nd quarter 2017. g 1st quarter 2018. Note. Data concerning foreign trade was computed on the basis of data extracted from the Eurostat and OECD databases in the Statistical Products Department of Source: EUROSTAT, OECD, BELSTAT, UKRSTAT, Statistics Poland — data were extracted on 19.12.2018.

Wskaźnik cen konsumpcyjnych (CPI) <i>Consumer Price Index (CPI)</i>			Produkcja przemysłowa ^a <i>Industrial production^a</i>			Produkcja w budownictwie ^a <i>Production in construction^a</i>			Wyszczególnienie <i>Specification</i>
XI 2017	2018		X 2017	2018		X 2017	2018		
	X	XI		IX	X		IX	X	
zmiana w % w skali roku <i>annual change in %</i>									
2,4	3,1	.	3,3	2,0	.	4,1	5,3	.	OECD
									<i>of which:</i>
1,8 ^c	2,1 ^d	1,9 ^e	2,2 ^c	4,1 ^d	2,7 ^e	4,0 ^c	5,2 ^d	1,0 ^e	<i>Australia</i>
1,9	2,9	2,8	2,7	-1,7	0,3	-14,6	-10,1	69,3	<i>Chile</i>
1,7	2,8	3,3	4,9	.	.	27,0	.	.	<i>Iceland</i>
0,3	1,2	1,2	3,5	2,5	.	3,5 ^c	.	.	<i>Israel</i>
0,6	1,4	.	5,3 ^f	2,5 ^g	1,9 ^d	2,3	-2,5	.	<i>Japan</i>
2,1	2,4	.	6,6 ^f	3,6 ^g	3,5 ^d	3,7 ^f	5,2 ^g	4,5 ^d	<i>Canada</i>
1,3	2,0	2,0	4,4	-0,3	0,2	-1,4	-16,7	-3,3	<i>South Korea</i>
6,6	4,9	4,7	.	.	.	-1,4	0,3	0,6	<i>Mexico</i>
1,1	3,1	3,5	-2,2	0,0	4,6	4,9 ^c	2,3 ^d	3,9 ^e	<i>Norway</i>
1,9 ^c	1,5 ^d	1,9 ^e	2,7 ^f	1,2 ^g	0,8 ^d	-0,2 ^f	2,3 ^g	3,6 ^d	<i>New Zealand</i>
2,2	2,5	2,2	2,7	5,6	4,1	4,1	6,0	4,9	<i>United States</i>
0,8	1,1	0,9	9,1 ^c	.	.	-0,2 ^c	.	.	<i>Switzerland</i>
13,0	25,2	21,6	9,7	-2,4	.	.	.	.	<i>Turkey</i>
4,9	.	5,0	.	4,4	2,8	.	.	.	<i>Belarus</i>
2,8	4,6	.	5,5	-0,2	-0,1	1,2	2,5	4,4	<i>Brazil</i>
1,7	2,5	2,2	.	.	.	.	.	.	<i>China</i>
4,0	5,2	.	1,6	4,8	7,8	.	.	.	<i>India</i>
4,4	5,0	5,1	.	.	.	30,3	2,6	-17,4	<i>South Africa</i>
2,5	3,5	.	0,3	2,3	3,7	.	.	.	<i>Russia</i>
13,6	9,5	10,0	1,4	-1,3	1,4	13,1	-1,0	5,8	<i>Ukraineⁱ</i>

ⁱ Dane nie obejmują czasowo okupowanego terytorium Autonomicznej Republiki Krymu i miasta Sewastopol.

Statystycznych GUS.

^h 1st quarter 2017. ⁱ Excluding the temporarily occupied territory of the Autonomous Republic of Crimea and the city of Sevastopol.
Statistics Poland.

